

สรุปข่าวประจำวัน ที่ 30 กันยายน – 6 ตุลาคม 2569

ผู้ส่งออกข้าวชี้ น้ำท่วมกระทบผลผลิตน้อย คาดปี 69/70แตะ 36 ล้านตัน

KEY POINTS

- สถานการณ์น้ำท่วมปีนี้ส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวไทยในวงจำกัด โดยมีพื้นที่เสียหายเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด
- สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยคาดการณ์ว่าผลผลิตข้าวเปลือกปีการผลิต 2569/70 จะยังคงแข็งแกร่งที่ประมาณ 36 ล้านตัน ซึ่งใกล้เคียงกับปีก่อนหน้า
- สมาคมฯ เตรียมลงพื้นที่สำรวจผลผลิตจริงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อประเมินสถานการณ์และจับตาดูปัจจัยสภาพอากาศในปีต่อไป

สถานการณ์น้ำท่วมปีนี้ยังไม่กระทบผลผลิตข้าวไทยอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยประเมินผลผลิตปีการผลิต 2569/70 ยังใกล้เคียงปีก่อนที่ราว 36 ล้านตันข้าวเปลือก พร้อมเตรียมลงพื้นที่อุบลราชธานีสำรวจผลผลิตจริง และจับตาดูทิศทางเอลนีโญ-ลานีญาในปีหน้า

นายชูเกียรติ โอภาสวงศ์ นายกิตติมศักดิ์ สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย เปิดเผยกับฐานเศรษฐกิจ ว่า สถานการณ์น้ำท่วมในปีนี้ส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวไทย ในระดับน้อยมาก โดยข้อมูลจากศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหามลพิษด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระบุว่า มีพื้นที่นาข้าวได้รับผลกระทบจากอุทกภัยประมาณ 1.3 ล้านไร่ แต่พื้นที่ที่เสียหายสิ้นเชิงมีเพียงประมาณ 4,000-5,000 ไร่

เมื่อเทียบกับพื้นที่ปลูกข้าวทั่วประเทศที่มีประมาณ 60-70 ล้านไร่ ถือว่าพื้นที่เสียหายยังไม่มีนัยสำคัญต่อภาพรวมผลผลิตข้าวไทย โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีฝนตกในระดับที่เหมาะสมและไม่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมมากนัก ขณะที่พื้นที่น้ำท่วมในภาคกลาง ส่วนใหญ่ได้เก็บเกี่ยวข้าวนาปรังไปแล้วตั้งแต่ช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน

ผลผลิตปี 69/70 ยังใกล้ปีก่อน

สำหรับแนวโน้มผลผลิตข้าวไทยในปีการผลิต 2569/70 นายชูเกียรติประเมินว่า น่าจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา โดยคาดว่าจะมีผลผลิตข้าวเปลือกรวมประมาณ 36 ล้านตัน แบ่งเป็นข้าวนาปีประมาณ 27 ล้านตัน และข้าวนาปรังประมาณ 8 ล้านตัน

ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลผลผลิตข้าวนาปีที่สะท้อนสถานการณ์จริง สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยมีแผนลงพื้นที่สำรวจผลผลิตในจังหวัดอุบลราชธานี ช่วงวันที่ 29-31 ตุลาคม 2569 โดยจะเชิญตัวแทนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และโรงสีข้าวจากทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าร่วมประชุม เพื่อรวบรวมข้อมูลผลผลิตและสถานการณ์ข้าวจากพื้นที่โดยตรง

นายชูเกียรติ กล่าวว่า การสำรวจครั้งนี้จะเน้นการรวบรวมผู้เกี่ยวข้องจากพื้นที่ต่าง ๆ มาหารือร่วมกันที่จังหวัดอุบลราชธานี โดยช่วงเช้าจะหารือกับกลุ่มเกษตรกร ชมรม และสหกรณ์ ส่วนช่วงบ่ายจะหารือกับ

ผู้ประกอบการโรงสีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อประเมินว่าผลผลิตข้าวในปีนี้เป็นอย่างไร และได้รับผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมมากน้อยเพียงใด

จับตาเอลนีโญปีหน้า ยังเร็วประเมิน

ขณะเดียวกัน ประเด็นที่ต้องติดตามต่อไปคือทิศทางสภาพอากาศ หลังจากก่อนหน้านี้มีการคาดการณ์ว่า อาจเกิดปรากฏการณ์ซูเปอร์เอลนีโญ แต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกลับเปลี่ยนเป็นลานีญาส่งผลให้มีฝนตกในหลายพื้นที่และช่วยเอื้อต่อการเพาะปลูกข้าวในปี

นายชูเกียรติ กล่าวว่า สำหรับแนวโน้มสภาพอากาศในปีหน้ายังเร็วเกินไปที่จะประเมินว่าจะเกิดเอลนีโญขึ้นจริงหรือไม่ และหากเกิดขึ้นจะมีความรุนแรงในระดับใด จึงต้องติดตามสถานการณ์จริงต่อไปก่อนที่จะประเมินผลกระทบต่อผลผลิตข้าวไทย

ปีนี้ถ้าบอกว่าจะเป็นซูเปอร์เอลนีโญ กลายเป็นลานีญาไป ฝนตกชุกฉ่ำ แต่ปีหน้าเรายังไม่รู้ว่าจะเป็นเอลนีโญจริงหรือมากน้อยขนาดไหน ต้องรอติดตามสถานการณ์จริงต่อไป นายชูเกียรติ กล่าว

ดังนั้น ในระยะสั้น ผลผลิตข้าวไทยปีการผลิต 2569/70 ยังมีแนวโน้มทรงตัวใกล้เคียงปีก่อนที่ประมาณ 36 ล้านตันข้าวเปลือก ขณะที่ปัจจัยด้านสภาพอากาศจะเป็นตัวแปรสำคัญที่ต้องจับตาต่อเนื่อง โดยเฉพาะทิศทางเอลนีโญในปีหน้า ซึ่งอาจมีผลต่อปริมาณน้ำและผลผลิตข้าวในฤดูกาลถัดไป

ที่มา:ฐานเศรษฐกิจ

พาณิชย์โชว์ผลโปรโมตข้าวไทยงาน CAEXPO 2026 ชาวจีนทะลัก ชม ชิม สนใจซื้อ

กรมการค้าต่างประเทศโชว์ผลจัดแสดงข้าวไทยในงาน China-ASEAN Expo (CAEXPO) ครั้งที่ 23 ประสบความสำเร็จตามเป้า หลังนำข้าวไทยไปจัดแสดง พร้อมสาธิตการปรุงอาหารไทยกินกับข้าวหอมมะลิไทย เพื่อแจกให้ผู้เข้าชมงานได้ทดลองชิม เผยผลตอบรับล้นหลาม มีผู้แวะเวียนเข้าคูหากว่า 3,000 คน ทั้งเข้ามาชม ชิม ชื่นชอบข้าวไทยอร่อย นุ่ม หอม มีคุณภาพ และสนใจซื้อไปหุงทานและมอบเป็นของขวัญในโอกาสสำคัญ เตรียมลุยโปรโมตข้าวไทยในจีนต่อเนื่อง

นางอารดา เพื่องทอง อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยถึงผลการจัดคณะผู้แทนเดินทางไปจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ข้าวไทยในงาน China-ASEAN Expo (CAEXPO) ครั้งที่ 23 ระหว่างวันที่ 17-21 ก.ย.2569 ที่เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง สาธารณรัฐประชาชนจีน ว่า การเข้าร่วมงาน CAEXPO ในปีนี้ กรมได้ร่วมจัดกิจกรรมใน Thailand Pavilion ของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ โดยได้นำตัวอย่างข้าวไทยไปจัดแสดง ได้แก่ ข้าวหอมมะลิไทย ข้าวขาว ข้าวเหนียว ข้าวหอมไทย และข้าวคุณลักษณะพิเศษ ได้แก่ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมนิล และข้าวสังข์หยด เพื่อสะท้อนความหลากหลาย คุณสมบัติทางโภชนาการ รวมทั้งคุณภาพและมาตรฐานของข้าวไทย พร้อมทั้งจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับข้าวไทยและการเลือกซื้อข้าวหอมมะลิไทย รวมถึงกิจกรรมตอบคำถามชิงของที่ระลึก และการสาธิตการปรุงอาหารไทย เช่น ผัดกะเพราไก่ ส้มตำ ไก่ผัดเม็ดมะม่วง ข้าวเหนียวมะม่วง และหมูผัดกระเทียม เป็นต้น และแจกให้ผู้เยี่ยมชมคูหาของกรมได้ทดลองชิม เพื่อจะรับรู้รสชาติและกลิ่นหอมที่เป็นเอกลักษณ์ของข้าวหอมมะลิไทย และเกิดความประทับใจและจดจำ และนึกถึงข้าวไทย เมื่อคิดถึงข้าว

ทั้งนี้ คูหาของกรมได้รับความสนใจอย่างล้นหลาม มีผู้เข้าชมแวะเวียนเข้าคูหาอย่างต่อเนื่องและหนาแน่นตลอดการจัดงานประมาณกว่า 3,000 คน ซึ่งต่างชื่นชมและชื่นชอบข้าวไทยว่า มีรสชาติอร่อย นุ่ม หอม รวมทั้งมี

คุณภาพและมาตรฐาน โดยสนใจที่จะซื้อข้าวไทย โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิไทยและข้าวเหนียวไทย เพื่อนำไปขุนทานที่บ้านกับครอบครัว หรือมอบเป็นของขวัญในโอกาสสำคัญของจีน

“การเข้าร่วมงาน CAEXPO ครั้งที่ 23 ในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐาน และความหลากหลายของข้าวไทยแล้ว ยังเป็นโอกาสสำคัญในการพบปะผู้ประกอบการ ผู้นำเข้า และผู้บริโภควิเทศจีน เพื่อรับทราบแนวโน้มความต้องการของตลาดและนำเสนอข้าวไทยให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย” นางอารดา กล่าว

ในช่วงปี 2565–2568 ไทยส่งออกข้าวไปจีนเฉลี่ย 579,585 ตันต่อปี และในช่วง 8 เดือน ปี 2569 (ม.ค.–ส.ค.) การส่งออกมีปริมาณ 191,953 ตัน ลดลง 58.94% แต่ข้าวไทยยังถือเป็นสินค้าส่งออกสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวขาว ข้าวเหนียว และข้าวหอมมะลิไทย สะท้อนถึงความต้องการข้าวไทยที่มีความหลากหลาย และยังมีโอกาสขยายไปสู่การใช้ประโยชน์ในอาหาร ขนม และอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยกรมจะเดินหน้าสร้างโอกาสและขยายช่องทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้าวไทยก้าวไปไกลกว่าการเป็นสินค้าส่งออก สู่การเป็นส่วนหนึ่งของมื้ออาหารและวิถีชีวิตของผู้บริโภควิเทศจีน พร้อมขับเคลื่อนความร่วมมือทางการค้าข้าวระหว่างไทยและจีนให้เติบโตไปด้วยกันอย่างยั่งยืน

สำหรับงาน CAEXPO เป็นงานแสดงสินค้าและบริการที่สำคัญของภูมิภาคจีน-อาเซียน จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี และได้รับการสนับสนุนจากผู้นำระดับสูงของจีน โดยในปีนี้นายตง เซวียเซียง รองนายกรัฐมนตรีแห่งสภาแห่งรัฐจีน เป็นประธานในพิธีเปิดงานและกล่าวปาฐกถา ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของงานในฐานะเวทีส่งเสริมการค้าการลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างจีนกับอาเซียน ขณะที่กรมการค้าต่างประเทศเข้าร่วมงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อประชาสัมพันธ์ข้าวไทยและสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของข้าวไทยแก่ผู้บริโภคและผู้ประกอบการในตลาดจีน

ที่มา Commerce News Agency (CNA)

ศุภจี เปิดตัว โกล์เก็บเกี่ยว ผนึก 4 กระทรวง ใช้ข้อมูลพุ่งเป้ารายพื้นที่ ประเดิมข้าวนาปี

ศุภจีเปิดตัวแอปโกล์เก็บเกี่ยว ผนึก 4 กระทรวง ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเปลี่ยนการบริหารสินค้าเกษตรจากแก้ปัญหาหลังเกิดเหตุ สู่รู้ก่อน บริหารก่อน พุ่งเป้ามาตรการรายพื้นที่ เริ่มใช้กับข้าวนาปีก่อนฤดูเก็บเกี่ยวปลายปี พร้อมต่อยอดข้าวประณีต 466 กลุ่ม เพื่อยกระดับคุณภาพ มูลค่า และรายได้เกษตรกร

นางศุภจี สุธรรมพันธุ์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2569 ว่า กระทรวงพาณิชย์ได้เปิดตัวแอปพลิเคชัน โกล์เก็บเกี่ยว ภายใต้ความร่วมมือของ 4 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป้าหมายคือการยกระดับการบริหารสินค้าเกษตรด้วยข้อมูลและเทคโนโลยี โดยเริ่มจากข้าวนาปี ก่อนขยายไปยังสินค้าเกษตรอื่น และเปลี่ยนวิธีทำงานของภาครัฐจากการแก้ปัญหาหลังเกิดเหตุ ไปสู่การรู้ก่อน บริหารก่อน

หัวใจสำคัญของระบบคือการทำให้ภาครัฐสามารถมองเห็นสถานการณ์สินค้าเกษตรล่วงหน้า ทั้งด้านปริมาณ ราคา และแนวโน้มผลผลิต ก่อนนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย ข้อมูลดังกล่าวจะใช้เตรียมความพร้อมทั้งด้านตลาด การกระจายสินค้า และมาตรการดูแลเกษตรกร โดยมีสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมข้อมูลและสะท้อนสถานการณ์จากพื้นที่

นางศุภจิกล่าวว่ แนวทางดังกล่าวจะเปลี่ยนการบริหารสินค้าเกษตรจากการใช้มาตรการแบบเดียวกันในภาพรวม ไปสู่การพุ่งเป้ารายพื้นที่ เพื่อให้การช่วยเหลือและการจัดสรรทรัพยากรสอดคล้องกับปัญหาและศักยภาพของแต่ละพื้นที่มากขึ้น

ขณะเดียวกัน เป้าหมายไม่ได้อยู่เพียงการบริหารปริมาณและราคา แต่จะต่อยอดไปสู่การยกระดับคุณภาพและมูลค่าของสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่ ตั้งแต่การผลิต การเก็บเกี่ยว การแปรรูป ไปจนถึงการตลาด สำหรับข้าว ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรนำร่อง ระบบใกล้เคียง จะเริ่มใช้งานก่อนเข้าสู่ฤดูเก็บเกี่ยวข้าวนาปีในช่วงปลายปีนี้ เพื่อให้ภาครัฐเห็นสถานการณ์ล่วงหน้าและสามารถเตรียมมาตรการรองรับได้ตรงจุดมากขึ้น

พร้อมกันนี้ จะเชื่อมต่อกับแนวทางข้าวประณีต เพื่อยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิต โดยปัจจุบันมีเกษตรกร 466 กลุ่มอยู่ในแนวทางพัฒนาข้าวประณีต ข้อมูลจากระบบจะถูกนำมาพิจารณาว่าแต่ละพื้นที่มีศักยภาพหรือข้อจำกัดด้านใด เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาให้เหมาะสมกับพื้นที่ และเพิ่มทั้งคุณภาพ มูลค่าผลผลิต และรายได้เกษตรกร

นางศุภจิกล่าวว่ ความร่วมมือของทั้ง 4 กระทรวงจะเน้นให้ข้อมูลถูกนำไปใช้ประโยชน์จริง ตั้งแต่การติดตามสถานการณ์ การวิเคราะห์ การคาดการณ์ล่วงหน้า ไปจนถึงการกำหนดมาตรการและการดำเนินงานในพื้นที่ เป้าหมายคือทำให้การบริหารสินค้าเกษตรมีความรวดเร็ว แม่นยำ และตอบโจทย์เกษตรกรมากขึ้น โดยไม่ใช่เพียงการมีฐานข้อมูล แต่ต้องทำให้ข้อมูลนำไปสู่การแก้ปัญหาและสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม

ใกล้เคียง จึงถูกวางให้เป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารสินค้าเกษตรเชิงรุก ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีมองเห็นสถานการณ์ก่อนเกิดปัญหา พุ่งเป้ามาตรการไปยังพื้นที่ที่เหมาะสม และต่อยอดจากการบริหารปริมาณและราคาไปสู่การเพิ่มคุณภาพและมูลค่าในระยะยาว

ภายในงานมีนายวุฒิไกร ลีวีระพันธุ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ดร.ปิยนุช วุฒิสอน ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงพาณิชย์ นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า นายนันทพงษ์ จิระเลิศพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) นางสาววราภรณ์ รุ่งตระกูล รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม นายเกษม อดุลยเมฆะเวทิน รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และนางสาวชมภารี ชมภูรัตน์ รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เข้าร่วม

ที่มา ประชาชาติธุรกิจออนไลน์

น้ำท่วม 32 จังหวัดสะท้อนห่วงโซ่เกษตร 6.9 หมื่นล้านบาท ข้าวเสียหายหนักสุด-ส่งออกอุป 5.4 พันล้านบาท

ม.รังสิต ประเมินน้ำท่วมช่วง 24-30 ก.ย. 2569 กระทบ 31 จังหวัดและกรุงเทพฯ สร้างความเสียหายต่อห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตรทั้งระบบกว่า 6.9 หมื่นล้านบาท หรือ 0.36% ของ GDP เกษตรกรรับผลกระทบหนักสุด 2.58 หมื่นล้านบาท ขณะที่ข้าว เสียหายตลอดห่วงโซ่สูงสุด 2.89 หมื่นล้านบาท ผู้บริโภคแบกค่าครองชีพเพิ่ม 1.34 หมื่นล้านบาท และภาคส่งออกเสียหายกว่า 5.48 พันล้านบาท พร้อมเสนอ 5 มาตรการเร่งฟื้นฟูการผลิต-รักษาค่าส่งออก

รองศาสตราจารย์ ดร.อัคร พิศาลวานิช อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เปิดเผยบทวิเคราะห์ “ประเมินมูลค่าความเสียหายต่อห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตรทั้งระบบจากน้ำท่วม ปี 2569” ว่า สถานการณ์

น้ำท่วมช่วงวันที่ 24-30 กันยายน 2569 รวม 7 วัน กระทบพื้นที่ 31 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร รวม 32 พื้นที่ ระดับจังหวัด ครอบคลุมภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ ส่งผลต่อกิจกรรมการผลิตตั้งแต่ภาคเกษตร ปศุสัตว์ รถยนต์ การค้า ร้านอาหาร การขนส่ง ไปจนถึง ความเสี่ยงด้านการส่งออกจากปัญหาการผลิตและส่งมอบสินค้าสะดุด

จากการประเมินพบว่า น้ำท่วมครั้งนี้สร้างความเสียหายต่อห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตรทั้งระบบรวม 69,102.86 ล้านบาท หรือประมาณ 0.36% ของ GDP ไทย โดยเกษตรกรได้รับผลกระทบมากที่สุด มูลค่าความเสียหาย 25,864.70 ล้านบาท รองลงมาคือผู้แปรรูปสินค้าเกษตร 18,307.44 ล้านบาท ขณะที่ผู้ส่งออกเสียหาย 5,482.56 ล้านบาท และผู้บริโภคมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 13,402.45 ล้านบาท จากสินค้าขาดแคลนและราคาที่ปรับตัวสูงขึ้น

เมื่อแยกเป็นรายภูมิภาค ภาคกลางได้รับความเสียหายสูงสุด 31,521.58 ล้านบาท รองลงมาคือภาคตะวันออก 19,923.97 ล้านบาท ภาคเหนือ 11,795.69 ล้านบาท และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5,861.61 ล้านบาท โดยภาคกลางมีทั้งพื้นที่ปลูกข้าว ปศุสัตว์ รวมถึงกิจกรรมอุตสาหกรรมรถยนต์ในสมุทรปราการ ขณะที่ภาคตะวันออก มีทั้งภาคเกษตร ปศุสัตว์ และอุตสาหกรรมรถยนต์ในฉะเชิงเทรา

ข้าวเสียหายมากที่สุด 2.88 หมื่นล้าน

หากพิจารณาตลอดห่วงโซ่เป็นรายสินค้า ข้าวเปลือกมีมูลค่าความเสียหายรวมสูงสุด 28,862.85 ล้านบาท โดยความเสียหายที่เกิดกับเกษตรกรคิดเป็น 11,141.06 ล้านบาท ผู้แปรรูป 6,955.95 ล้านบาท ผู้บริโภคมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 6,551.87 ล้านบาท และผู้ส่งออกได้รับผลกระทบ 2,366.75 ล้านบาท รองลงมา ได้แก่ โคและกระบือ มีความเสียหายรวม 9,307.02 ล้านบาท ไก่และเป็ด 8,669.24 ล้านบาท มันสำปะหลัง 7,473.63 ล้านบาท สุกร 6,811.79 ล้านบาท ไข่ 4,098.46 ล้านบาท และข้าวโพด 3,879.86 ล้านบาท

เฉพาะความเสียหายในภาคการผลิตขั้นต้น พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้รับผลกระทบสูงที่สุดราว 1.1 หมื่นล้านบาท ตามด้วยมันสำปะหลัง 2.7 พันล้านบาท ส่วนด้านปศุสัตว์ กลุ่มโคและกระบือได้รับผลกระทบมากที่สุด 3.5 พันล้านบาท

ค่าครองชีพพุ่ง 1.34 หมื่นล้าน

ผลกระทบจากน้ำท่วมยังส่งต่อถึงผู้บริโภคผ่านปัญหาสินค้าขาดแคลนและราคาที่สูงขึ้น โดยประเมินว่า ผู้บริโภคต้องแบกรับค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นรวม 13,402.45 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นค่าใช้จ่ายจากข้าวมากที่สุด 6,551.87 ล้านบาท ตามด้วยเนื้อโคและกระบือ 2,023.87 ล้านบาท และไก่และเป็ด 1,772.25 ล้านบาท

ด้านธุรกิจร้านอาหารมีต้นทุนเพิ่มขึ้นรวม 3,479.24 ล้านบาท จากราคาวัตถุดิบและต้นทุนขนส่งที่สูงขึ้น ขณะที่ธุรกิจค้าส่งและค้าปลีกมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มรวมประมาณ 2.2 พันล้านบาท เนื่องจากการขนส่งสินค้าเป็นไปอย่างยากลำบากและมีต้นทุนสูงขึ้น

ส่งออกข้าว-มันสำปะหลัง กระทบ 4.5 พันล้าน

ในด้านการส่งออก การวิเคราะห์ประเมินว่า น้ำท่วมทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรลดลง โดยข้าวมีมูลค่าการส่งออกลดลงประมาณ 2.3 พันล้านบาท และมันสำปะหลังลดลงประมาณ 2.1 พันล้านบาท รวมสองสินค้าหลักมากกว่า 4.4 พันล้านบาท ขณะที่มูลค่าความเสียหายในส่วนของผู้ส่งออกทุกสินค้านับรวมอยู่ที่ 5,482.56 ล้านบาท น้ำท่วมห่วง

บทวิเคราะห์ระบุว่า ผลกระทบดังกล่าวไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะผลผลิตในไร่นา แต่เชื่อมโยงทั้งระบบตั้งแต่เกษตรกร ผู้แปรรูป ค้าส่ง ค้าปลีก ร้านอาหาร ขนส่ง ผู้บริโภค ไปจนถึงผู้ส่งออก สะท้อนความเสียหายที่กระจายไปตลอดห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร

เสนอ 5 ทางเร่งฟื้นห่วงโซ่เกษตรกร

สำหรับแนวทางฟื้นฟู เสนอ 5 แนวทางสำคัญ โดยข้อแรกให้เร่งระบายน้ำออกจากพื้นที่เกษตร สำรวจความเสียหายรายพื้นที่ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ การปรับปรุงดิน และเงินทุนให้ทันรอบเพาะปลูกถัดไป ส่วนภาครัฐต้องเร่งจัดหาอาหารสัตว์ ตรวจโรค และซ่อมแซมโรงเรือนก่อนกลับมาเลี้ยง เพื่อป้องกันความเสียหายต่อเนื่องหลังน้ำลด

ข้อสอง เร่งจ่ายเงินเยียวยาตามความเสียหายจริง พร้อมพิจารณาพักชำระหนี้และจัดสินเชื่อฟื้นฟูให้เกษตรกรและผู้ประกอบการ ครอบคลุมทั้งการซ่อมทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียน เพื่อให้สามารถกลับมาประกอบอาชีพได้เร็วที่สุด ข้อสาม เชื่อมวัตถุดิบจากพื้นที่ที่ไม่ถูกน้ำท่วมเข้าสู่โรงงาน โดยประสานแหล่งผลิตทดแทนให้โรงสี โรงงานอาหารสัตว์ โรงงานแปรรูปสัตว์ปีก และโรงฆ่าสัตว์ เพื่อลดการหยุดผลิตระหว่างรอผลผลิตในพื้นที่ประสบภัยฟื้นตัว ข้อสี่ ลดปัญหาขาดแคลนอาหารและภาระผู้บริโภค ด้วยการติดตามปริมาณและราคาข้าว เนื้อสัตว์ และไข่ กระจายสินค้าจากพื้นที่อื่นเข้าสู่พื้นที่ขาดแคลน พร้อมช่วยเหลือค่าอาหารแก่ครัวเรือนที่สูญเสียรายได้ เพื่อลดแรงกดดันค่าครองชีพในช่วงฟื้นตัว และข้อห้า รักษาคำสั่งซื้อและความต่อเนื่องของการส่งออก โดยเร่งประเมินสินค้าที่ส่งมอบล่าช้า ประสานผู้ซื้อเพื่อปรับกำหนดส่ง จัดหาแหล่งผลิตทดแทน และตรวจคุณภาพสินค้าที่ผ่านพื้นที่น้ำท่วม เพื่อรักษาความเชื่อมั่นและลดความเสี่ยงต่อการสูญเสียตลาดส่งออก

ที่มา ประชาชาติธุรกิจออนไลน์

น้ำท่วมกระทบเกษตร 43 จังหวัด พื้นที่เสียหาย 1.66 ล้านไร่ ข้าวหนักสุด 1.33 ล้านไร่

น้ำท่วมภาคเกษตรขยายวง 43 จังหวัด พื้นที่ขาดเสียหาย 1.66 ล้านไร่ นาข้าว กระทบหนักสุดกว่า 1.33 ล้านไร่ ตามด้วยพืชผัก-พืชไร่ 2.46 แสนไร่ และไม้ผลไม้ยืนต้น 9.6 หมื่นไร่ ขณะ 24 จังหวัดประกาศเขตให้ความช่วยเหลือแล้ว กรมส่งเสริมการเกษตรเร่งสำรวจความเสียหาย เตรียมฟื้นฟูดิน-แจกเมล็ดพันธุ์พืชอายุสั้น ช่วยเกษตรกรกลับมาประกอบอาชีพหลังน้ำลด

นายวิรัตน์ บุญเชิญ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เปิดเผยแพร่ภาพถ่ายรายงานสถานการณ์น้ำ และการให้ความช่วยเหลือในส่วนของการทรงเกษตรและสหกรณ์ว่า จากการรวบรวมข้อมูลผลกระทบตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน-4 ตุลาคม 2569 พบว่ามีพื้นที่ภาคการเกษตรได้รับผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมรวม 43 จังหวัด เกษตรกรประมาณ 4,000 ราย และมีพื้นที่คาดว่าจะได้รับความเสียหายประมาณ 1.66 ล้านไร่

ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ปลูกข้าวประมาณ 1.33 ล้านไร่ มากที่สุด รองลงมาเป็นพืชผักและพืชไร่ประมาณ 246,000 ไร่ และไม้ผลไม้ยืนต้นประมาณ 96,000 ไร่ โดยขณะนี้มีการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือแล้ว 24 จังหวัด และคาดว่าผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธานคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) จะทยอยประกาศพื้นที่เพิ่มเติมตามสถานการณ์และผลการตรวจสอบความเสียหาย

สำหรับหลักเกณฑ์การช่วยเหลือเกษตรกรต้องเป็นผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร หรือที่เรียกว่าสมุดทะเบียนเกษตรกร และต้องมีความเสียหายเกิดขึ้นจริงตามผลการตรวจสอบ โดยการช่วยเหลือกลุ่มพืช ได้แก่ ข้าว พืชผัก พืชไร่ และไม้ผลไม้ยืนต้น จะให้ความช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ไม่เกิน 30 ไร่ต่อราย

ขณะเดียวกัน กรมส่งเสริมการเกษตรเตรียมแผนฟื้นฟูหลังน้ำลด โดยสำนักงานเกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งกรมพัฒนาที่ดินและกรมวิชาการเกษตร เพื่อฟื้นฟูสภาพดิน รวมถึงเตรียมสารชีวภัณฑ์และน้ำจุลินทรีย์สำหรับพื้นที่ที่ได้รับ ความเสียหาย

ส่วนการฟื้นฟูอาชีพระยะสั้น จะเตรียมสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชอายุสั้น ทั้งพืชผักและพืชไร่ รวมถึงกิ่งพันธุ์ไม้ผลและไม้ยืนต้นที่สามารถให้ผลผลิตได้ในระยะสั้น เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีรายได้และกลับมาประกอบอาชีพได้เร็วขึ้นหลังสถานการณ์น้ำท่วมคลี่คลาย

ที่มา ประชาชาติธุรกิจออนไลน์

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

AMIS เผยแพร่รายงานติดตามสถานะผลผลิตพืชประจำเดือนตุลาคม 2569

รายงาน GEOGLAM Crop Monitor ประจำเดือนตุลาคม 2569 ได้แก่ Global Crop Monitor, Crop Monitor for AMIS และ Crop Monitor for Early Warning ระบุว่า สถานการณ์ข้าวในประเทศผู้ผลิตสำคัญมีแนวโน้มแตกต่างกัน โดยความเสี่ยงจากสภาพอากาศเพิ่มขึ้นในบางพื้นที่ของเอเชีย

อินเดีย: การเพาะปลูกข้าวฤดู Kharif ใกล้เสร็จสมบูรณ์แล้ว และสภาพข้าวโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี แม้ว่าพื้นที่เพาะปลูกจะต่ำกว่าปีก่อนเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ปริมาณฝนมรสุมปี 2569 ซึ่งอยู่ที่ 87% ของค่าเฉลี่ยระยะยาว และระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำที่ต่ำกว่าปกติยังเป็นปัจจัยที่น่ากังวล ขณะที่แนวโน้มในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคมยังชี้ว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศอาจมีปริมาณฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

จีนและญี่ปุ่น: สภาพข้าวโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี จีนอยู่ระหว่างการเก็บเกี่ยวข้าวฤดูเดียว ขณะที่ข้าวปลายฤดูของการปลูก 2 ครั้งกำลังอยู่ในระยะเจริญเติบโต ส่วนญี่ปุ่นกำลังเริ่มต้นฤดูเก็บเกี่ยวข้าวภายใต้สภาพอากาศที่เอื้ออำนวย

ปากีสถาน: ข้าวฤดู Kharif กำลังเปลี่ยนผ่านจากระยะเจริญพันธุ์เข้าสู่ระยะสุกแก่ และบางพื้นที่เริ่มเก็บเกี่ยวแล้ว โดยทั่วไปสภาพข้าวอยู่ในเกณฑ์ดี แม้ว่ายังคงมีความกังวลเกี่ยวกับน้ำท่วมในบางพื้นที่และภาวะขาดความชื้น

ไทย: แนวโน้มผลผลิตข้าวอ่อนแอลง เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกลดลงและการดูแลรักษาแปลงเพาะปลูกลดลง ช่วงฝนทิ้งช่วงและโรคไหม้ข้าวส่งผลกระทบต่อผลผลิต ขณะที่ราคาข้าวในระดับต่ำและต้นทุนปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้นทำให้เกษตรกรลดการดูแลรักษาพืช

กัมพูชา: เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีความกังวลมากที่สุด การเพาะปลูกข้าวฤดูฝนมีพื้นที่ประมาณ 3 ล้านเฮกตาร์ แต่ปริมาณฝนที่มากเกินไป น้ำท่วม และภาวะแห้งแล้งที่เกิดขึ้นตามมา ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของข้าว โดยคาดว่าผลผลิตข้าวจะอยู่ที่ต่ำกว่าปีก่อน 23%

เวียดนาม: สถานการณ์มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยฝนตกหนักและพายุโซนร้อนนาร์รา (Tropical Cyclone Narra) ส่งผลกระทบต่อข้าวในพื้นที่ภาคเหนือ และคาดว่าผลผลิตต่อพื้นที่จะลดลงเล็กน้อย ขณะที่ข้าวในภาคใต้ของเวียดนามยังคงมีสภาพโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี

เมียนมาและฟิลิปปินส์: น้ำท่วมและฝนมรสุมที่ตกหนักสร้างความเสียหายต่อพื้นที่ปลูกข้าว โดยเมียนมา รายงานว่ามีพื้นที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมประมาณ 60,000 เฮกตาร์ ขณะที่ผลผลิตต่อพื้นที่ของข้าวในฟิลิปปินส์ คาดว่าจะต่ำกว่าปีก่อนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากฝนตกหนักและพายุหมุนเขตร้อน

อินโดนีเซีย: สถานการณ์ข้าวฤดูแล้งโดยทั่วไปยังอยู่ในเกณฑ์ดี แม้ว่าพื้นที่เพาะปลูกคาดว่าจะอยู่ที่ 5.1 ล้านเฮกตาร์ ลดลง 2.7% จากปีก่อน รายงานระบุว่าอินโดนีเซียเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษต่อผลกระทบของปรากฏการณ์เอลนีโญต่อการผลิต

ศรีลังกา: สถานการณ์ข้าวอยู่ในเกณฑ์ดี โดย USDA คาดการณ์ผลผลิตข้าวในระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ที่ 3.7 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 15% จากปีก่อน

รายงานชี้ให้เห็นว่า ความเสี่ยงด้านสภาพอากาศต่อการผลิตข้าวในเอเชียกำลังเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ใช่ว่า สถานการณ์ที่ผลผลิตทั่วโลกได้รับความเสียหายในวงกว้าง ประเทศและพื้นที่ที่ควรติดตาม ได้แก่ กัมพูชา ไทย เมียนมา เวียดนาม ฟิลิปปินส์ และบางพื้นที่ของอินเดีย ขณะที่จีน ญี่ปุ่น บังกลาเทศ ศรีลังกา และประเทศผู้ผลิตรายอื่นๆ อีกหลายแห่งยังคงมีสภาพผลผลิตอยู่ในระดับค่อนข้างดี

การทวีความรุนแรงขึ้นของปรากฏการณ์เอลนีโญ เป็นปัจจัยเสี่ยงเพิ่มเติมที่สำคัญ โดยเฉพาะต่อการผลิตข้าวใน อินโดนีเซีย ไทย กัมพูชา และศรีลังกา

ที่มา Oryza.com

รายงานภาวะอุปสงค์และอุปทานธัญพืชของ FAO เดือนตุลาคม 2569

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) เผยแพร่รายงาน Cereal Supply and Demand Brief ประจำเดือนตุลาคม 2569 ซึ่งเป็นรายงานวิเคราะห์สถานการณ์ตลาดธัญพืชโลกที่มีข้อมูลล่าสุด รวมถึงตลาดข้าว โดยมีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับตลาดข้าว ดังนี้

รายงาน Cereal Supply and Demand Brief ฉบับล่าสุดของ FAO ซึ่งเผยแพร่เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2569 ระบุว่า ตลาดข้าวโลกในปีการตลาด 2569/70 (2026/27) มีแนวโน้มตึงตัวขึ้นเล็กน้อย โดยคาดการณ์ผลผลิตข้าวโลกที่ 552.5 ล้านตันข้าวสาร ลดลงจากประมาณการครั้งก่อนที่ 553.1 ล้านตัน และลดลง 2.4% จากระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ประมาณ 566.1 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 (2025/26)

การปรับลดประมาณการครั้งล่าสุดมีสาเหตุหลักจากแนวโน้มผลผลิตที่อ่อนตัวลงในอินเดีย เนื่องจากปริมาณฝนในช่วงฤดูมรสุมลดลงและกระจายตัวไม่ทั่วถึง ส่งผลให้อุปทานน้ำเพื่อการชลประทานในรัฐผู้ผลิตข้าวทางตอนใต้ของอินเดียตึงตัวมากขึ้น โดยปัจจัยดังกล่าวมีผลมากกว่าการปรับเพิ่มคาดการณ์ผลผลิตในญี่ปุ่นและเนปาล

อุปทานข้าวโลก

ตารางของ FAO ระบุว่า อุปทานข้าวโลกในปีการตลาด 2569/70 อยู่ที่ 776.6 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากประมาณการครั้งก่อนที่ 774.3 ล้านตัน แต่ลดลงจาก 778.2 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 แม้ประมาณการผลผลิตจะลดลง แต่ปริมาณข้าวคงเหลือยกมาในระดับสูงช่วยให้อุปทานข้าวโดยรวมยังอยู่ในระดับค่อนข้างเพียงพอ

การใช้ข้าว

FAO คาดการณ์การใช้ข้าวโลกในปีการตลาด 2569/70 อยู่ที่ประมาณ 559.0 ล้านตัน ใกล้เคียงกับประมาณการครั้งก่อน และเพิ่มขึ้นจาก 555.4 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 โดย FAO ระบุว่า การใช้ข้าวคาดว่าจะเพิ่มขึ้นประมาณ 0.7% เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยมีสาเหตุหลักจากการบริโภคข้าวเพื่อเป็นอาหารที่เพิ่มขึ้น

การค้าข้าว

ปริมาณการค้าข้าวระหว่างประเทศในตารางล่าสุดอยู่ที่ 61.2 ล้านตัน ไม่เปลี่ยนแปลงจากประมาณการครั้งก่อน และสูงกว่าเล็กน้อยเมื่อเทียบกับ 60.2 ล้านตัน ที่ประมาณการไว้สำหรับปีการตลาด 2568/69

แนวโน้มประกอบของ FAO ระบุว่า การค้าข้าวระหว่างประเทศคาดว่าจะลดลง 2.2% ในปี 2569 ก่อนจะฟื้นตัว 1.7% ในปี 2570 มาอยู่ที่ 61.2 ล้านตัน โดยคาดว่าจะอุปสงค์นำเข้าจะฟื้นตัวในหลายภูมิภาคในปี 2570 อย่างไรก็ตาม ปริมาณผลผลิตภายในประเทศที่มีอยู่อย่างเพียงพออาจยังคงจำกัดความต้องการนำเข้าของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สต็อกข้าวปลายปี

FAO ปรับเพิ่มประมาณการสต็อกข้าวโลกปลายปีการตลาด 2569/70 เป็น 216.9 ล้านตัน จากประมาณการเดือนกันยายนที่ 215.1 ล้านตัน โดยการปรับเพิ่มดังกล่าวมีสาเหตุส่วนใหญ่จากการคาดการณ์สต็อกข้าวในอินเดียที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ญี่ปุ่นและประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศก็มีส่วนทำให้ประมาณการสต็อกโลกปรับเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม สต็อกปลายปีคาดว่าจะลดลงจาก 224.2 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 ซึ่งหมายความว่า สต็อกข้าวโลกจะลดลงประมาณ 3.3% เมื่อเทียบกับปีก่อน ทั้งนี้ FAO คาดว่าสต็อกข้าวโลกจะยังคงอยู่ในระดับสูงเป็นอันดับสองเป็นประวัติการณ์ โดยได้รับแรงสนับสนุนจากปริมาณสต็อกข้าวคงเหลือจากปีก่อนในระดับสูงของจีน อินเดีย และอินโดนีเซีย

อัตราส่วนสต็อกต่อการใช้

อัตราส่วนสต็อกข้าวโลกต่อการใช้ (stock-to-use ratio) ในปีการตลาด 2569/70 คาดว่าจะอยู่ที่ 38.3% เพิ่มขึ้นจาก 38.0% ในประมาณการครั้งก่อน แต่ลดลงจาก 40.1% ในปีการตลาด 2568/69

สำหรับอัตราส่วนสต็อกต่อการใช้ของประเทศผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ คาดว่าจะอยู่ที่ 31.5% เพิ่มขึ้นจาก 30.9% ในประมาณการครั้งก่อน แต่ลดลงอย่างมากจาก 34.4% ในปีการตลาด 2568/69

ราคาข้าว

ในด้านราคา FAO รายงานว่า ดัชนีราคาข้าวโดยรวม (All Rice Price Index) เพิ่มขึ้น 1.4% ในเดือนกันยายนเมื่อเทียบกับเดือนสิงหาคม โดยราคาข้าวอินดิกาปรับตัวสูงขึ้นท่ามกลางความกังวลเกี่ยวกับสภาพอากาศและอุปทานตามฤดูกาลที่ตึงตัวมากขึ้น

ที่มา Oryza.com

ดัชนีราคาข้าว FAO เดือนตุลาคม 2569

ตามรายงาน FAO Rice Price Update ประจำเดือนตุลาคม 2569 ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) ดัชนีราคาข้าว FAO โดยรวม (FAO All Rice Price Index: FARPI) เฉลี่ยอยู่ที่ 110.5 จุดในเดือนกันยายน 2569 เพิ่มขึ้น 1.4% จากเดือนสิงหาคม และเพิ่มขึ้น 9.5% จากเดือนกันยายน 2568 โดยการปรับตัวเพิ่มขึ้นดังกล่าวได้รับแรงหนุนจากราคาข้าวอินดิกา (Indica) ขณะที่ตลาดข้าวประเภทสำคัญอื่น ๆ ล้วนปรับตัวลดลง

ดัชนีราคาข้าวอินดิกา (FAO Indica Price Index) เพิ่มขึ้น 2.6% เมื่อเทียบกับเดือนก่อนหน้า มาอยู่ที่ 115.0 จุด นับเป็นการเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 6 และส่งผลให้ดัชนีแต่ละระดับสูงสุดในรอบ 20 เดือน ขณะที่ดัชนีราคาข้าวหอม (Aromatic) ลดลง 2.0% มาอยู่ที่ 101.6 จุด ดัชนีราคาข้าวจาปอนิกา (Japonica) ลดลง 2.0% มา

อยู่ที่ 90.8 จุด และดัชนีราคาข้าวเหนียว (Glutinous) ลดลงเล็กน้อย 0.4% มาอยู่ที่ 95.4 จุด โดย FAO ระบุว่า การปรับตัวลดลงของราคาข้าวประเภทดังกล่าวมีสาเหตุหลักจากอุปสงค์ที่อ่อนแอ ขณะที่การเข้าสู่ตลาดของผลผลิตข้าวฤดูใหม่และการเริ่มต้นเก็บเกี่ยว ยังเป็นปัจจัยกดดันราคาข้าวจากปอนิกา

ในกลุ่มประเทศผู้ส่งออกข้าวในเอเชีย ราคาส่งออกข้าวอินดิกาปรับตัวเพิ่มขึ้นในหลายประเทศของภูมิภาค แม้ว่าราคาข้าวในเวียดนามและเมียนมาจะลดลงจากความสนใจซื้อที่อ่อนตัวลงก็ตาม สำหรับอินเดีย การจำหน่ายข้าวอย่างต่อเนื่องในปริมาณสูงไปยังตลาดในแอฟริกาช่วยสนับสนุนราคา ขณะที่อุปสงค์ภายในประเทศที่แข็งแกร่งสำหรับข้าวหักยังส่งผลให้ราคาข้าวคุณภาพต่ำปรับตัวสูงขึ้น

ราคาข้าวของปากีสถานปรับตัวเพิ่มขึ้น แม้จะมีอุปสงค์ใหม่ในตลาดค่อนข้างจำกัด เนื่องจากความล่าช้าในการเก็บเกี่ยวส่งผลให้อุปทานตามฤดูกาลตึงตัว ขณะที่ราคาข้าวไทย ณ สิ้นเดือนกันยายนอยู่ในระดับสูงกว่าเดือนสิงหาคม โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการขายที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนหน้านี้ และความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของสภาพอากาศต่อผลผลิต อย่างไรก็ตาม ราคาข้าวไทยปรับตัวลดลงในช่วงปลายเดือน เนื่องจากคำสั่งซื้อใหม่ยังมีอยู่อย่างจำกัด และเงินบาทอ่อนค่าลง นอกจากนี้ ความกังวลเกี่ยวกับอุปสงค์จากฟิลิปปินส์ยังส่งผลกดดันตลาด หลังมีรายงานว่าฟิลิปปินส์ได้ระงับการออกใบอนุญาตด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (sanitary/phytosanitary import clearances) สำหรับการนำเข้าข้าวจากเมียนมา ไทย และเวียดนาม จนถึงกลางเดือนพฤศจิกายน

สำหรับภูมิภาคอเมริกา ผลผลิตข้าวของสหรัฐฯ ที่อยู่ระหว่างการเก็บเกี่ยวมีแนวโน้มลดลง ประกอบกับความคาดหมายว่าจะมีการปรับลดประมาณการผลผลิตเพิ่มเติมในประเทศผู้ส่งออกข้าวคู่แข่งในกลุ่ม MERCOSUR เป็นปัจจัยเพิ่มเติมที่ช่วยสนับสนุนราคาข้าวอินดิกา

ดัชนีราคาข้าว FAO โดยรวม (FARPI) เฉลี่ยอยู่ที่ 105.5 จุดในช่วงเดือนมกราคม - กันยายน 2569 เพิ่มขึ้น 0.4% จากค่าเฉลี่ย 105.1 จุด ในช่วงเดียวกันของปี 2568

ที่มา Oryza.com

เวียดนาม

ในสัปดาห์ที่ผ่านมา ข้าวขาว 5% ของเวียดนามมีการเสนอราคาอยู่ที่ 420-430 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เทียบกับ 430 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันในสัปดาห์ก่อน โดยผู้ค้าข้าวในนครโฮจิมินห์รายหนึ่งกล่าวว่า แม้ว่าอุปทานภายในประเทศจะอยู่ในระดับต่ำ แต่อุปสงค์จากต่างประเทศยังคงอ่อนแอ

ขณะที่สื่อของรัฐเวียดนามรายงานโดยอ้างการคาดการณ์ของกระทรวงเกษตรเมื่อต้นสัปดาห์ที่แล้วว่า การส่งออกข้าวในช่วง 9 เดือนแรกของปีมีแนวโน้มลดลง 6.1% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน มาอยู่ที่ 6.4 ล้านตัน ขณะที่มูลค่าการส่งออกข้าวในช่วงดังกล่าวคาดว่าจะลดลง 10.9% มาอยู่ที่ 3.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

สมาคมอาหารเวียดนาม (the Vietnam Food Association; VFA) รายงานว่า เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2569 ราคาส่งออกข้าวของเวียดนามมีแนวโน้มอ่อนตัวลง โดยราคาข้าวหอม (Vietnamese fragrant rice) พันธุ์ DT8 ชนิด 5% ราคาอยู่ที่ 440-445 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เท่ากับระดับ 440-445 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เมื่อสัปดาห์ก่อน ขณะที่ข้าวหอม Jasmine ราคาอยู่ที่ 515-519 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เทียบกับระดับ 526-530 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เมื่อสัปดาห์ก่อน และปลายข้าวหอม (100% broken fragrant rice) ราคาอยู่ที่ 371-375 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ลดลงจากระดับ 372-375 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เมื่อสัปดาห์ก่อน

ส่วนข้าวขาว 5% (5% broken rice) ราคาอยู่ที่ 420–424 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน เทียบกับ 420–424 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน เมื่อสัปดาห์ก่อน

สำนักข่าว SGGP รายงานว่า ตามข้อมูลของสมาคมอาหารเวียดนาม (Vietnam Food Association: VFA) ข้าวหัก 100% ของเวียดนามเสนอราคาที่ 371–375 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ขณะที่ข้าวหัก 100% ของอินเดียอยู่ที่ 323–327 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน เมื่อเทียบกับราคาสูงสุดของอินเดียที่ 327 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ข้าวเวียดนามมีราคาสูงกว่าประมาณ 44 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน

สำหรับปากีสถาน ข้าวหัก 100% มีราคาอยู่ที่ 325–329 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ทำให้ราคาต่ำสุดของปากีสถานถูกกว่าราคาต่ำสุดของเวียดนาม 42 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ขณะที่ข้าวหัก 100% ของไทยเสนอขายที่ 380–384 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน สูงกว่าราคาของเวียดนาม 9 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน

VFA คาดการณ์ว่า ในปี 2569 จีนจะนำเข้าข้าวหักประมาณ 4.1 ล้านตัน โดยในช่วง 7 เดือนแรกของปีจีนได้นำเข้าแล้วเกือบ 1.4 ล้านตัน ซึ่งส่วนใหญ่ใช้สำหรับการผลิตอาหารสัตว์ สำหรับฟิลิปปินส์ VFA คาดการณ์ว่า ในปี 2569 ฟิลิปปินส์จะนำเข้าข้าวทั้งหมดประมาณ 5.5 ล้านตัน โดยมีรายงานว่าผู้นำเข้ากำลังมองหาแหล่งจัดหาเพิ่มเติมจากกัมพูชา ไทย และปากีสถาน นอกเหนือจากแหล่งจัดหาหลักจากเวียดนาม

รายงานของกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (U.S. Department of Agriculture: USDA) เมื่อเดือนกันยายนระบุว่า ความต้องการข้าวหักในตลาดโลกเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อุปทานข้าวหักเพื่อการส่งออกทั่วโลกตึงตัวมากขึ้น โดยจีนถูกระบุว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่ผลักดันความต้องการที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว

USDA ระบุว่า ผู้นำเข้าจีนใช้ข้าวหักในภาคอาหารสัตว์ในปริมาณมาก เนื่องจากมีราคาที่แข่งขันได้เมื่อเทียบกับธัญพืชชนิดอื่นที่ใช้เป็นอาหารสัตว์ ส่งผลให้ความต้องการนำเข้าปรับตัวสูงขึ้น

USDA ยังระบุเพิ่มเติมว่า อินเดียได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้จัดหาข้าวหักรายสำคัญให้แก่จีน แข่งหน้าเมียนมา โดยได้รับแรงสนับสนุนจากปริมาณอุปทานที่มีอยู่มากและราคาที่สามารแข่งขันได้ อย่างไรก็ตาม อุปทานข้าวหักของอินเดียอาจเผชิญแรงกดดัน เนื่องจากอินเดียได้นำข้าวบางส่วนไปใช้ในการผลิตเอทานอล โดย USDA ระบุว่า การเบี่ยงเบนอุปทานดังกล่าวอาจทำให้ปริมาณข้าวที่พร้อมส่งออกลดลง และส่งผลให้ราคาข้าวหักของอินเดียปรับตัวสูงขึ้น

สมาคมอาหารเวียดนาม (VFA) รายงานว่า ในช่วงระหว่างวันที่ 1–28 กันยายน 2569 มีเรือสินค้าเข้าเทียบท่าที่ท่าเรือโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh Port) และ ท่าเรือหมีเถย (My Thoi Port) เพื่อบรรทุกข้าวรวม 9 ลำ โดยมีปริมาณข้าวทุกชนิดที่มีกำหนดส่งออกรวมประมาณ 98,500 ตัน ทั้งนี้ ในช่วงตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม – 26 กันยายน 2569 มีการขนถ่ายสินค้าขึ้นเรือจำนวนรวม 186,900 ตัน โดยมีปลายทางไปยังประเทศในแถบแอฟริกาจำนวน 132,000 ตัน ประเทศมาเลเซีย 16,100 ตัน และประเทศฟิลิปปินส์ 38,800 ตัน

ขณะที่ข้อมูลของรัฐบาลระบุว่า การส่งออกข้าวของเวียดนามในเดือนกันยายน 2569 ลดลง 9.3% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน มาอยู่ที่ 423,000 ตัน

สำนักข่าว Voice of Vietnam (VoV) รายงานว่า จีนก้าวขึ้นเป็นตลาดส่งออกข้าวอันดับ 2 ของเวียดนาม โดยในช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม 2569 โดยจีนนำเข้าข้าวจากเวียดนามประมาณ 1.03 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าเกือบ 505 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

จีนมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 17.4 ของปริมาณการส่งออกข้าวทั้งหมดของเวียดนาม เพิ่มขึ้นจากอันดับ 4 ในช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ในช่วงเดียวกันของปี 2568 จีนนำเข้าข้าวจากเวียดนามเพียงกว่า 565,000 ตัน มูลค่า 286.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของความต้องการอย่างมาก

การเพิ่มขึ้นดังกล่าวได้รับแรงขับเคลื่อนเป็นพิเศษจากความต้องการข้าวหักของจีนที่อยู่ในระดับสูง โดยข้าวหักส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งสร้างโอกาสเพิ่มเติมให้เวียดนามในการจัดหาข้าวสาร ข้าวหัก และข้าวเหนียวเข้าสู่ตลาดจีน

ขณะที่ฟิลิปปินส์ยังคงเป็นตลาดส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของเวียดนาม โดยมีสัดส่วนร้อยละ 40.9 ของการส่งออกข้าวในช่วง 8 เดือนแรกของปี แม้ว่าการส่งออกข้าวไปยังฟิลิปปินส์จะลดลงร้อยละ 16.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ฟิลิปปินส์และจีนรวมกันมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 64 ของการส่งออกข้าวทั้งหมดของเวียดนาม ซึ่งช่วยสนับสนุนความต้องการข้าวในระดับสูง แต่ในช่วงเดียวกันก็ทำให้เวียดนามพึ่งพาตลาดจำนวนไม่มากเพิ่มขึ้น ดังนั้นเวียดนามจึงกำลังมองหาการกระจายตลาดส่งออกไปยังปลายทางใหม่ๆ โดยการส่งออกข้าวไปยังอิรักเพิ่มขึ้นถึง 98.9 เท่า แม้ว่าจะเพิ่มขึ้นจากฐานที่อยู่ในระดับต่ำ

ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2569 เวียดนามส่งออกข้าวประมาณ 6.4 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 3.11 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 6.1 ในด้านปริมาณ และลดลงร้อยละ 10.9 ในด้านมูลค่า เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยราคาส่งออกข้าวเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 484.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ลดลงร้อยละ 5.1

สำหรับทั้งปี 2569 คาดว่าเวียดนามจะส่งออกข้าวได้เกือบ 7.74 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 3.94 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งจะทำให้เวียดนามยังคงเป็นประเทศผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่อันดับ 2 ของโลก รองจากอินเดีย

สำหรับแนวโน้มในระยะต่อไป เวียดนามคาดว่าราคาส่งออกข้าวจะได้รับแรงสนับสนุนบางส่วนจากการคาดการณ์ว่าตลาดข้าวโลกในปีการตลาด 2569/70 (MY 2026/27) จะเกิดภาวะอุปสงค์สูงกว่าอุปทาน รวมถึงแนวโน้มการค้าข้าวโลกที่อาจทำสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์ การนำเข้าข้าวของฟิลิปปินส์ที่ยังคงดำเนินต่อไป และความไม่แน่นอนเกี่ยวกับปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ตลอดจนปริมาณฝนมรสุมของอินเดียและพื้นที่เพาะปลูกข้าวฤดูคาร์ฟ (Kharif)

สำนักข่าว Báo Tuổi Trẻ รายงานว่า กฎีกาเลขที่ 365/2026/ND-CP (Decree 365/2026/ND-CP) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2569 เป็นต้นไป ได้ลดข้อกำหนดด้านการประกอบธุรกิจบางประการและปรับลดความซับซ้อนของขั้นตอนทางปกครอง เพื่อเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการส่งออกข้าวมากขึ้น

รัฐบาลเวียดนามได้ออกกฎีกาเลขที่ 365/2026/ND-CP ว่าด้วยการประกอบธุรกิจนำเข้าและส่งออกข้าว ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2569 โดยกฎีกาฉบับดังกล่าวได้แก้ไขข้อกำหนดบางประการในกฎีกาเลขที่ 107/2018/ND-CP และกฎีกาเลขที่ 01/2025/ND-CP ซึ่งแก้ไขและเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการของกฎีกาเลขที่ 107

ลดข้อกำหนดและระยะเวลาการดำเนินการส่งออกข้าว โดยหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของกฎีกาเลขที่ 365 คือ การลดเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจส่งออกข้าวจากเดิม 3 ข้อ เหลือ 2 ข้อ

ผู้ประกอบการที่จัดตั้งและจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย สามารถส่งออกข้าวได้ หากมีคลังสินค้าเฉพาะสำหรับจัดเก็บข้าวเปลือกและข้าวอย่างน้อย 1 แห่ง และมีโรงสีข้าวอย่างน้อย 1 แห่ง ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมายด้านความปลอดภัยอาหาร มาตรฐาน และข้อกำหนดทางเทคนิค

คลังสินค้าและโรงสีข้าวดังกล่าวอาจเป็นทรัพย์สินของผู้ประกอบการเอง หรือเช่าจากองค์กรหรือบุคคลอื่นก็ได้ ในกรณีเช่า ผู้ประกอบการต้องมีสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องตรวจสอบให้ระยะเวลาการเช่าสอดคล้องกับระยะเวลาที่ระบุในหนังสือรับรองคุณสมบัติในการประกอบธุรกิจส่งออกข้าว

กฎหมายยังกำหนดว่า ผู้ประกอบการที่ได้รับหนังสือรับรองแล้ว จะไม่สามารถนำคลังสินค้าเฉพาะสำหรับจัดเก็บข้าวหรือโรงสีข้าวที่ได้รับการรับรองโดยกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า (Ministry of Industry and Trade) และระบุไว้ในหนังสือรับรองของตน ไปให้ผู้ประกอบการรายอื่นเช่าเพื่อใช้ประกอบการยื่นขอหนังสือรับรองสำหรับผู้ประกอบการรายอื่นได้

นายเงิน ก๊วก ตวน (Tran Quoc Tuan) ผู้อำนวยการสำนักงานอุตสาหกรรมและการค้า จังหวัดวิญทอง (Department of Industry and Trade of Vinh Long province) กล่าวว่า กฎฎีกาเลขที่ 365 นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงสำคัญหลายประการ ซึ่งจะสร้างแรงผลักดันและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมข้าวในจังหวัดวิญทอง รวมถึงภูมิภาคสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง

นายตวนกล่าวว่า กฎฎีกาเลขที่ 365 ได้ลดและปรับปรุงข้อกำหนดด้านการประกอบธุรกิจและขั้นตอนทางปกครองหลายประการ เมื่อเทียบกับกฎฎีกาเลขที่ 107

นายตวนกล่าวว่า การลดระยะเวลาออกหนังสือรับรองฉบับใหม่สำหรับคำขอที่มีเอกสารครบถ้วน จาก 15 วัน เหลือ 10 วันทำการ การยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับธุรกิจที่ยื่นขอออกใหม่ ออกซ้ำ แก้ไข หรือเพิ่มเติมหนังสือรับรอง รวมถึงการผ่อนคลายเป็นข้อจำกัดที่เข้มงวดเกี่ยวกับระยะเวลาการเช่าคลังสินค้า ล้วนช่วยแก้ไขข้อจำกัดด้านต้นทุนและระยะเวลาที่เป็นอุปสรรคต่อธุรกิจโดยตรง

นอกจากนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานอุตสาหกรรมและการค้ายังเห็นว่า การขยายขอบเขตการยกเว้นข้อกำหนดเกี่ยวกับหนังสือรับรองคุณสมบัติ และการยกเลิกข้อกำหนดด้านการบริหารสินค้าคงคลังหรือการรายงานเป็นระยะสำหรับผลิตภัณฑ์ข้าวบางประเภท เช่น ข้าวอินทรีย์ ข้าวหนึ่ง และข้าวเสริมสารอาหารรอง ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ธุรกิจสามารถกระจายประเภทผลิตภัณฑ์และเพิ่มการส่งออกข้าวมูลค่าสูง

ธุรกิจลดต้นทุน และเกษตรกรลดการถูกกดราคาจากผู้ซื้อ โดยในมุมมองของภาคธุรกิจ นายดั่ง วัน วู (Dang Van Vu) รองผู้อำนวยการบริษัท Viri Ecological Agriculture Co., Ltd. กล่าวว่า การยกเลิกค่าธรรมเนียมและการปรับปรุงขั้นตอนให้กระชับจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจน โดยเฉพาะสำหรับธุรกิจที่เพิ่งเข้าสู่ตลาดส่งออกข้าว

นายวูกกล่าวว่า เมื่อขั้นตอนต่างๆ มีความเรียบง่ายขึ้นและระยะเวลาการดำเนินการสั้นลง ธุรกิจจะสามารถลดค่าใช้จ่ายด้านการให้บริการ พร้อมทั้งประหยัดเวลาและกำลังคน เพื่อมุ่งเน้นไปที่การผลิตและการดำเนินธุรกิจได้มากขึ้น

สำหรับข้อกำหนดที่ยกเว้นผู้ประกอบการที่ส่งออกเฉพาะสินค้าบางประเภท เช่น ข้าวอินทรีย์ ข้าวหนึ่ง และข้าวเสริมสารอาหารรอง จากการรายงานเป็นระยะนั้น นายวูเห็นว่า ถือเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งในการลดภาระด้านขั้นตอนทางปกครองสำหรับธุรกิจ อย่างไรก็ตาม นายวูเน้นย้ำว่า ธุรกิจยังคงต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ควบคู่กับการสร้างชื่อเสียงและการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านการส่งออก

นอกเหนือจากการลดข้อกำหนดและขั้นตอนแล้ว กฎฎีกาเลขที่ 365 ยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับกลไกการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิตของธุรกิจ

นายเจิ่น ก๊วก ตวน กล่าวว่า ข้อกำหนดใหม่เกี่ยวกับการบริหารจัดการการนำเข้าและกลไกการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิตของผู้ประกอบการ จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาห่วงโซ่การผลิตอย่างยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาตลาด

นายตวนกล่าวย้่าว่า สำนักงานอุตสาหกรรมและการค้าจะทำงานร่วมกับธุรกิจในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำและสนับสนุนการทำความเข้าใจและการปฏิบัติตามข้อกำหนดใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาตลาด

นายเหงียน วัน ฮุง (Nguyen Van Hung) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในตำบลทอยลาย (Thoi Lai commune) นครเกิ่นเทอ (Can Tho City) กล่าวว่า เมื่อมีการปรับลดความซับซ้อนของกฎระเบียบและเอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของธุรกิจในตลาดส่งออกข้าวมากขึ้น เกษตรกรจะได้รับประโยชน์จากการขยายช่องทางการจำหน่ายผลผลิต

นายฮุงกล่าวว่า สิ่งที่เกษตรกรคาดหวังมากที่สุดคือการมีธุรกิจเข้ามารับซื้อผลผลิตโดยตรงจากพื้นที่วัตถุดิบมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขันด้านราคาและลดการพึ่งพาผู้ซื้อเพียงรายเดียวของเกษตรกร หากธุรกิจมีคำสั่งซื้อเพื่อการส่งออกมากขึ้น ก็จะมีความต้องการข้าวที่มีเสถียรภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยจำกัดสถานการณ์ที่เกษตรกรต้องยอมรับราคาต่ำในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือธุรกิจต้องสร้างความร่วมมือระยะยาวกับเกษตรกร เปิดเผยมาตรฐานและราคาซื้ออย่างชัดเจน รวมถึงมีสัญญาที่ชัดเจน เมื่อมีตลาดรองรับผลผลิตที่มีเสถียรภาพ เกษตรกรจะสามารถมั่นใจในการผลิตข้าวคุณภาพสูงและพันธุ์ข้าวที่ตรงตามข้อกำหนดของตลาดส่งออก

นายเล แท็ง ตุง (Le Thanh Tung) ประธานสมาคมอุตสาหกรรมข้าวเวียดนาม (Vietnam Rice Industry Association) กล่าวว่า สมาคมฯ จะดำเนินการตามภารกิจที่รัฐบาลมอบหมายตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเลขที่ 365

ภายใต้กรอบดังกล่าว สมาคมฯ สนับสนุนให้สมาชิกพัฒนาพื้นที่วัตถุดิบและห่วงโซ่อุปทาน ขณะเดียวกันจะประสานงานกับกระทรวงเกษตรและสิ่งแวดล้อม (Ministry of Agriculture and Environment) และคณะกรรมการประชาชนระดับจังหวัด เพื่อติดตามสถานการณ์การผลิตและปริมาณผลผลิตข้าว เพื่อช่วยสร้างสมดุลด้านอุปทานสินค้าสำหรับการส่งออก

ในขณะที่ข้าวประชาสัมพันธบนเว็บไซต์ของกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเวียดนาม (Ministry of Industry and Trade) ระบุว่าเวียดนามจะเริ่มใช้กรอบหลักเกณฑ์ใหม่สำหรับการส่งออกข้าวตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2569 ตามกฎหมายเลขที่ 365/2026/ND-CP โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ปรับลดและผ่อนคลายข้อกำหนดบางประการสำหรับผู้ส่งออกข้าว ขณะเดียวกันได้กำหนดระบบใหม่สำหรับประเมินความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการค้าส่งออกข้าว ซึ่งจะเริ่มดำเนินการประเมินตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2571

ภายใต้กรอบหลักเกณฑ์ใหม่นี้ ผู้ส่งออกจะได้รับการประเมินจาก 10 เกณฑ์ ครอบคลุมด้านต่างๆ ได้แก่ ผลการส่งออก การปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษีและศุลกากร ความเชื่อมโยงกับพื้นที่ผลิตข้าว การพัฒนาแบรนด์ การจัดการสินค้าคงคลังและการรายงาน การมีคลังสินค้าและโรงสี การจัดซื้อข้าวจากเกษตรกร การบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ และการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัย

การประเมินความน่าเชื่อถือจะถูกนำมาใช้ในการคัดเลือกผู้ประกอบการรายสำคัญสำหรับสัญญาส่งออกข้าวแบบรวมศูนย์ (centralized rice export contracts) ด้วย โดยภายใต้กลไกใหม่ ผู้ประกอบการหลักที่ได้รับการแต่งตั้งจะดำเนินการโดยตรงในสัดส่วน 20% ของสัญญาส่งออกแบบรวมศูนย์ ขณะที่อีก 80% ที่เหลือจะจัดสรรให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมผ่านการส่งออกแบบมอบหมาย (entrusted exports) การ

จัดสรรดังกล่าวจะพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ผลการส่งออก การพัฒนาพื้นที่วัตถุดิบ และความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการ

กฤษฎีกาฉบับดังกล่าวยังปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งออกข้าวแบบมอบหมาย โดยเปิดโอกาสให้ธุรกิจที่มีศักยภาพในการพัฒนาตลาด แต่ไม่มีใบรับรองการส่งออกของตนเอง สามารถเข้าถึงตลาดต่างประเทศผ่านผู้ประกอบการส่งออกข้าวที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

ดังนั้น กรอบหลักเกณฑ์ใหม่นี้จึงเป็นการผสมผสานระหว่างการผ่อนคลायข้อกำหนดด้านการส่งออกกับการเพิ่มการตรวจสอบผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจอยู่ โดยรัฐบาลได้ลดเงื่อนไขทั่วไปสำหรับการประกอบธุรกิจส่งออกข้าวจาก 3 ประการ เหลือ 2 ประการ และปรับลดขั้นตอนด้านการรายงาน ขณะเดียวกันได้จัดให้มีระบบที่เป็นโครงสร้างมากขึ้นสำหรับการประเมินผู้ส่งออกและการจัดสรรสัญญาส่งออกแบบรวมศูนย์

กฎระเบียบใหม่จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2569 ขณะที่การประเมินความน่าเชื่อถือของผู้ส่งออกจะเริ่มขึ้นในเดือนมกราคม 2571

ที่มา *Oryza.com*

กัมพูชา

ตามรายงานของ Cambodianess กัมพูชาจะส่งออกข้าวสารจำนวน 60,000 ตันไปยังฟิลิปปินส์ภายในสิ้นปี 2569 ซึ่งถือเป็นการส่งออกข้าวครั้งแรกของกัมพูชาผ่านเส้นทางทางน้ำโดยตรงจาก ท่าเรือกำปอต (Kampot Port) ไปยังฟิลิปปินส์ โดยบริษัท Signature Rice ประกาศว่าจะจัดส่งข้าวจำนวน 15,000 ตันในเดือนตุลาคม ตามด้วย 45,000 ตันในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม

เส้นทางทางน้ำโดยตรงดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ส่งออกกัมพูชาสามารถขนส่งข้าวด้วย เรือขนาดใหญ่แทนการขนส่งด้วยตู้คอนเทนเนอร์ ทำให้ผู้ซื้อสามารถรับข้าวในปริมาณมากขึ้นต่อการขนส่งหนึ่งเที่ยว และช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของกัมพูชาในตลาดข้าวสารระหว่างประเทศ การพัฒนาดังกล่าวสนับสนุนเป้าหมายของกัมพูชาในการส่งออกข้าว 1 ล้านตันต่อปี

ในช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม 2569 กัมพูชาส่งออกข้าวสารไปยังฟิลิปปินส์แล้ว 122,102 ตัน และคาดว่าปริมาณการส่งออกทั้งหมดอาจเพิ่มขึ้นเป็น 209,446 ตันภายในสิ้นปี นอกจากนี้ Signature Rice มีแผนเพิ่มการส่งออกไปยังฟิลิปปินส์อีก 100,000 ตันในปี 2570 สะท้อนถึงความสำคัญของฟิลิปปินส์ในฐานะตลาดข้าวรายใหญ่ของภูมิภาค โดยคาดว่าความต้องการข้าวของฟิลิปปินส์จะอยู่ที่ 5.5 ล้านตันในปี 2569

ขณะที่สำนักข่าว The Phnom Penh Post รายงานว่า บริษัท Signature Rice ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ของกัมพูชา เปิดแผนเพิ่มการส่งออกข้าวไปยังฟิลิปปินส์ โดยเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2569 มีการบรรทุกข้าวจำนวน 5,000 ตัน ลงเรือที่จังหวัดกำปอต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้าวทั้งหมด 20,000 ตัน ที่บริษัทมีแผนจะส่งออกโดยตรงไปยังฟิลิปปินส์ภายในเดือนนี้ โดยบริษัทมีแผนจะส่งออกในปริมาณเท่ากันในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคมสำหรับปี 2570 บริษัทตั้งเป้าส่งออกข้าวไปยังฟิลิปปินส์จำนวน 100,000 ตัน ซึ่งจะทำให้ฟิลิปปินส์กลายเป็นหนึ่งในตลาดส่งออกข้าวรายใหญ่ของบริษัท

นาย Chan Pich ผู้จัดการทั่วไปของ Signature Rice กล่าวว่า การขนส่งข้าวเต็มลำเรือช่วยเปลี่ยนแปลงตัวเลขทางธุรกิจทั้งสำหรับบริษัทและผู้ซื้อ ซึ่งการจัดส่งรวดเร็วกว่าการขนส่งด้วยตู้คอนเทนเนอร์ และผู้ซื้อจะได้รับข้าวล็อตใหญ่ที่มีคุณภาพเดียวกันทั้งหมด ซึ่งทำให้ข้าวกัมพูชาสามารถแข่งขันในตลาดฟิลิปปินส์ได้มากขึ้น เขากล่าว

เพิ่มเติมว่า สามารถส่งมอบข้าวได้ 5,000 ตันต่อเที่ยว และพร้อมที่จะดำเนินการเช่นนี้ทุกสัปดาห์ เป้าหมายคือการเป็นผู้จัดหาข้าวระยะยาวให้แก่ตลาดฟิลิปปินส์ ไม่ใช่ผู้ขายที่เข้ามาทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียว

ทั้งนี้ ฟิลิปปินส์คาดว่าจะนำเข้าข้าวในปี 2569 ในปริมาณสูงเป็นประวัติการณ์ที่ 5.5 ล้านตัน

ข้อมูลจากสหพันธ์ข้าวกัมพูชา (Cambodia Rice Federation: CRF) ระบุว่า ในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2569 กัมพูชาส่งออกข้าวไปยังฟิลิปปินส์แล้ว 122,102 ตัน โดยคาดว่าจะการส่งออกตลอดทั้งปีจะอยู่ที่ประมาณ 209,000 ตัน

นาย Dith Tina รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงกัมพูชา และนาย Francisco Tiu Laurel Jr. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ ได้ลงนามใน บันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ว่าด้วยความร่วมมือด้านการเกษตร ที่กรุงมะนิลา เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2568 ซึ่งการส่งออกข้าวครั้งนี้ยังสนับสนุนเป้าหมายของรัฐบาลกัมพูชาในการส่งออกข้าวให้ได้ 1 ล้านตันต่อปี ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนดขึ้นตั้งแต่ปี 2558

สหพันธ์ข้าวกัมพูชา (CRF) รายงานว่า ในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2569 กัมพูชาส่งออกข้าวไปยังตลาดต่างประเทศรวม 792,212 ตัน เพิ่มขึ้นอย่างมากถึง 67.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2568

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (สคต.) ณ กรุงพนมเปญ รายงานว่า สหพันธ์ข้าวกัมพูชา (Cambodia Rice Federation: CRF) นำผู้ส่งออกข้าวในประเทศจำนวน 12 ราย เข้าร่วมงาน Salon International de l'Alimentation (SIAL) Paris 2026 เพื่อจัดแสดงผลิตภัณฑ์ข้าวคุณภาพสูงของกัมพูชา โดยงานดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ว่าเป็นหนึ่งในงานแสดงสินค้าอาหารนานาชาติที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งงาน SIAL Paris 2026 จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 17-21 ตุลาคม 2569 ณ ศูนย์แสดงสินค้า Paris Nord Villepinte กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

คูหานิทรรศการของกัมพูชาจะจัดขึ้นโดย CRF ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลกัมพูชา โดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตร กระทรวงอุตสาหกรรม และธนาคารเพื่อการพัฒนาชนบทและการเกษตร (ARDB) รวมถึงผู้ประกอบการกัมพูชาในประเทศ โดยบริษัทที่เข้าร่วมจะนำเสนอข้าวกัมพูชาและผลิตภัณฑ์จากข้าวที่ผ่านมาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัยระดับสากล รวมถึงข้าวบางสายพันธุ์ที่ได้รับรางวัลข้าวที่ดีที่สุดในโลก (World's Best Rice)

CRF ระบุว่า การเข้าร่วมงานครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมข้าวกัมพูชา เพิ่มการส่งออกให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และกระจายตลาดส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศมากขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นโอกาสให้ผู้ส่งออกข้าวกัมพูชาได้เชื่อมโยงกับผู้ซื้อจากต่างประเทศ โดยเฉพาะผู้ซื้อจากตลาดยุโรป ซึ่งการเข้าร่วมงาน SIAL Paris ครั้งนี้ถือเป็นครั้งที่ 3 ของ CRF หลังจากเข้าร่วมครั้งแรกในปี 2557 และครั้งที่ 2 ในปี 2567

งานดังกล่าวเป็นงานสำหรับผู้ประกอบการและผู้เชี่ยวชาญด้านการค้าโดยเฉพาะ และรวบรวมผู้จัดแสดงสินค้าหลายพันรายจากกว่า 100 ประเทศ ครอบคลุมห่วงโซ่อุปทานอาหารและเกษตรทั้งหมด ตั้งแต่ผู้ผลิต ผู้แปรรูป ผู้จัดจำหน่าย ไปจนถึงผู้ค้าปลีก โดยคาดว่าจะมีผู้จัดแสดงสินค้ามากกว่า 8,000 ราย และผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมอาหารจากทั่วโลกประมาณ 295,000 คน เข้าร่วมงาน

ข้อมูลของ CRF ระบุว่า ในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2569 กัมพูชาส่งออกข้าวสารจำนวน 792,212 ตัน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ 67.5% จาก 472,803 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีก่อน การส่งออกที่ขยายตัวดังกล่าว สร้าง

รายได้ประมาณ 464 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม 2569 เพิ่มขึ้น 33% จาก 348 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงเดียวกันของปี 2568

สำนักข่าว Cambodianess รายงานว่า กระทรวงเกษตรกรรมกัมพูชาระบุว่า น้ำท่วมส่งผลกระทบต่อพื้นที่นาข้าวมากกว่า 150,000 เฮกตาร์ใน 10 จังหวัด แต่คาดว่าความเสียหายดังกล่าวจะไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศหรือการส่งออกข้าว

ข้อมูลล่าสุดจากคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการจัดการภัยพิบัติ (National Committee for Disaster Management) ระบุว่า ณ วันที่ 30 กันยายน พื้นที่นาข้าวประมาณ 156,125 เฮกตาร์ใน 10 จังหวัดได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม โดยจังหวัดพระตะบอง บันทึยเมียนเจย และเสียมราฐ เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุด

นายคิม ฟินัน (Khim Finan) ปลัดกระทรวงและโฆษกกระทรวงเกษตร กล่าวว่า น้ำท่วมได้สร้างความยากลำบากให้แก่เกษตรกรบางส่วน แต่ยังไม่ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศหรือการส่งออกข้าว เขากล่าวว่า พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบคิดเป็นประมาณ 5% ของพื้นที่นาข้าวฤดูฝนของกัมพูชา ซึ่งมีอยู่ประมาณ 3 ล้านเฮกตาร์

กระทรวงเกษตรยังคงประเมินขอบเขตความเสียหายอย่างต่อเนื่อง และได้เตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้สำหรับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบและจำเป็นต้องปลูกข้าวใหม่ โดยนายฟินันกล่าวว่า รัฐบาลจะแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์หลังจากประเมินแล้วว่าเกษตรกรรายใดจำเป็นต้องปลูกใหม่ และมีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกหรือไม่

เขากล่าวว่า เพื่อสนับสนุนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ กระทรวงได้เตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับผู้ที่ต้องปลูกใหม่ แต่จะต้องมีน้ำเพียงพอสำหรับการเพาะปลูก เราไม่สามารถแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์โดยไม่มีการประเมิน ดังนั้นเราจะดำเนินการประเมินอย่างละเอียด เขากล่าวเพิ่มเติมว่า การประเมินที่กำลังดำเนินการอยู่จะช่วยกำหนดขนาดของความเสียหายและจำนวนเกษตรกรที่อาจต้องได้รับความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูการผลิตข้าว

แม้กระทรวงจะระบุว่าผลกระทบในปัจจุบันยังไม่เป็นภัยคุกคามต่อปริมาณข้าวภายในประเทศหรือการส่งออก แต่เกษตรกรที่นาข้าวถูกน้ำท่วมอาจยังคงเผชิญกับความเสียหายของผลผลิตและต้นทุนเพิ่มเติม หากจำเป็นต้องปลูกข้าวใหม่

นายเทียง ซาเวอเอน (Theng Savoeun) ประธานสหพันธ์ชุมชนเกษตรกรกัมพูชา (Cambodian Farmer Community Federation) เคยเตือนก่อนหน้านี้ว่า เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งและน้ำท่วมอาจเผชิญกับภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้น การขาดแคลนอาหาร และความยากลำบากในการฟื้นฟูการดำรงชีพ เขาเรียกร้องให้รัฐบาลให้การสนับสนุนเกษตรกร ซึ่งรวมถึงเมล็ดพันธุ์ข้าว ความช่วยเหลือทางสังคม การบรรเทาภาระหนี้ และสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อช่วยให้เกษตรกรกลับมาทำการผลิตได้อีกครั้งหลังน้ำลด

ที่มา Oryza.com สดต. ณ กรุงพนมเปญ (กัมพูชา)

เมียนมา

สำนักข่าว Global New Light of Myanmar รายงานว่า กระทรวงเกษตร ปศุสัตว์ และชลประทานเมียนมา (Ministry of Agriculture, Livestock and Irrigation: MALI) ระบุว่า เมียนมาตั้งเป้าสร้างรายได้ 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐจากการส่งออกข้าวสารและข้าวหักในปี 2571

อู มิน นอง (U Min Naung) รัฐมนตรีกระทรวงเกษตร ปศุสัตว์ และชลประทาน กล่าวว่า กระทรวงมีเป้าหมายเพิ่มปริมาณการส่งออกข้าวต่อปีเป็น 4-5 ล้านตัน และตั้งเป้ารายได้ประมาณ 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เขา

กล่าวเพิ่มเติมว่า เพื่อบรรลุเป้าหมายการส่งออกข้าว 5 ล้านตัน จำเป็นต้องพัฒนาพื้นที่เขตส่งออกข้าว (Rice Export Zone) ประมาณ 5 ล้านเอเคอร์

ทั้งนี้ กระทรวงมีแผนขยายพื้นที่เขตส่งออกข้าวอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย โดยจะพิจารณาจากความคืบหน้าในแต่ละปีและความร่วมมือจากหลายภาคส่วน

สหพันธ์ข้าวเมียนมา (Myanmar Rice Federation: MRF) ตั้งเป้าส่งออกข้าวสารและข้าวหักรวม 3 ล้านตันในปีงบประมาณ 2569/70 โดย ณ สิ้นเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ปีงบประมาณปัจจุบันเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน เมียนมาส่งออกข้าวและข้าวหักไปแล้วมากกว่า 840,000 ตัน สร้างรายได้ 291 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ขณะเดียวกัน สำนักข่าว Global New Light of Myanmar รายงานว่า เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2569 สหพันธ์ข้าวเมียนมา (Myanmar Rice Federation: MRF) ออกแถลงการณ์ต่อสาธารณะ เรียกร้องให้ผู้ค้าข้าวปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดโดยรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงข้อห้ามเกี่ยวกับการทำธุรกรรมผ่านช่องทางนายหน้าค้าข้าวหลายทอด ทั้งภายในและภายนอกศูนย์ค้าส่งข้าวที่กำหนด ตลอดจนการซื้อขายที่ผิดระเบียบ ซึ่งมีเจตนาลักดันราคาให้สูงขึ้น

สหพันธ์ฯ ยังได้ออกแนวทางบังคับ 4 ประการ สำหรับผู้ค้าข้าว เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาข้าวปอซาน (Pawzan) ของเมียนมา และส่งเสริมการเพิ่มปริมาณการส่งออก โดยแถลงการณ์กำหนดให้ผู้ค้าข้าวที่ดำเนินธุรกิจภายในศูนย์ค้าส่ง ต้องจัดทำและเก็บบันทึกปริมาณข้าวที่รับเข้าและจ่ายออกอย่างเป็นระบบตามรูปแบบที่กำหนด และนำส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ศูนย์ค้าส่งข้าวที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกวัน

นอกจากนี้ สหพันธ์ฯ เรียกร้องให้ผู้ค้าข้าวที่เป็นสมาชิกทั่วประเทศเมียนมาลงทะเบียนคลังสินค้าของตนในระบบลงทะเบียน Myanmar Rice Online (MyRo) และปรับปรุงข้อมูลปริมาณข้าวคงคลังให้เป็นปัจจุบันอย่างทันท่วงที ตามกฎระเบียบและข้อกำหนดที่กำหนดไว้

MRF ยังย้ำเตือนผู้ค้าข้าวทั้งหมดให้ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่และปฏิบัติตามแนวทางและกฎระเบียบด้านราคาข้าวที่ออกโดยหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

สำนักงานบริการด้านการเกษตรต่างประเทศ กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA Foreign Agricultural Service: USDA FAS) ประจำเมียนมา เผยแพร่รายงานฉบับล่าสุดเรื่อง Rice Export Performance and Domestic Market Conditions ระบุว่า การส่งออกข้าวของเมียนมาในปี 2569 ชะลอตัวลง เนื่องจากอุปสงค์จากจีนลดลง ราคาข้าวภายในประเทศอยู่ในระดับสูง ราคาข้าวในตลาดโลกลดลง ข้อจำกัดด้านเงินตราต่างประเทศ และความยากลำบากในการค้าชายแดน

ตามรายงานของ USDA Post เมียนมาส่งออกข้าวสารและข้าวหักรวม 1.47 ล้านตันในช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม 2569 ลดลง 1.4% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน แบ่งเป็นข้าวสารเต็มเมล็ด 910,073 ตัน และข้าวหัก 559,934 ตัน

จีนยังคงเป็นตลาดสำคัญ โดยนำเข้าข้าวจากเมียนมาราว 500,000 ตันในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2569 ซึ่งเกือบทั้งหมดขนส่งทางทะเล ขณะที่การส่งออกข้าวไปจีนทางบกแทบยุติลง เนื่องจากสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยตามแนวชายแดน การควบคุมการค้าข้ามแดนอย่างไม่เป็นทางการของจีนที่เข้มงวดขึ้น และต้นทุนการขนส่งที่อยู่ในระดับสูง

การส่งออกข้าวของเมียนมาลดลงอย่างมีนัยสำคัญในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม โดยมีสาเหตุหลักจากอุปสงค์ของจีนที่ลดลงในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวข้าวต้นฤดูของจีน ราคาข้าวภายในประเทศของเมียนมาที่อยู่ในระดับสูงเมื่อ

เทียบกับราคาข้าวในตลาดโลกที่ปรับลดลง และข้อจำกัดด้านเงินตราต่างประเทศ โดยตั้งแต่เดือนมกราคม 2569 ผู้ส่งออกต้องแปลงรายได้จากการส่งออก 15% ในอัตราแลกเปลี่ยนทางการ ซึ่งส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกลดลง

ฟิลิปปินส์กลายเป็นตลาดสำคัญสำหรับข้าวเมียนมา โดยมีปริมาณนำเข้าเกือบ 107,000 ตัน หรือคิดเป็น 72% ของการส่งออกข้าวทั้งหมดของเมียนมาในเดือนสิงหาคมเพียงเดือนเดียว ขณะที่ความต้องการข้าวพันธุ์ GW-11 ของเมียนมาในตลาดฟิลิปปินส์เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ข้าว GW-11 ของเมียนมามีราคาจำหน่ายประมาณ 580 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เทียบกับข้าวไทยที่มีราคาประมาณ 480 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

สำหรับปีการตลาด 2568/69 (เมษายน-มีนาคม) เมียนมาส่งออกข้าวรวม 2.74 ล้านตัน สร้างรายได้ประมาณ 861 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยข้าวขาวคุณภาพสูงมีสัดส่วนประมาณ 54% ของการส่งออกทั้งหมด รองลงมาคือข้าวหัก ขณะที่ข้าวนี้มีสัดส่วนที่น้อยกว่า จีนเป็นตลาดส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดในปีการตลาดดังกล่าว โดยนำเข้าประมาณ 1.24 ล้านตัน

สำหรับปีการตลาด 2569/70 เมียนมาตั้งเป้าหมายการส่งออกข้าวไว้ที่ 3 ล้านตัน ประกอบด้วยข้าวสารเต็มเมล็ด 1.8 ล้านตัน และข้าวหัก 1.2 ล้านตัน โดยคาดว่าจะสร้างรายได้จากการส่งออกเกือบ 1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ รัฐบาลเมียนมากำลังดำเนินโครงการ Rice Export Zone ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า 137,652 เฮกตาร์ (340,000 เอเคอร์) เพื่อเพิ่มการผลิตข้าวคุณภาพสูง
ที่มา Oryza.com

ฟิลิปปินส์

ตามรายงานของสำนักข่าว Bloomberg ซึ่งอ้างคำกล่าวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ซึ่งระบุว่า รัฐบาลฟิลิปปินส์จัดสรรงบประมาณ 45,000 ล้านเปโซ (ประมาณ 716 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพื่อรับมือกับความเสี่ยงที่อุปทานสินค้าอาหารอาจหยุดชะงักจากปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Niño)

งบประมาณดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักประกันว่าประเทศจะมี สต็อกอาหารในระดับเพียงพอ สนับสนุนการผลิต และดำเนินมาตรการแทรกแซงตลาด โดยขณะนี้ได้มีการจัดสรรงบประมาณออกมาแล้ว 6,200 ล้านเปโซ (ประมาณ 98.82 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สำนักงานอุตุนิยมวิทยาฟิลิปปินส์คาดการณ์ว่า ประเทศอาจเผชิญกับเอลนีโญรุนแรงมาก (super El Niño) ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2569 จนถึงครั้งแรกของปี 2570 โดยคาดว่าสภาวะแห้งแล้งจะรุนแรงที่สุดในช่วง เดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน และจะส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรม ปศุสัตว์ และประมง

รัฐบาลกำลังดำเนินมาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพของ อุปทานและราคาสินค้าอาหาร รวมถึงการนำเข้าสินค้าอาหารหากมีความจำเป็น พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ผลิตภาคการเกษตรที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งสภาวะแห้งแล้งที่ยืดเยื้ออาจสร้างแรงกดดันต่อ ผลผลิตข้าวของฟิลิปปินส์ และเพิ่มความจำเป็นในการนำเข้าข้าวของประเทศ โดยเฉพาะในกรณีที่มีปริมาณข้าวในประเทศและราคาข้าวได้รับผลกระทบจากสภาวะดังกล่าว

สำนักข่าว Bloomberg รายงานว่า อัตราเงินเฟ้อผู้บริโภคของฟิลิปปินส์เร่งตัวขึ้นเป็น 7.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนในเดือนกันยายน จาก 6.1% ในเดือนสิงหาคม และสูงกว่าที่ตลาดคาดการณ์ไว้ที่ 6.8% ส่งผลให้แนวโน้มเงินเฟ้อสิ้นสุดการชะลอตัวต่อเนื่องเป็นเวลา 4 เดือน ขณะที่ ราคาข้าวเพิ่มขึ้น 20.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และยังคงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ผลักดันแรงกดดันด้านราคาอาหาร

รัฐบาลระบุว่า เงินเพื่อได้รับแรงกดดันจาก การหยุดชะงักของอุปทานอาหารอันเนื่องมาจากฝนตกหนัก รวมถึงราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น ต้นทุนเชื้อเพลิงที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่าใช้จ่ายด้านการขนส่งและการผลิตสูงขึ้น ขณะที่ ค่าเงินเปโซที่อ่อนค่าลงทำให้ต้นทุนการนำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้น

ฟิลิปปินส์ยังเตรียมรับมือกับความเป็นไปได้ที่ปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Niño) จะทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่ง อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อผลผลิตข้าวและอุปทานอาหารในช่วงหลายเดือนข้างหน้า ขณะเดียวกัน ธนาคารกลาง ฟิลิปปินส์ได้ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายรวม 75 จุดพื้นฐานนับตั้งแต่เดือนเมษายน เพื่อควบคุมแรงกดดันด้านเงิน เพื่อ

สำนักอุตสาหกรรมพืช (Bureau of Plant Industry : BPI) รายงานว่า ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 17 กันยายน 2569) ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าว 3,891,646.77 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 3,827 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 18.6% เมื่อเทียบกับ 3,280,135 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 3,717 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568 ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 381,367.51 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 251 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 36.2% เมื่อเทียบกับ 279,940.69 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 425 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการนำเข้าจำนวน 442,866.49 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 419 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 63.5% เมื่อเทียบกับ 270,796.22 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 382 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนมีนาคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 477,608.93 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 453 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 30.1% เมื่อเทียบกับ 367,117.72 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 505 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนเมษายน 2569 มีการนำเข้าจำนวน 412,227.51 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 426 ใบ) ลดลงประมาณ 18.0% เมื่อเทียบกับ 502,723.65 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 632 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนพฤษภาคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 597,529.03 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 493 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 17.7% เมื่อเทียบกับ 598,049.03 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 573 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนมิถุนายน 2569 มีการนำเข้าจำนวน 477,758.53 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 431 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 32.4% เมื่อเทียบกับ 360,870.43 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 424 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนกรกฎาคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 556,299.24 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 546 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 93.2% เมื่อเทียบกับ 287,935.12 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 304 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนสิงหาคม 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 17 กันยายน 2569) มีการนำเข้าจำนวน 373,807.55 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 545 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 0.7% เมื่อเทียบกับ 371,131.23 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 262 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

- เดือนกันยายน 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 17 กันยายน 2569) มีการนำเข้าจำนวน 171,662.00 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 263 ใบ) ลดลงประมาณ 48.2% เมื่อเทียบกับ 331,606.10 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 210 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

ข้อมูล ณ วันที่ 17 กันยายน 2569 ฟิlipปินส์นำเข้าจากประเทศเวียดนามมากที่สุดจำนวนประมาณ 2,703,052.17 ตัน (สัดส่วน 69.5% ของการนำเข้าข้าวทั้งหมด) ตามด้วยไทยจำนวน 491,816.78 ตัน (สัดส่วน 12.6%) เมียนมาจำนวน 378,374.35 ตัน (สัดส่วน 9.7%) ปากีสถาน 185,649.18 ตัน (สัดส่วน 4.8%) กัมพูชา 112,882 ตัน (สัดส่วน 2.9%) อินเดีย 19,417.85 ตัน (สัดส่วน 0.5%) เกาหลีใต้ 400 ตัน ญี่ปุ่น 48 ตัน และอิตาลี 6.44 ตัน

สำนักอุตสาหกรรมพืช (BPI) รายงานว่า การออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phyto-sanitary Import Clearance; SPSIC) ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 17 กันยายน 2569) มีจำนวนรวม 6,971 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 6,218,819.155 ตัน ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 453 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 484,060.907 ตัน
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 489 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 497,179.984 ตัน
- เดือนมีนาคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 495 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 463,090.162 ตัน
- เดือนเมษายน 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 677 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 811,740.63 ตัน
- เดือนพฤษภาคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 665 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 865,526.76 ตัน
- เดือนมิถุนายน 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 1,173 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 922,846.571 ตัน
- เดือนกรกฎาคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 1,290 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 950,692.49 ตัน
- เดือนสิงหาคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 944 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 706,151.500 ตัน
- เดือนกันยายน 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 17 กันยายน 2569) มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 785 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 517,530.151 ตัน

สำนักงานสถิติแห่งชาติฟิลิปปินส์ (Philippine Statistics Authority: PSA) รายงานว่า สัตว์ปีกของประเทศไทย ณ วันที่ 1 กันยายน 2569 ลดลงร้อยละ 8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยสัตว์ปีกอยู่ที่ประมาณ 1.91 ล้านตัน ลดลงจาก 2.07 ล้านตันในปีก่อนหน้า และยังคงลดลงร้อยละ 12.4 จากระดับ 2.18 ล้านตันในเดือนสิงหาคม

การลดลงเมื่อเทียบกับเดือนก่อนส่วนใหญ่เกิดจากภาคการค้า ซึ่งมีสต็อกลดลงร้อยละ 21 เหลือ 816.44 พันตัน ขณะที่สต็อกข้าวของสำนักงานอาหารแห่งชาติฟิลิปปินส์ (National Food Authority: NFA) ลดลงร้อยละ 6.6 และสต็อกข้าวในครัวเรือนลดลงร้อยละ 3.8

เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สต็อกข้าวของ NFA ลดลงร้อยละ 36.1 เหลือ 286.58 พันตัน ขณะที่สต็อกในครัวเรือนลดลงร้อยละ 0.6 ส่วนสต็อกของภาคการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1 และเมื่อพิจารณาตามสัดส่วนสต็อกข้าวของประเทศอยู่ในภาคการค้าร้อยละ 42.8 ในครัวเรือนร้อยละ 42.2 และอยู่กับ NFA ร้อยละ 15

สำนักข่าว ABS-CBN รายงานว่า สำนักงานอาหารแห่งชาติฟิลิปปินส์ (National Food Authority: NFA) กำลังเร่งดำเนินการรับซื้อข้าว โดยเสนอราคาซื้อข้าวเปลือกในประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น เพื่อแข่งขันกับผู้รับซื้อภาคเอกชนในการจัดหาอุปทานข้าวและพันธุ์พืชสต็อกข้าวของรัฐบาล ก่อนที่จะได้รับผลกระทบจากความเป็นไปได้ที่ปรากฏการณ์เอลนีโญจะทวีความรุนแรงขึ้น

NFA มีเป้าหมายเพิ่มการรับซื้อจากเกษตรกรในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวข้าวนาปีปัจจุบัน และระบุว่าสามารถรับซื้อข้าวเปลือกได้สูงสุด 500,000 ตัน โดยหน่วยงานได้ใช้ราคาซื้อที่สูงขึ้นเพื่อจูงใจเกษตรกรให้เข้ามาขายผลผลิตมากขึ้น และสนับสนุนให้เกษตรกรนำผลผลิตมาขายให้แก่รัฐบาลแทนผู้ค้าภาคเอกชน

มาตรการดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่ฟิลิปปินส์กำลังเผชิญความเป็นไปได้ที่จะเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญที่อาจมีความรุนแรง โดยเจ้าหน้าที่รัฐบาลเตือนว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการผลิตทางการเกษตรและปริมาณน้ำที่มีอยู่ ส่งผลให้มีความจำเป็นต้องมีสต็อกข้าวสำรองของรัฐบาลอย่างเพียงพอ

NFA ยังดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดเก็บและจัดสรรพื้นที่คลังสินค้าให้ว่าง เพื่อรองรับการรับซื้อข้าวเปลือกเพิ่มเติม โดยเป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากความพยายามก่อนหน้านี้ในการแก้ไขข้อจำกัดด้านพื้นที่จัดเก็บ ซึ่งเคยจำกัดความสามารถของหน่วยงานในการรับซื้อข้าวจากเกษตรกร

ดังนั้น รัฐบาลจึงดำเนินมาตรการควบคู่กัน 2 ด้าน ได้แก่ การเพิ่มราคาซื้อเพื่อจัดหาข้าวเปลือกภายในประเทศให้ได้มากขึ้น และการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดเก็บเพื่อรองรับสต็อกข้าวที่เพิ่มขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้กับสต็อกข้าวสำรองของประเทศ ก่อนที่จะเกิดความเป็นไปได้ที่การผลิตจะหยุดชะงักในช่วงปลายปี 2569 และต่อเนื่องถึงปี 2570

การเร่งรับซื้อครั้งล่าสุดเกิดขึ้นในช่วงที่รัฐบาลยังคงดำเนินการพันธุ์พืชสต็อกข้าวของ NFA หลังจากมีการระบายข้าวออกในปริมาณมากภายใต้โครงการจำหน่ายข้าวในราคาที่ได้รับการอุดหนุน ความพยายามของ NFA ในการสะสมสต็อกข้าวเพื่อเตรียมรับมือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากเอลนีโญ อาจช่วยเพิ่มปริมาณข้าวสำรองเพื่อรองรับการหยุดชะงักของอุปทานและแรงกดดันด้านราคาในตลาดข้าวภายในประเทศ

สำนักข่าวเดอะเคลีจไทมส์ (The Khaleej Times) รายงานโดยอ้างข้อมูลจากสำนักงานบริการด้านบรรยากาศ ธรณีฟิสิกส์ และดาราศาสตร์แห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Atmospheric, Geophysical and Astronomical Services Administration: PAGASA) ว่า ฟิลิปปินส์กำลังเตรียมความพร้อมรับมือความเป็นไปได้ที่อุปทานข้าวจะตึงตัวมากขึ้น หลังมีการคาดการณ์ว่าปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) จะทวีความรุนแรงขึ้นเป็นระดับรุนแรงมาก (very strong) ในช่วงเดือนกันยายน-ธันวาคม 2569 และจะต่อเนื่องไปจนถึงช่วงครึ่งแรกของปี 2570 โดยรูปแบบสภาพอากาศดังกล่าวคาดว่าจะเพิ่มโอกาสที่จะเกิดปริมาณฝนต่ำกว่าปกติ ช่วงฝนทิ้งช่วง และภาวะแห้งแล้ง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลิตทางการเกษตรและปริมาณน้ำที่มีอยู่

กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ (Department of Agriculture: DA) กำลังปรับปรุงแผนรับมือเอลนีโญและเตรียมความพร้อมสำหรับสถานการณ์เลวร้ายที่สุด มาตรการต่างๆ ได้แก่ การเสริมความแข็งแกร่งให้ระบบชลประทาน การสำรวจแหล่งน้ำใต้ดินเพื่อใช้กับเครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ การปรับเปลี่ยนช่วงเวลาการเพาะปลูก และการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดเก็บ เพื่อสร้างสต็อกข้าวสำรองรองรับสถานการณ์

ความกังวลดังกล่าวมีความสำคัญ เนื่องจากฟิลิปปินส์พึ่งพาการนำเข้าข้าวในระดับสูง โดยมีรายงานว่าในปี 2568 ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าว 3.37 ล้านตัน ขณะที่การนำเข้าในปี 2569 อาจสูงถึง 5.6 ล้านตัน ดังนั้น หากการผลิตข้าวภายในประเทศลดลงจากภัยแล้ง อาจส่งผลให้ฟิลิปปินส์ต้องพึ่งพาอุปทานจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ในช่วงที่สภาพอากาศและความขัดข้องด้านการค้ายังคงสร้างความไม่แน่นอนให้กับตลาดข้าวโลก

DA ระบุว่า รัฐบาลยังได้ตัดสินใจเปิดให้มีการนำเข้าข้าวต่อไปในปี 2569 แทนที่จะดำเนินมาตรการระงับการนำเข้าชั่วคราวเหมือนในปีก่อน โดยมีเหตุผลเฉพาะจากความเสี่ยงที่เอลนีโญอาจทำให้อุปทานข้าวภายในประเทศตึงตัวก่อนเข้าสู่ฤดูเก็บเกี่ยวต้นปี 2570

ทั้งนี้ ณ วันที่ 3 สิงหาคม การนำเข้าข้าวของฟิลิปปินส์อยู่ที่ 3.3 ล้านตันแล้ว ขณะที่ประมาณการของรัฐบาลก่อนหน้านี้ระบุว่า ผลผลิตข้าวเปลือก (palay) อาจลดลง 750,000 ตัน จากผลกระทบของเอลนีโญ

ก่อนหน้านี้ ในช่วงต้นเดือนกันยายน สำนักข่าวฟิลสตาร์ (PhilStar) รายงานถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในแนวโน้มผลผลิต โดยในเดือนกันยายน DA ระบุว่า ปริมาณฝนที่เพิ่มขึ้นในช่วงที่ผ่านมาได้ช่วยให้ระดับน้ำในเขื่อนปรับตัวดีขึ้น และอาจช่วยลดความเสียหายด้านผลผลิตจากที่เคยประเมินไว้ก่อนหน้านี้ ต่อมา หน่วยงานระบุว่า ในกรณีเลวร้ายที่สุด ผลผลิตข้าวเปลือกอาจลดลงประมาณ 300,000–400,000 ตัน เทียบกับประมาณการเดิมที่ 700,000 ตัน

ข้าวจังหวัดของกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ (Department of Agriculture: DA) ระบุว่าฟิลิปปินส์กำลังขยายศักยภาพด้านคลังเก็บและการรับซื้อข้าวของภาครัฐก่อนเข้าสู่ช่วงฤดูเก็บเกี่ยวหลัก ซึ่งอาจทำให้องค์กรอาหารแห่งชาติฟิลิปปินส์ (National Food Authority: NFA) เพิ่มความต้องการรับซื้อข้าวเปลือกภายในประเทศ และช่วยเสริมสร้างปริมาณข้าวสำรองของรัฐบาล

การดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่รัฐบาลต้องการเพิ่มการรับซื้อข้าวภายในประเทศ และสร้างความมั่นใจว่ามีปริมาณข้าวเพียงพอสำหรับโครงการจำหน่ายข้าวในราคาที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล

NFA ได้เช่าพื้นที่คลังสินค้าขนาด 1,782 ตารางเมตร จากบริษัท SL Agritech Corp. ในเมืองวิกตอเรีย จังหวัดทาร์ลัก (Victoria, Tarlac) โดยคาดว่าพื้นที่จะพร้อมใช้งานตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม เป็นต้นไป พื้นที่เพิ่มเติมดังกล่าวสามารถรองรับข้าวเปลือกได้ประมาณ 100,000 กระสอบ คลังสินค้านี้เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ขนาดใหญ่รวม 3,382 ตารางเมตร ซึ่งมีความจุทั้งหมดประมาณ 166,000 กระสอบ

สถานที่ดังกล่าวยังประกอบด้วย โรงสีข้าว เครื่องอบแห้งแบบกลไก 5 เครื่อง ระบบสายพานลำเลียง และเครื่องขังรถบรรทุก ระบบที่รวมกระบวนการไว้ในสถานที่เดียวกันจะช่วยให้ NFA สามารถรับซื้อข้าวเปลือกที่เพิ่งเก็บเกี่ยว นำไปอบแห้งและแปรรูป ก่อนจัดเก็บเป็นข้าวสารได้ การดำเนินการดังกล่าวอาจช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงช่องทางการจำหน่ายให้แก่ NFA ได้มากขึ้นในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ซึ่งเป็นช่วงที่ข้อจำกัดด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และพื้นที่จัดเก็บอาจเป็นอุปสรรคต่อการขายผลผลิตให้แก่ NFA โดยตรง

การขยายศักยภาพดังกล่าวมีความสำคัญเป็นพิเศษต่อจังหวัดทาร์ลัก ซึ่งเป็นหนึ่งในจังหวัดผู้ผลิตข้าวสำคัญของประเทศ โดยเมืองวิกตอเรียมีผลผลิตข้าวเปลือก 45,642.85 ตัน ในฤดูเก็บเกี่ยวหลักปี 2569 ทำให้เป็น

เทศบาลที่มีผลผลิตข้าวเปลือกสูงเป็นอันดับ 2 ของจังหวัด ขณะที่จังหวัดทาร์ลักมีผลผลิตข้าวเปลือกรวม 445,553.50 ตัน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน NFA รับซื้อข้าวเปลือกจากจังหวัดดังกล่าวเพียงประมาณ 4.3% ของผลผลิตทั้งหมด จึงยังมีขอบเขตสำหรับการเพิ่มการรับซื้อโดยรัฐบาล

ผู้บริหาร NFA ระบุว่า หน่วยงานมีเป้าหมายรับซื้อข้าวเปลือกได้สูงถึง 500,000 ตัน ผ่านศักยภาพการจัดเก็บที่เพิ่มขึ้น คลังสินค้าที่เช่าใหม่ และพื้นที่ที่เกิดขึ้นจากการระบายสต็อกเดิม นอกจากนี้ การรับซื้อเพิ่มเติมดังกล่าวคาดว่าจะช่วยสนับสนุนโครงการ Benteng Bigas, Meron Nal ซึ่งจำหน่ายข้าวในราคาที่ได้รับการอุดหนุนผ่านช่องทางของรัฐบาล

การขยายพื้นที่จัดเก็บเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในวงกว้างของ NFA ในการเสริมสร้างศักยภาพด้านการรับซื้อข้าวภายในประเทศและโครงสร้างพื้นฐานหลังการเก็บเกี่ยว โดย ณ วันที่ 18 กันยายน หน่วยงานคาดว่าจะมีสต็อกข้าวสาร 278,444 ตัน หรือเทียบเท่ากับการบริโภคภายในประเทศประมาณ 7 วัน ขณะที่ในช่วงเดือนมกราคม-กันยายน NFA รับซื้อข้าวเปลือกแล้ว 92,032 ตัน และกระจายข้าวสารออกสู่ตลาดแล้ว 207,648 ตัน

นอกจากนี้ NFA ยังลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานระยะยาว โดยจัดสรรงบประมาณ 10,363 ล้านบาท (ประมาณ 165.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) สำหรับการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสมัยใหม่จำนวน 36 แห่ง และการปรับปรุงคลังสินค้าที่มีอยู่เดิม 128 แห่ง

การลงทุนดังกล่าวควบคู่กับการเพิ่มศักยภาพในการรับซื้อข้าวของรัฐบาล มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความสามารถของ NFA ในการรองรับผลผลิตข้าวภายในประเทศ สร้างปริมาณข้าวสำรอง และสนับสนุนโครงการจำหน่ายข้าวในราคาที่ได้รับการอุดหนุนของรัฐบาล

ที่มา Oryza.com

อินโดนีเซีย

สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) และสำนักข่าวอันตารา (Antara News) รายงานโดยอ้างข้อมูลจากสำนักงานสถิติอินโดนีเซีย (Statistics Indonesia: BPS) ว่า ผลผลิตข้าวของอินโดนีเซียในช่วง เดือนมกราคม-พฤศจิกายน 2569 คาดว่าจะลดลง 2.82% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน มาอยู่ที่ 32.34 ล้านตัน

การลดลงดังกล่าวคาดว่าจะมาจากผลผลิตในช่วง เดือนกันยายน-พฤศจิกายน ที่อ่อนด้อย โดยคาดว่าจะอยู่ที่ 7.06 ล้านตัน ลดลง 11.95% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้ คาดว่าผลผลิตข้าวจะอยู่ที่ 3.12 ล้านตันในเดือนกันยายน 2.31 ล้านตันในเดือนตุลาคม และ 1.64 ล้านตันในเดือนพฤศจิกายน

BPS ระบุว่า ปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลให้ผลผลิตลดลง ได้แก่ การระบาดของศัตรูพืช น้ำท่วม ภัยแล้ง และการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาการเก็บเกี่ยว โดยแนวโน้มผลผลิตที่ลดลงในช่วงปลายปีเกิดขึ้น แม้ว่าผลผลิตในช่วง เดือนมกราคม-สิงหาคม 2569 จะอยู่ที่ 25.29 ล้านตัน ซึ่งสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนเล็กน้อย

สำนักข่าวต่างประเทศรายงานว่า ราคาข้าวขายปลีกในอินโดนีเซียอาจยังคงอยู่ในระดับสูงใกล้ระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ไปจนถึงต้นปี 2027 เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้งที่เกิดจากปรากฏการณ์เอลนีโญและปัญหาคอขวดด้านการกระจายสินค้าเป็นภัยคุกคามต่ออุปทาน

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติอินโดนีเซีย (BPS) ราคาข้าวค้าปลีกพุ่งสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ที่ 15,769 รูเปียห์ (0.88 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อกิโลกรัมในเดือนกันยายน ขณะเดียวกัน คาดว่าผลผลิตข้าวในช่วงเดือนมกราคม-พฤศจิกายนปีนี้จะลดลง 2.8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว

สำนักงานอาหารแห่งชาติของอินโดนีเซีย (Bapanas) คาดการณ์ผลผลิตประจำปีอยู่ที่ประมาณ 34 ล้านตัน ซึ่งเกินปริมาณการบริโภคที่มากกว่า 31 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม แนวโน้มสำหรับปี 2027 ดูไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากคาดการณ์ว่าฤดูฝนจะสั้นกว่าปกติ ซึ่งอาจทำให้การเพาะปลูกล่าช้าและทำให้วงจรการเจริญเติบโตสั้นลง นอกจากนี้ปรากฏการณ์เอลนีโญยังทำให้เกิดภาวะขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่ ส่งผลให้การเพาะปลูกลดลงหรือล่าช้าออกไป

ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โบกอร์ (IPB) เชื่อว่าราคาข้าวอาจจะยังคงสูงขึ้นต่อไปจนถึงเดือนมีนาคม 2027 และไม่น่าจะลดลงอย่างมีนัยสำคัญก่อนเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่ผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวที่ล่าช้าเริ่มเข้าสู่ตลาด

ขณะที่รองเลขาธิการสมาคมเกษตรกรผู้ปลูกข้าวแห่งอินโดนีเซีย (KTNA) เตือนว่า ผลผลิตข้าวในปี 2027 อาจลดลงประมาณ 10% ซึ่งประมาณ 30% ของพื้นที่ปลูกข้าวในอินโดนีเซียขาดระบบชลประทาน ทำให้มีความเสี่ยงต่อภัยแล้งที่ยาวนาน ขณะที่ในบางพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำในเขตกึ่งแห้งแล้ง เกษตรกรได้เปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นหรือปล่อยให้ที่ดินว่างเปล่า

ไม่เพียงแต่ปริมาณอุปทานเท่านั้น แต่ระบบการจัดจำหน่ายก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่กดดันราคาข้าว ซึ่งประธานสมาคมผู้ค้าปลีกระดับโลกของอินโดนีเซีย กล่าวว่า ช่องว่างระหว่างราคาซื้อจากเกษตรกรกับราคาขายปลีกสูงสุดที่รัฐบาลกำหนด ทำให้ผู้ค้าปลีกต้องซื้อข้าวในราคาที่สูงกว่าราคาสูงสุด แต่เสี่ยงที่จะขายต่ำกว่าต้นทุนสถานการณ์นี้ส่งผลให้เกิดภาวะขาดแคลนในซูเปอร์มาร์เก็ตบางแห่ง โดยเฉพาะข้าวสารบรรจุถุงขนาด 5 กิโลกรัมคุณภาพดี

ในขณะเดียวกัน อินโดนีเซียยังมีข้าวสำรองอยู่จำนวนมาก โดยหน่วยงาน BULOG ซึ่งเป็นผู้ดูแลและจัดการคลังข้าวของประเทศ ระบุว่า ณ กลางเดือนกันยายน มีข้าวสำรองอยู่ประมาณ 4.6 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม ข้าวสำรองส่วนหนึ่งถูกเก็บไว้เป็นกันชนเพื่อรับมือกับความเสี่ยงจากปรากฏการณ์เอลนีโญ และยังไม่ได้ถูกนำออกสู่ช่องทางการค้าปกติในทันที

ผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่า หากสภาพอากาศยังคงส่งผลให้การเก็บเกี่ยวช้าลง ปริมาณสำรองที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอที่จะลดราคาขายปลีกได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งหมายความว่าผู้บริโภคชาวอินโดนีเซียอาจยังคงเผชิญกับราคาข้าวที่สูงในช่วงต้นปี 2027

ขณะที่สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) รายงานว่า ราคาข้าวในอินโดนีเซียมีแนวโน้มทรงตัวอยู่ที่ใกล้เคียงระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ไปจนถึงต้นปี 2570 เนื่องจากข้อจำกัดด้านการกระจายสินค้า ฝนที่ล่าช้า และสภาพอากาศแห้งที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์เอลนีโญ ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่ออุปทานข้าว

ราคาข้าวเปลือกเพิ่มขึ้นแตะระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 15,769 รูเปียห์ (0.88 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อ กิโลกรัมในเดือนกันยายน ขณะที่สำนักงานสถิติอินโดนีเซีย (Statistics Indonesia: BPS) คาดการณ์ว่าผลผลิตข้าวในช่วงเดือนมกราคม-พฤศจิกายน 2569 จะลดลง 2.8% เมื่อเทียบกับปีก่อน

สำนักงานอาหารแห่งชาติอินโดนีเซีย (National Food Agency) คาดว่าผลผลิตข้าวในปี 2569 จะอยู่ที่ประมาณ 34 ล้านตัน สูงกว่าการบริโภคภายในประเทศซึ่งอยู่ที่มากกว่า 31 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์เตือนว่า ฤดูฝนที่สั้นลงตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนอาจทำให้การเพาะปลูกล่าช้าและส่งผลให้ผลผลิตข้าวในปี 2570 ลดลง โดยผลผลิตข้าวอาจลดลงประมาณ 10% ในปีหน้า ขณะที่พื้นที่นาข้าวประมาณ 30% ไม่มีระบบชลประทาน และมีความเสี่ยงต่อภาวะแห้งแล้ง เกษตรกรบางส่วนในพื้นที่ทางตอนใต้ของเกาะชวาซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ ได้เปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นหรือปล่อยให้พื้นที่นาว่างแล้ว

แม้รัฐบาลจะมีข้าวสำรองในปริมาณมาก แต่ปริมาณข้าวที่มีอยู่ในตลาดยังคงถูกจำกัดจากปัญหาการกระจายสินค้าและการควบคุมราคา โดยหน่วยงาน Bulog มีข้าวสำรองประมาณ 4.6 ล้านตัน ณ กลางเดือนกันยายน แต่ข้าวส่วนใหญ่ถูกจัดสรรสำหรับความช่วยเหลือด้านอาหาร การรักษาเสถียรภาพตลาด หรือเป็นสต็อกเชิงยุทธศาสตร์ มากกว่าที่จะนำออกจำหน่ายตามปกติในตลาดเชิงพาณิชย์

ผู้ค้าปลีกยังระบุว่า ช่องว่างระหว่างต้นทุนการรับซื้อกับเพดานราคาขายปลีกที่รัฐบาลกำหนด กำลังลดแรงจูงใจในการจัดหาข้าวเข้ามาจำหน่าย ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนข้าวคุณภาพพรีเมียมในซูเปอร์มาร์เก็ต

นักวิเคราะห์คาดว่าราคาข้าวจะยังคงอยู่ในระดับสูงจนถึง เดือนมีนาคม 2570 และคาดว่าราคาจะเริ่มผ่อนคลายอย่างมีนัยสำคัญได้ตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นไป เมื่อผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวหลักที่ล่าช้าคาดว่าจะเริ่มเข้าสู่ตลาด

ที่มา Oryza.com

มาเลเซีย

ตามรายงานของ The New Straits Times โดยอ้างคำกล่าวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและความมั่นคงทางอาหารของมาเลเซีย ระบุว่า มาเลเซียมีสต็อกข้าวในประเทศรวม 1.193 ล้านตัน ซึ่งเพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศประมาณ 6 เดือน

ข้อมูลสต็อกข้าว ณ วันที่ 30 กันยายน 2569 ประกอบด้วย สต็อกข้าวสำรองแห่งชาติ 200,000 ตัน และสต็อกข้าวเชิงพาณิชย์ 993,478 ตัน

รัฐมนตรีฯ กล่าวว่า ปริมาณข้าวของประเทศยังคงมีเสถียรภาพ แม้จะเกิดความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ในตะวันออกกลาง โดยรัฐบาลกำลังติดตามปริมาณสำรองอาหารที่จำเป็น รวมถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าเพื่อรักษาความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญที่น่ากังวลคือ ต้นทุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มสูงขึ้น โดยราคาปุ๋ย DAP เพิ่มขึ้น 28.15% มาอยู่ที่ 793.50 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ณ วันที่ 31 สิงหาคม จาก 626.50 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ในเดือนกุมภาพันธ์ ขณะที่ต้นทุนด้านโลจิสติกส์และเชื้อเพลิงที่สูงขึ้นยังเพิ่มแรงกดดันต่อราคาสินค้าอาหารภายในประเทศ

ที่มา Oryza.com

ญี่ปุ่น

สำนักข่าว The Japan News รายงานว่า ญี่ปุ่นกำลังเผชิญกับภาวะข้าวจากผลผลิตปี 2568 (2025 crop) ส่วนเกินเพิ่มขึ้น ขณะที่ข้าวที่เก็บเกี่ยวใหม่จากผลผลิตปี 2569 ซึ่งมีราคาถูกกว่าเริ่มเข้าสู่ตลาด โดยราคาข้าวที่อยู่ในระดับสูงในช่วงภาวะขาดแคลนข้าวในปี 2567 ส่งผลให้อุปสงค์ของผู้บริโภคอ่อนตัวลง โดยผู้บริโภคบางส่วนหันไปบริโภคขนมปังและบะหมี่แทน

ทั้งนี้ ปริมาณข้าวคงคลังของภาคเอกชน ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2569 อยู่ที่ 2.43 ล้านตัน ซึ่งเป็นระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ และสูงกว่าระดับที่เหมาะสมซึ่งอยู่ที่ 1.8–2.0 ล้านตัน กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries: MAFF) คาดว่า ข้าวที่ยังจำหน่ายไม่หมดอาจเพิ่มขึ้นเป็น 2.46–2.83 ล้านตันภายในเดือนมิถุนายน 2570

ที่จังหวัดโทจิ JA Zen-Noh Tochigi ซึ่งเป็นสาขาประจำจังหวัดของสหพันธ์สหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ (National Federation of Agricultural Cooperative Associations: JA ZEN-NOH) มีข้าวจากผลผลิตปี 2568 อยู่ในคลัง 8,189 ตัน ณ สิ้นเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นระดับสูงสุดสำหรับช่วงเวลาเดียวกันและใกล้เคียงความจุในการจัดเก็บ ขณะเดียวกัน MAFF ประเมินว่า ผลผลิตข้าวปี 2569 อาจเพิ่มขึ้นเป็น 7.54 ล้านตัน สูงกว่าความต้องการที่คาดการณ์ไว้สูงสุด 7.11 ล้านตัน

ขณะที่ราคาข้าวที่เกษตรกรได้รับก็ปรับตัวลดลงเช่นกัน โดย JA Zen-Noh Niigata ปรับลดเงินจ่ายล่วงหน้าสำหรับข้าวโคชิฮิการิ (Koshihikari) มาตรฐานลง 40% เหลือ 18,500 เยน (116 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อ 60 กิโลกรัม ขณะที่ราคาขายปลีกลดลงมาอยู่ที่ 2,934 เยน (18.4 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อ 5 กิโลกรัม ในช่วงวันที่ 14-20 กันยายน ซึ่งต่ำกว่า 3,000 เยนเป็นสัปดาห์ที่สองติดต่อกัน

รัฐบาลญี่ปุ่นได้ตัดสินใจรับซื้อข้าวในสต็อกบางส่วนกลับคืน ซึ่งเป็นข้าวที่รัฐบาลนำออกจำหน่ายเมื่อปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม แนวโน้มราคาข้าวยังคงไม่แน่นอน เนื่องจากข้าวจากผลผลิตปี 2568 ที่มีอยู่ในสต็อกปริมาณมากกำลังแข่งขันกับข้าวฤดูใหม่ที่เพิ่งเก็บเกี่ยวเข้าสู่ตลาด

ตามรายงานของ Nippon ตลาดข้าวของญี่ปุ่นกำลังส่งสัญญาณอ่อนคลายเพิ่มเติม โดยราคาข้าวปลีกลดลงต่ำกว่า 3,000 เยน (ประมาณ 19 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อ 5 กิโลกรัม เป็นครั้งแรกในรอบ 2 ปี หลังจากอุปทานปรับตัวดีขึ้นและปริมาณข้าวคงคลังเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาข้าวเผชิญแรงกดดันด้านลบ

ราคาข้าวเฉลี่ยลดลงมาอยู่ที่ 2,971 เยน (ประมาณ 18.88 ดอลลาร์สหรัฐ) ขณะที่ปริมาณข้าวคงคลังของภาคเอกชนอยู่ที่ 1.62 ล้านตัน ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของเดือนกรกฎาคมนับตั้งแต่เริ่มมีการจัดเก็บข้อมูลในปี 2551 โดยผู้ค้าปลีกยังปรับลดราคาข้าวจากผลผลิตปี 2568 เพื่อเร่งระบายสต็อก ขณะที่ข้าวจากผลผลิตใหม่เริ่มเข้าสู่ตลาด

สำนักข่าว BigGo Finance รายงานว่า จากผลสำรวจของกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries) ราคาเฉลี่ยข้าวถุงขนาด 5 กิโลกรัมในซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วประเทศอยู่ที่ 2,926 เยน (ประมาณ 19 ดอลลาร์สหรัฐ) ในสัปดาห์วันที่ 21-27 กันยายน 2569 ลดลง 8 เยนจากสัปดาห์ก่อนหน้า และเป็นการปรับลดลงต่อเนื่องเป็นสัปดาห์ที่ 7 โดยราคาลดลงต่ำกว่า 3,000 เยน (ประมาณ 19 ดอลลาร์สหรัฐ) เป็นสัปดาห์ที่ 3 ติดต่อกัน

โดยข้าวที่มีแบรนด์ลดลงต่อเนื่องเป็นสัปดาห์ที่ 7 มาอยู่ที่ 2,948 เยน ขณะที่ข้าวผสมปรับเพิ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบ 6 สัปดาห์ มาอยู่ที่ 2,805 เยน ปริมาณข้าวคงคลังภาคเอกชน ณ สิ้นเดือนสิงหาคมอยู่ในระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ส่งผลให้ตลาดมีอุปทานมาก ขณะที่ข้าวใหม่จากผลผลิตปี 2569 กำลังจะเข้าสู่การกระจายสินค้าอย่างเต็มรูปแบบ จึงคาดว่าแนวโน้มราคาที่ลดลงจะยังคงดำเนินต่อไป

ราคาเฉลี่ยข้าวที่จำหน่ายในซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วประเทศญี่ปุ่นปรับลดลงต่อเนื่องเป็นสัปดาห์ที่ 7 โดยผลสำรวจที่กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่นเผยแพร่เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2569 ระบุว่า ราคาเฉลี่ยข้าวถุงขนาด 5 กิโลกรัมที่จำหน่ายในร้านค้าประมาณ 1,000 แห่งทั่วประเทศ ในช่วงสัปดาห์วันที่ 21-27 กันยายน อยู่ที่ 2,926 เยน (ประมาณ 19 ดอลลาร์สหรัฐ) ลดลง 8 เยนจากสัปดาห์ก่อนหน้า และเป็นครั้งที่ 3 ติดต่อกันที่ราคาอยู่ต่ำกว่า 3,000 เยน (ประมาณ 19 ดอลลาร์สหรัฐ) โดยราคาเฉลี่ยข้าวลดลงต่ำกว่า 3,000 เยนเป็นครั้งแรกในช่วงสัปดาห์วันที่ 7-13 กันยายน ซึ่งเป็นระดับที่ไม่เคยเห็นมาประมาณ 2 ปี

เมื่อแยกตามประเภท ข้าวที่มีแบรนด์ เช่น ข้าวโคชิฮิการิ (Koshihikari) ปรับลดลง 18 เยนจากสัปดาห์ก่อน มาอยู่ที่ 2,948 เยน นับเป็นการลดลงต่อเนื่องเป็นสัปดาห์ที่ 7 ขณะที่ข้าวผสมและข้าวประเภทอื่นๆ ปรับเพิ่มขึ้น 22 เยน มาอยู่ที่ 2,805 เยน ซึ่งเป็นการปรับเพิ่มขึ้นครั้งแรกในรอบ 6 สัปดาห์

การปรับลดลงของราคามีสาเหตุมาจากอุปทานข้าวที่มีมากเกินไป โดยปริมาณข้าวคงคลังภาคเอกชน ณ สิ้นเดือนสิงหาคมเพิ่มขึ้นสู่ระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ส่งผลให้ตลาดมีข้าวเพียงพอ ขณะเดียวกัน คาดว่าพื้นที่เพาะปลูกข้าวใหม่จากผลผลิตปี 2569 จะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี 2568 และกำลังเข้าสู่ช่วงการกระจายสินค้าอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้ผู้สังเกตการณ์ตลาดคาดว่าแนวโน้มราคาข้าวที่ลดลงจะยังคงดำเนินต่อไป

สำนักงานสำนักงานบริการเกษตรต่างประเทศ (Foreign Agricultural Service; FAS) ประจำญี่ปุ่นของกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) เผยแพร่ประมาณการสมดุลข้าวของญี่ปุ่นล่าสุด โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

ด้านผลผลิตข้าว คาดการณ์ผลผลิตข้าวของญี่ปุ่นในปีการตลาด (MY) 2569/70 จะอยู่ที่ 7.37 ล้านตันในรูปข้าวสาร เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากประมาณการผลผลิตปีการตลาด 2568/69 ที่ 7.293 ล้านตัน ขณะที่ผลผลิตข้าวเปลือกอยู่ที่ 10.305 ล้านตัน เทียบกับ 10.266 ล้านตันในปีก่อนหน้านี้ ขณะที่พื้นที่เก็บเกี่ยวคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 1.486 ล้านเฮกตาร์ จาก 1.471 ล้านเฮกตาร์ในปีการตลาด 2568/69 โดย USDA Post คาดการณ์ผลผลิตข้าวเปลือกเฉลี่ยประมาณ 6.93 ตันต่อเฮกตาร์ ซึ่งใกล้เคียงกับระดับของปีก่อน

การเพิ่มขึ้นของผลผลิตส่วนใหญ่เป็นผลจากข้าวที่ไม่ได้ใช้เพื่อการบริโภคโดยตรง โดยจากผลสำรวจความตั้งใจในการเพาะปลูกของกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงญี่ปุ่น (Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries: MAFF) คาดว่าพื้นที่ปลูกข้าวสำหรับบริโภคจะลดลงเล็กน้อยมาอยู่ที่ 1.36 ล้านเฮกตาร์ ขณะที่พื้นที่ปลูกข้าวสำหรับอาหารสัตว์คาดว่าจะลดลงอย่างมากเหลือ 26,000 เฮกตาร์

ในทางตรงกันข้าม พื้นที่ปลูกข้าวสำหรับเก็บเป็นสต็อก การแปรรูปอาหาร การส่งออก และการผลิตแป้งข้าว คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 100,000 เฮกตาร์ สภาพอากาศที่เอื้ออำนวยในช่วงฤดูร้อนปี 2569 ช่วยสนับสนุนการผลิตข้าว โดยคาดว่าผลผลิตต่อพื้นที่ในหลายภูมิภาคผู้ผลิตสำคัญจะใกล้เคียงหรือสูงกว่าปีก่อน

ด้านการบริโภคข้าว คาดว่าการบริโภคข้าวจะฟื้นตัวในปีการตลาด 2569/70 เนื่องจากราคาข้าวปรับลดลง โดย USDA คาดการณ์การบริโภคข้าวทั้งหมดที่ 7.94 ล้านตันในรูปข้าวสาร เพิ่มขึ้นจากประมาณการ 7.46 ล้านตันในปีการตลาด 2568/69

การบริโภคข้าวเพื่อเป็นอาหารและข้าวสำหรับบริโภคโดยตรงคาดว่าจะฟื้นตัวขึ้นมาอยู่ที่ประมาณ 7.1 ล้านตัน หลังจากลดลงอย่างมากในช่วงที่ราคาข้าวปรับตัวสูงขึ้น ผู้บริโภคหันไปบริโภคบะหมี่และขนมปังทดแทนข้าวมากขึ้น ขณะที่ร้านอาหารและร้านสะดวกซื้อก็ปรับลดการใช้ข้าวเช่นกัน เมื่อราคาข้าวฤดูใหม่ปรับลดลง คาดว่าความต้องการที่สูญเสียไปบางส่วนจะกลับคืนมา

ด้านการนำเข้าข้าว คาดว่าการนำเข้าข้าวของญี่ปุ่นในปีการตลาด 2569/70 จะลดลง เนื่องจากอุปทานภายในประเทศปรับตัวดีขึ้นและสต็อกข้าวยังอยู่ในระดับสูง โดย USDA คาดการณ์การนำเข้าที่ 686,000 ตัน เทียบกับประมาณ 751,000 ตันในปีการตลาด 2568/69 และ 839,023 ตันในปีการตลาด 2567/68 ซึ่งประมาณการนำเข้าที่ 686,000 ตันสอดคล้องกับพันธกรณีการเข้าถึงตลาดขั้นต่ำ (minimum-access obligation) ของญี่ปุ่น ภายใต้การค้าโลก (World Trade Organization: WTO) นอกจากนี้ ญี่ปุ่นจะนำเข้าข้าวจากออสเตรเลียประมาณ 7,200 ตัน ภายใต้ระบบ Simultaneous Buy and Sell ของความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP)

ทั้งนี้ ข้าวนำเข้าส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้สำหรับอาหารแปรรูป อาหารสัตว์ และความช่วยเหลือด้านอาหาร ขณะที่รัฐบาลบริหารจัดการข้าวภายใต้โควตาการเข้าถึงตลาดขั้นต่ำ เพื่อจำกัดผลกระทบต่อตลาดภายในประเทศ

ขณะที่สต็อกข้าวนั้น การเพิ่มขึ้นอย่างมากของสต็อกเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญของแนวโน้มตลาดในปี การตลาด 2569/70 โดย USDA คาดการณ์สต็อกข้าวปลายปีที่ 2.522 ล้านตันในรูปข้าวสาร เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากประมาณการ 2.486 ล้านตันในปีการตลาด 2568/69

สต็อกข้าวสำหรับบริโภคของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นจากประมาณ 1.6 ล้านตันในรูปข้าวกล้อง ณ สิ้นปี การตลาด 2567/68 เป็น 2.4 ล้านตัน ณ สิ้นปีการตลาด 2568/69 การสะสมสต็อกดังกล่าวเป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ทำให้ราคาข้าวฤดูใหม่ปีการตลาด 2569/70 ปรับลดลงอย่างมาก

ขณะที่สต็อกข้าวสำรองของรัฐบาลมีทิศทางตรงกันข้าม ก่อนเกิดวิกฤตราคาข้าวครั้งล่าสุด รัฐบาลมีสต็อกสำรองประมาณ 910,000 ตันในรูปข้าวกล้อง แต่รัฐบาลได้ระบายข้าวรวม 590,000 ตัน ระหว่างเดือนมีนาคม-กันยายน 2568 เพื่อบรรเทาราคาข้าวปลีก ส่งผลให้สต็อกสำรองของรัฐบาลลดลงเหลือประมาณ 600,000 ตัน ณ สิ้นปีการตลาด 2567/68 และลดลงอีกเหลือ 320,000 ตัน ณ สิ้นปีการตลาด 2568/69

รัฐบาลกำลังเริ่มดำเนินการสะสมสต็อกสำรองกลับคืน โดย MAFF มีแผนทยอยซื้อข้าวจากสต็อกภาคเอกชนจำนวน 210,000 ตัน ตั้งแต่ฤดูใบไม้ร่วงปี 2569 อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้าวดังกล่าวจะถูกโอนจากสต็อกภาคเอกชนไปเป็นสต็อกของรัฐบาล มาตรการนี้จึงไม่ได้ลดปริมาณสต็อกข้าวโดยรวมของญี่ปุ่น ขณะที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบางส่วนในภาคข้าวเรียกร้องให้รัฐบาลเพิ่มปริมาณการรับซื้อและฟื้นฟูสต็อกสำรองของรัฐบาลกลับไปสู่ระดับเดิมประมาณ 910,000 ตัน ขณะที่กลุ่มผู้บริโภคมีจุดยืนในทางตรงกันข้าม

สำหรับตลาดข้าวสำหรับอาหารสัตว์นั้น สต็อกข้าวในระดับสูงอาจส่งผลต่อตลาดข้าวสำหรับอาหารสัตว์ของญี่ปุ่นด้วย โดย USDA คาดว่ารัฐบาลอาจนำเข้าข้าวเก่าและข้าวนำเข้าบางส่วนออกจำหน่ายให้แก่ผู้ผลิตอาหารสัตว์ในช่วงครึ่งหลังของปีการตลาด 2569/70 เพื่อลดปริมาณสต็อกส่วนเกิน

ด้วยเหตุนี้ คาดว่าการบริโภคข้าวสำหรับอาหารสัตว์จะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 950,000 ตันในรูปข้าวกล้อง อย่างไรก็ตาม ช่วงเวลาและปริมาณการระบายข้าวของรัฐบาลยังมีความไม่แน่นอน การมีข้าวสำหรับอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นอาจส่งผลให้ความต้องการข้าวโพดและข้าวสาลีสำหรับอาหารสัตว์ลดลง

ด้านการส่งออกข้าว คาดว่าการส่งออกข้าวของญี่ปุ่นจะเพิ่มขึ้น โดย USDA คาดการณ์การส่งออกข้าวในปีการตลาด 2569/70 ที่ 80,000 ตันในรูปข้าวสาร เพิ่มขึ้นจากประมาณการ 65,777 ตันในปีการตลาด 2568/69 ซึ่งการเพิ่มขึ้นดังกล่าวคาดว่าจะจะเป็นผลจากยอดขายเชิงพาณิชย์ที่เพิ่มขึ้นและการฟื้นตัวของการส่งออกเพื่อความช่วยเหลือด้านอาหารจากสต็อกของรัฐบาล ขณะที่ผลผลิตข้าวที่จัดสรรเพื่อการส่งออกโดยเฉพาะคาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 48,634 ตันในรูปข้าวสาร

โดยภาพรวม ตลาดข้าวญี่ปุ่นในปีการตลาด 2569/70 กำลังเปลี่ยนจากภาวะข้าวขาดแคลนและราคาสูงไปสู่ภาวะสต็อกอยู่ในระดับสูงและราคาลดลง ผลผลิตฟื้นตัวในระดับหนึ่ง สต็อกภาคเอกชนเพิ่มขึ้นอย่างมาก การนำเข้าคาดว่าจะกลับมาอยู่ในระดับพันกรณีการเข้าถึงตลาดขั้นต่ำ และราคาที่ลดลงน่าจะช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของการบริโภคข้าว

ประเด็นสำคัญด้านตลาดและนโยบายคือการบริหารจัดการสต็อกข้าวปริมาณมากของญี่ปุ่น และการฟื้นฟูสต็อกสำรองของรัฐบาล ขณะเดียวกันต้องรับมือกับแรงกดดันด้านราคาข้าวภายในประเทศที่มีแนวโน้มลดลง

ที่มา *Oryza.com*

จีน

สำนักข่าว Reuters รายงานว่า ศูนย์ภูมิอากาศแห่งชาติของจีน (China's National Climate Centre) คาดการณ์ว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) จะทวีความรุนแรงขึ้นจนกลายเป็น “ซูเปอร์เอลนีโญ (super El Niño)” ที่รุนแรงที่สุดนับตั้งแต่เริ่มมีการบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องมือวัด

สภาวะเอลนีโญเริ่มปรากฏขึ้นบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกเขตร้อนบริเวณเส้นศูนย์สูตรตอนกลางและตะวันออกในเดือนพฤษภาคม โดยดัชนีอุณหภูมิผิวน้ำทะเลเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

นักอุตุนิยมวิทยาของจีนระบุว่า ดัชนีอุณหภูมิผิวน้ำทะเลที่เกี่ยวข้องคาดว่าจะเพิ่มขึ้นแต่ละระดับ สูงกว่าค่าเฉลี่ยอ้างอิง 3.2–3.5 องศาเซลเซียส ในช่วงประมาณเดือนพฤศจิกายน หากเกิดขึ้นจริงจะถือเป็นปรากฏการณ์เอลนีโญที่มีความรุนแรงอย่างยิ่ง

ทางการจีนระบุว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญได้ส่งผลกระทบต่อฤดูน้ำหลากของจีนแล้ว และคาดว่าจะยังคงส่งผลกระทบต่อสภาพอากาศทั้งในจีนและทั่วโลกตลอดช่วงฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาว รวมถึงต่อเนื่องไปจนถึงฤดูใบไม้ผลิและฤดูร้อนในปีหน้า

สำหรับตลาดสินค้าเกษตร ประเด็นสำคัญคือความเป็นไปได้ที่รูปแบบฝนทั่วโลกจะยังคงเกิดความแปรปรวน โดยทั่วไปปรากฏการณ์เอลนีโญจะทำให้รูปแบบการเกิดฝนเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้บางพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อภาวะแห้งแล้งเพิ่มขึ้น ขณะที่บางพื้นที่อาจเผชิญฝนตกมากเกินไป

สำหรับข้าว ปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกและแหล่งส่งออกข้าวสำคัญในเอเชียและทวีปอเมริกาอาจเผชิญสภาพอากาศที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูก ผลผลิต ปริมาณน้ำ และการไหลเวียนของข้าวในตลาดส่งออก

สำนักงานบริการเกษตรต่างประเทศของสหรัฐฯ (USDA Foreign Agricultural Service (USDA FAS)) ประจำประเทศจีนเผยแพร่รายงานประมาณการสมดุลข้าวของจีนฉบับล่าสุด โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ผลผลิตข้าวสารของจีนในปีการตลาด 2569/70 (MY2026/27) คาดว่าจะอยู่ที่ 147.0 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 146.3 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 ส่วนผลผลิตข้าวเปลือกคาดว่าจะอยู่ที่ 210.0 ล้านตัน เทียบกับ 209.0 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 พื้นที่เก็บเกี่ยวคาดว่าจะทรงตัวที่ประมาณ 29 ล้านเฮกตาร์ ขณะที่ผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นจะช่วยสนับสนุนให้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ผลผลิตข้าวต้นฤดู (early rice crop) ของจีนได้รับผลกระทบจากฝนตกหนักและพายุไต้ฝุ่นในช่วงออกดอก ระยะสุกแก่ และช่วงเก็บเกี่ยว พื้นที่เพาะปลูกข้าวต้นฤดูเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 4.744 ล้านเฮกตาร์ แต่ผลผลิตต่อหน่วยลดลง 0.8% เหลือ 5.964 ตันต่อเฮกตาร์ ส่งผลให้ผลผลิตข้าวต้นฤดูอยู่ที่ 28.29 ล้านตัน ลดลง 0.8% เมื่อเทียบกับปีก่อน อย่างไรก็ตาม ผลผลิตยังคงสูงกว่า 28 ล้านตันเป็นปีที่ 6 ติดต่อกัน

ภายในเดือนกันยายน ข้าวกลางฤดู และปลายฤดู (mid-season and late-season rice) โดยทั่วไปมีการเจริญเติบโตที่ดี โดยมีปริมาณฝนเพียงพอและได้รับความเสียหายจากสภาพอากาศค่อนข้างจำกัด ส่งผลให้แนวโน้มการเก็บเกี่ยวโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

การบริโภคข้าวของจีนในปีการตลาด 2569/70 คาดว่าจะอยู่ที่ 147.3 ล้านตัน แทบไม่เปลี่ยนแปลงจาก 147.35 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 อย่างไรก็ตาม ความทรงตัวของการบริโภครวมดังกล่าวปกปิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในโครงสร้างความต้องการ โดยข้าวถูกนำมาใช้ทดแทนธัญพืชอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น ซึ่งความ

ต้องการข้าวสำหรับอาหารสัตว์ได้รับแรงสนับสนุนจากข้าวเก่าที่รัฐบาลถือครอง ข้าวฤดูใหม่คุณภาพต่ำ และข้าวหักที่นำเข้า

ด้านอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ข้าวมีความสำคัญเพิ่มขึ้นในภาคอาหารสัตว์ของจีน เนื่องจากความสัมพันธ์ด้านราคากับข้าวโพดและธัญพืชอาหารสัตว์ชนิดอื่น USDA FAS ประเมินว่า ในปีการตลาด 2569/70 จะมีการนำเข้าข้าวเก่าประมาณ 1 ล้านตัน มาใช้เป็นอาหารสัตว์ เมื่อคิดเทียบเท่าข้าวสาร

ความต้องการข้าวสำหรับอาหารสัตว์ขึ้นอยู่กับปริมาณและราคาของข้าวเก่า ข้าวใหม่คุณภาพต่ำ และข้าวหักนำเข้าเป็นอย่างมาก โดยการนำเข้าข้าวหักของจีนยังอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะจาก อินเดีย เมียนมา และเวียดนาม เนื่องจากข้าวหักมีราคาค่อนข้างถูกเมื่อเทียบกับข้าวโพดและข้าวเต็มเมล็ด

ข้าวเก่ามีความน่าสนใจเป็นพิเศษเมื่อราคาประมูลอยู่ในระดับต่ำ การประมูลข้าวแบบเจาะจงสำหรับข้าวที่เก็บเกี่ยวในปี 2564 และก่อนหน้านั้น เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม โดยข้าวพันธุ์ Heilongjiang ชั้น 3 เสนอขายในราคาประมาณ 1,500 หยวน (221 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อตัน

จนถึงต้นเดือนกันยายน มีข้าวถูกนำออกประมูลประมาณ 5.0 ล้านตัน และจำหน่ายได้ 2.74 ล้านตัน หลังผ่านกระบวนการกะเทาะเปลือก การแปรรูป การขนส่ง และบวกส่วนต่างต้นทุนและกำไรแล้ว ต้นทุนโดยประมาณของส่วนผสมข้าวกล้อง/ข้าวโพดที่ส่งมอบถึงท่าเรือทางตอนเหนืออยู่ที่ประมาณ 2,300 หยวนต่อตัน ซึ่งต่ำกว่าราคาข้าวโพด ณ ท่าเรือทางตอนเหนือเพียง 10–15 หยวนต่อตัน ดังนั้น ข้าวเก่าจึงมีข้อได้เปรียบด้านราคาเล็กน้อย แต่ยังเป็นบวกเมื่อใช้เป็นวัตถุดิบทดแทนข้าวโพดในอาหารสัตว์

การประมูลข้าวภายใต้โครงการการรับซื้อขึ้นต่ำตามปกติของจีนในช่วงที่ผ่านมาเผชิญกับความต้องการซื้อที่อ่อนแออย่างมาก ข้าวที่เก็บเกี่ยวตั้งแต่ปี 2565 เป็นต้นมาส่วนใหญ่มีราคาขึ้นต่ำสำหรับการประมูลค่อนข้างสูง ตัวอย่างเช่น ข้าวจาปอนิกาจากมณฑลเฮย์หลงเจียงที่เก็บเกี่ยวในปี 2565 เสนอขายในราคาประมาณ 2,555 หยวน (376 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อตัน ซึ่งสูงกว่าราคาข้าวโพดในท้องถิ่น จึงไม่ได้ให้ข้อได้เปรียบทางเศรษฐกิจในฐานะวัตถุดิบทดแทนข้าวโพด

ในทางตรงกันข้าม ข้าวเก่าที่นำออกประมูลแบบเจาะจงมีราคาต่ำกว่ามาก และได้รับความสนใจจากผู้ซื้อในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มากกว่า

ความอ่อนแอของการประมูลตามปกติปรากฏชัดเจนในเดือนสิงหาคมและกันยายน โดยเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม มีการนำเข้ากลางฤดูและปลายฤดูที่เก็บเกี่ยวในปี 2565–2567 จำนวน 601,000 ตัน ออกประมูล แต่ไม่มีการจำหน่าย จากนั้นมีการนำเข้าข้าวอีก 600,000 ตัน ออกประมูลในวันที่ 1 กันยายน และอีกครั้งในวันที่ 8 กันยายน โดยไม่มีการจำหน่ายทั้งสองครั้ง

การประมูลที่ไม่มีผู้ซื้อหลายครั้งสะท้อนถึงความสนใจซื้อที่อ่อนแอ ท่ามกลางอุปทานข้าวจาปอนิกาในมณฑลเฮย์หลงเจียงที่มีอยู่ค่อนข้างมาก ส่งผลให้ผู้ซื้อมีความต้องการซื้อข้าวที่รัฐบาลถือครองในราคาขั้นต่ำที่กำหนดไว้ลดลง

การนำเข้าข้าวของจีนในปีการตลาด 2569/70 คาดว่าจะอยู่ที่ 3.3 ล้านตัน ลดลงจาก 4.08 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 แม้คาดว่าจะการนำเข้าตลอดทั้งปีการตลาดจะลดลง แต่ในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2569 การนำเข้ายังคงอยู่ในระดับสูง โดยจีนนำเข้าข้าวประมาณ 2.7 ล้านตันในช่วงเดือนมกราคม-กรกฎาคม 2569 เพิ่มขึ้น 56% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของการนำเข้าชะลอตัวลงอย่างมากตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของปีการตลาด 2569/70 และยังคงอยู่ในระดับซบเซาในเดือนสิงหาคม โดยข้าวหักนำเข้าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการค้าดังกล่าว เนื่องจากมีความสามารถในการแข่งขันในฐานะวัตถุดิบอาหารสัตว์ การนำเข้าจาก อินเดีย เมียนมา และเวียดนาม ช่วยเพิ่มแหล่งธัญพืชอาหารสัตว์ต้นทุนต่ำให้แก่ตลาดจีน

USDA คาดว่า การนำเข้าข้าวจะยังคงอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำในระยะใกล้ เนื่องจากราคาที่สูงขึ้นของผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่บางประเทศในเอเชีย และอุปทานภายในประเทศที่มีอยู่เพียงพอ ส่งผลให้จีนมีความจำเป็นต้องนำเข้าข้าวลดลง

ด้านการส่งออกข้าวของจีนในปีการตลาด 2569/70 คาดว่าจะอยู่ที่ 2.2 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 2.06 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 โดยในช่วงเดือนมกราคม-กรกฎาคม 2569 จีนส่งออกข้าวประมาณ 1.0 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 48% เมื่อเทียบกับปีก่อน แม้ว่าการเติบโตของการส่งออกจะชะลอตัวลงในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม แต่คาดว่า การส่งออกจะยังคงมีความแข็งแกร่งในระดับหนึ่ง เนื่องจากยังมีความต้องการอย่างต่อเนื่องจากตลาดใน แอฟริกา และตะวันออกกลาง

สำหรับสต็อกข้าวนั้น จีนคาดว่าจะยังคงมีสต็อกข้าวในระดับสูงมากในปีการตลาด 2569/70 โดยสต็อกต้นปีคาดว่าจะอยู่ที่ 105.5 ล้านตัน ขณะที่สต็อกปลายปีคาดว่าจะอยู่ที่ 106.3 ล้านตัน หมายความว่าสต็อกจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในระหว่างปีการตลาด

การผสมผสานระหว่างผลผลิตภายในประเทศที่อยู่ในระดับสูง ประกอบกับสต็อกข้าวคงเหลือจากปีก่อนในปริมาณมาก และการนำเข้าที่ลดลง ทำให้จีนมีปริมาณอุปทานภายในประเทศรองรับในระดับสูง

ปริมาณสต็อกที่อยู่ในระดับสูงยังเปิดโอกาสให้รัฐบาลมีความยืดหยุ่นอย่างมากในการบริหารตลาดข้าวผ่านการประมูล อย่างไรก็ตาม การที่ไม่มีผู้ซื้อในการประมูลข้าวภายใต้โครงการราคาซื้อขายขั้นต่ำในช่วงที่ผ่านมา บ่งชี้ว่าข้าวบางส่วนที่รัฐบาลถือครองอยู่ในปัจจุบันมีราคาสูงกว่าระดับที่ตลาดสามารถรองรับได้ ขณะที่ข้าวเก่าซึ่งเสนอขายในราคาต่ำกว่ามีความสามารถในการแข่งขันมากกว่าเมื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ด้านนโยบายข้าว รัฐบาลจีนยังคงให้การสนับสนุนการผลิตข้าวผ่านนโยบายในระดับสูง โดยความตั้งใจในการรักษาพื้นที่เพาะปลูกให้มีเสถียรภาพและความพยายามเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยช่วยชดเชยความเสียหายด้านผลผลิตที่เกิดจากสภาพอากาศ

รัฐบาลยังดำเนินการบริหารสต็อกข้าวผ่านโครงการราคาซื้อขายขั้นต่ำและการประมูลอย่างต่อเนื่อง โดยแนวทางด้านนโยบายมีความแตกต่างกันมากขึ้นตามอายุและคุณภาพของข้าวในสต็อก กล่าวคือ ข้าวเก่าจะถูกนำออกจำหน่ายผ่านการประมูลแบบเจาะจงในราคาที่ต่ำกว่า ซึ่งส่วนหนึ่งช่วยให้ข้าวดังกล่าวถูกนำไปใช้ในตลาดอาหารสัตว์มากขึ้น

ที่มา *Oryza.com*

อินเดีย

สัปดาห์ที่ผ่านมา ราคาส่งออกข้าวของอินเดียยังคงปรับตัวขึ้นแตะระดับสูงสุดในรอบกว่า 1 ปี โดยได้รับแรงหนุนจากอุปสงค์ที่ปรับตัวดีขึ้น และความกังวลเกี่ยวกับผลผลิต หลังเกิดน้ำท่วมในพื้นที่เพาะปลูกข้าวภายหลังจากเผชิญภาวะแห้งแล้ง โดยข้าวหนึ่ง 5% ของอินเดีย มีการเสนอราคาอยู่ที่ 378-384 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันในสัปดาห์

นี้ ซึ่งเป็นระดับสูงสุดนับตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2568 และเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ก่อนที่ 375–381 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ขณะที่ข้าวขาว 5% ของอินเดีย มีราคาอยู่ที่ 377–382 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

ผู้ค้าข้าวในเมืองมุมไบรายหนึ่งกล่าวว่า สภาพผลผลิตกำลังแย่งแทนที่จะดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้ราคาข้าวเปลือกปรับตัวสูงขึ้น และทำให้ผู้ส่งออกปรับขึ้นราคาข้าว

ขณะที่เจ้าหน้าที่ในอุตสาหกรรมข้าวให้ข้อมูลกับสำนักข่าวรอยเตอร์ว่า ผลผลิตข้าวของอินเดียมีแนวโน้มลดลงในปีนี้เป็นครั้งแรกในรอบ 1 ทศวรรษ และลดลงมากที่สุดในรอบเกือบ 20 ปี เนื่องจากปริมาณฝนที่ต่ำกว่าปกติในช่วงการเจริญเติบโตของข้าวกำลังส่งผลกระทบต่อผลผลิตต่อไป

ตามรายงานของ CNBC TV18 นายเดฟ การ์ก (Dev Garg) รองประธานสหพันธ์ผู้ส่งออกข้าวอินเดีย (Federation of Indian Rice Exporters) กล่าวว่า ราคาข้าวอาจปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่องในช่วงหลายเดือนข้างหน้า เนื่องจากคาดว่าผลผลิตข้าวทั่วโลกจะลดลง ขณะที่ความต้องการยังคงอยู่ในระดับสูง

นายการ์กคาดการณ์ว่า ราคาข้าวอาจปรับเพิ่มขึ้นอีก 10–15% จากระดับปัจจุบัน แม้ว่าเขาเชื่อว่าจะเห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายน–ธันวาคม เมื่อมีข้อมูลจริงเกี่ยวกับผลผลิตและการรับซื้อข้าวออกมา โดยราคาข้าวบาสมาดิปรับเพิ่มขึ้น 10–15% ในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากช่องว่างระหว่างอุปทานและความต้องการข้าวในตลาดโลกที่กว้างขึ้น

นายการ์กกล่าวว่า ปัจจุบันคาดว่าผลผลิตข้าวทั่วโลกจะลดลงประมาณ 9% ขณะที่ความต้องการนำเข้าข้าวทั่วโลกคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 14% ซึ่งหมายความว่าความต้องการในตลาดระหว่างประเทศจะอยู่ในระดับสูงมากในช่วงต่อจากนี้

ทั้งนี้ คาดการณ์ผลผลิตข้าวของอินเดียได้รับการปรับลดลงมาอยู่ที่ประมาณ 146 ล้านตัน จากเดิมที่คาดการณ์ไว้ที่ 156 ล้านตัน ซึ่งหมายความว่าผลผลิตอาจลดลงประมาณ 4–5 ล้านตันเมื่อเทียบกับปีก่อน

อย่างไรก็ตาม นายการ์กมองว่า ผลผลิตที่ลดลงไม่น่าจะส่งผลให้เกิดภาวะขาดแคลนอุปทานภายในประเทศ โดยองค์การอาหารแห่งอินเดีย (Food Corporation of India: FCI) ประเมินว่าปริมาณข้าวสำรองอยู่ที่ประมาณ 27 ล้านตัน ซึ่งเพียงพอต่อการรองรับความต้องการบริโภคภายในประเทศและความต้องการส่งออก

ขณะที่คาดว่า การส่งออกข้าวของอินเดียจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีก่อนที่ประมาณ 22–23 ล้านตัน แม้ว่าปริมาณการส่งออกอาจไม่ได้เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่รายได้จากการส่งออกคาดว่าจะปรับตัวดีขึ้น เนื่องจากราคาข้าวบาสมาดิและข้าวที่ไม่ใช่บาสมาดิปรับตัวสูงขึ้นในตลาดต่างประเทศ

นายการ์กกล่าวว่า เกษตรกรอินเดียจะได้รับราคาข้าวที่สูงขึ้น พร้อมเสริมว่า ราคาข้าวในตลาดต่างประเทศที่ปรับตัวสูงขึ้นอาจช่วยสนับสนุนรายได้ของเกษตรกรได้ หากผู้ซื้อจากต่างประเทศยังคงยอมรับราคาที่สูงขึ้น

ตามรายงานของสำนักข่าว Money Control อินเดียกำลังเผชิญความเสี่ยงด้านราคาสินค้าอาหารเพิ่มขึ้นอีกครั้ง หลังจากปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Niño) ทวีความรุนแรงขึ้น และสร้างความกังวลต่อผลผลิตทางการเกษตร ขณะที่ราคาข้าวและถั่วบางชนิดเริ่มส่งสัญญาณได้รับแรงกดดันแล้ว อย่างไรก็ตาม ปริมาณธัญพืชอาหารในคลังของรัฐบาลที่อยู่ในระดับสูง รวมถึงมาตรการด้านนโยบาย คาดว่าจะช่วยรองรับผลกระทบจากภาวะอุปทานที่อาจเกิดขึ้นได้

ราคาข้าวขายส่งเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ประมาณ 4,185 รูปีต่อควินตัล (ประมาณ 43.6 ดอลลาร์สหรัฐ) ณ วันที่ 29 กันยายน 2569 เพิ่มขึ้นประมาณ 8.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน การปรับเพิ่มขึ้นดังกล่าวเกิดขึ้นท่ามกลางความกังวลเกี่ยวกับแนวโน้มผลผลิตและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากสภาพอากาศต่อผลผลิตทางการเกษตร

อย่างไรก็ตาม การปรับเพิ่มขึ้นของราคาข้าวในขณะนี้ ยังไม่สามารถระบุได้โดยตรงว่าเกิดจากเอลนีโญ เนื่องจากปรากฏการณ์ทางสภาพอากาศดังกล่าวเป็นความเสี่ยงในระยะข้างหน้า โดยเฉพาะหากส่งผลให้ปริมาณฝนในฤดูกาลเพาะปลูกถัดไปลดลงหรือกระจายตัวไม่สม่ำเสมอ เอลนีโญที่ยืดเยื้ออาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตรและเพิ่มแรงกดดันต่อราคาอาหาร

ปริมาณข้าวสำรองจำนวนมากของอินเดียเป็นปัจจัยสำคัญในการรองรับความเสี่ยงดังกล่าว สต็อกข้าวของรัฐบาลในระดับสูง ประกอบกับการรับซื้อผลผลิตและความสามารถในการปรับนโยบายการค้า ทำให้ทางการมีความยืดหยุ่นในการรักษาอุปทานภายในประเทศ หากผลผลิตได้รับผลกระทบ ดังนั้น แม้เอลนีโญจะส่งผลกระทบต่อผลผลิตในฤดูกาลถัดไป ผลกระทบต่อปริมาณข้าวในประเทศและราคาผู้บริโภคอาจถูกบรรเทาลงได้จากข้าวในสต็อกที่มีอยู่

แรงกดดันไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะข้าว โดยราคาถั่วตอร์ (Tur dal) เพิ่มขึ้นประมาณ 8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ราคาถั่วอูร์ด (Urad) ก็ปรับเพิ่มขึ้นเช่นกัน ถั่วประเภทต่างๆ อาจยังมีความอ่อนไหวเป็นพิเศษต่อผลกระทบจากสภาพอากาศที่ส่งผลกระทบต่อการผลิต เนื่องจากอินเดียต้องพึ่งพาทั้งผลผลิตภายในประเทศและการนำเข้าเพื่อรองรับความต้องการบริโภค

น้ำมันบริโภค เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่อาจสร้างแรงกดดันต่อราคาอาหาร อินเดียพึ่งพาการนำเข้าในระดับสูงเพื่อรองรับความต้องการน้ำมันบริโภค ทำให้ราคาภายในประเทศมีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์ตลาดโลกและสภาพอากาศในพื้นที่ผลิตสำคัญ การปรับลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบ น้ำมันถั่วเหลือง และน้ำมันดอกทานตะวันเมื่อไม่นานมานี้ คาดว่าจะช่วยบรรเทาแรงกดดันได้บางส่วนจากต้นทุนการนำเข้าที่ลดลง

ภาพรวมสถานการณ์จึงยังมีทั้งปัจจัยที่เพิ่มขึ้นและปัจจัยรองรับ โดยราคาข้าวและถั่วบางชนิดปรับสูงขึ้น แต่อินเดียยังมีมาตรการด้านนโยบายและปริมาณสต็อกที่สามารถช่วยจำกัดผลกระทบจากภาวะอุปทานที่หยุดชะงักได้ ประเด็นสำคัญคือ เอลนีโญที่ยืดเยื้อจะนำไปสู่ความเสียหายต่อผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญในฤดูกาลเพาะปลูกที่จะมาถึงหรือไม่

ตามการวิเคราะห์ของสำนักข่าว Big Mint การส่งออกข้าวของอินเดียกำลังเผชิญกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจการส่งออกที่ตึงตัวมากขึ้น เนื่องจากราคาข้าวที่ไม่ใช่บาสมาดิที่สูงขึ้น ปริมาณข้าวเปลือกที่มีจำกัด และความซับซ้อนด้านโลจิสติกส์ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความได้เปรียบด้านราคาที่ข้าวอินเดียเคยมีในตลาดระหว่างประเทศลดลง

อินเดียส่งออกข้าวประมาณ 18.8 ล้านตัน ในช่วงเดือนตุลาคม-กรกฎาคมของปีการตลาด (MY) 2568/69 เทียบกับ 19.5 ล้านตัน ในช่วงเดียวกันของปีก่อน แม้ว่าการส่งออกจะปรับตัวดีขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มิถุนายน แต่โมเมนตัมเริ่มชะลอตัวในเดือนกรกฎาคม เนื่องจากราคาข้าวในประเทศปรับสูงขึ้นและปริมาณข้าวเปลือกมีจำกัด โดยคาดว่าจะการส่งออกตลอดปี MY 2568/69 จะอยู่ที่ประมาณ 21.6 ล้านตัน ลดลงจาก 23 ล้านตัน ใน MY 2567/68

ราคาข้าวที่ไม่ใช่บาสมาดิปรับเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา โดยราคาข้าวหนึ่ง IR-64 5% ที่เมืองกาคินาดา (Kakinada) อยู่ที่ประมาณ 370–380 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้นจาก 320–330 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ในเดือนพฤษภาคม ขณะที่ราคาที่กันดลา (Kandla) เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ประมาณ 390–400 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน จากประมาณ 340 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันในเดือนมิถุนายน อย่างไรก็ตาม ราคาข้าวบาสมาดิยังคงค่อนข้างทรงตัว โดย 1121 Steam อยู่ที่ประมาณ 1,050–1,100 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน และ 1509 Steam อยู่ที่ประมาณ 950–1,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

ราคาข้าวที่สูงขึ้นทำให้ต้นทุนค่าระวางและค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์อื่น ๆ มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออกของอินเดีย ค่าระวางเรือแบบเทกองไปยังแอฟริกาตะวันตกปรับลดลงมาอยู่ที่ประมาณ 70-75 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน สำหรับการขนส่งไปยังเมืองโกโตนู (Cotonou) ขณะที่การขนส่งด้วยตู้คอนเทนเนอร์อาจมีต้นทุนเพิ่มขึ้นมากกว่า 100 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เมื่อคำนวณจากตู้คอนเทนเนอร์ขนาด 25 ตัน ส่งผลให้ผู้ส่งออกหันมาพิจารณาการใช้เรือบรรทุกสินค้าแบบเทกองสำหรับการขนส่งปริมาณมาก หากสามารถดำเนินการได้

แอฟริกาตะวันตกยังคงเป็นตลาดสำคัญ แต่ก็มีความท้าทายด้านโลจิสติกส์เช่นกัน การออกไปอนุญาตนำเข้า ข้อจำกัดด้านการจัดเก็บ และนโยบายการส่งออกต่อของประเทศต่างๆ รวมถึงเบนิน โตโก โกตดิวัวร์ เซเนกัล และบูร์กินาฟาโซ อาจส่งผลต่อการไหลเวียนของสินค้า

โดยเมืองโกโตนูมีความสำคัญเป็นพิเศษในฐานะศูนย์กลางการค้าระดับภูมิภาค โดยมีการขนถ่ายข้าวประมาณ 1.75 ล้านตัน ซึ่งส่วนใหญ่จะถูกลำเลียงต่อไปยังตลาดประเทศเพื่อนบ้าน

การเข้าสู่ตลาดของข้าวผลผลิตใหม่ของอินเดียในช่วง ตุลาคม-พฤศจิกายน อาจช่วยเพิ่มปริมาณข้าวเปลือกและจำกัดการปรับเพิ่มขึ้นของราคาต่อไป นอกจากนี้ อินเดียกำลังเข้าสู่ปีการตลาด MY 2569/70 ด้วยปริมาณข้าวในระดับสูง โดยคาดว่าผลผลิตจะอยู่ที่ประมาณ 147 ล้านตัน ขณะที่สต็อกข้าวต้นปีคาดว่าจะอยู่ที่ 59.9 ล้านตัน ทำให้มีอุปทานรวมประมาณ 206.9 ล้านตัน

หลังจากหักการบริโภคภายในประเทศประมาณ 125 ล้านตัน และการส่งออกที่คาดการณ์ไว้ 25 ล้านตัน สต็อกปลายปีอาจยังคงอยู่ที่ประมาณ 56.9 ล้านตัน

ดังนั้น อินเดียจึงคาดว่าจะมีปริมาณข้าวเพียงพอที่จะรองรับการส่งออกที่เพิ่มขึ้นใน MY 2569/70 อย่างไรก็ตาม การบรรลุเป้าหมายการส่งออกที่ 25 ล้านตัน จะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นนอกเหนือจากปริมาณข้าวและราคา ได้แก่ อัตราค่าระวางเรือ ความพร้อมของเรือ ความแออัดของท่าเรือ ระยะเวลาขนส่ง และนโยบายของตลาดปลายทาง

ประเด็นสำคัญสำหรับผู้ส่งออกข้าวอินเดียจึงเพิ่มขึ้นจากการพิจารณาเฉพาะราคา FOB มาเป็นต้นทุนข้าว ณ จุดส่งมอบ (delivered cost) ราคาที่แข่งขันได้ ณ ท่าเรือของอินเดียไม่ได้หมายความว่าจะเป็นต้นทุนที่ต่ำที่สุดสำหรับผู้ซื้อปลายทางเสมอไป หากค่าระวางและความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์อยู่ในระดับสูง

ดังนั้น ปริมาณข้าวผลผลิตใหม่ที่จะออกสู่ตลาดในช่วง ตุลาคม-พฤศจิกายน ราคาข้าวที่ไม่ใช่บาทสมมติ และความต้องการจากตลาดแอฟริกาตะวันตก จะเป็นปัจจัยที่ตลาดติดตามอย่างใกล้ชิดในช่วงหลายเดือนข้างหน้า

สำนักข่าวบลูมเบิร์ก (Bloomberg) รายงานโดยอ้างอิงข้อมูลจากกรมอุตุนิยมวิทยาอินเดีย (India Meteorological Department: IMD) ว่า มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (Southwest Monsoon) ของอินเดียในช่วงเดือน มิถุนายน-กันยายน 2569 สิ้นสุดลงด้วยปริมาณฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระยะยาว 12.6% ส่งผลให้เป็นฤดูมรสุมที่อ่อนแอที่สุดของอินเดียนับตั้งแต่ปี 2558 โดยปริมาณฝนรวมตลอดฤดูอยู่ที่ 759.4 มิลลิเมตร เทียบกับค่าเฉลี่ยระยะยาวที่ 868.6 มิลลิเมตร

ปริมาณฝนที่ขาดแคลนมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปริมาณฝนต่ำกว่าปกติ 26% ขณะที่อินเดียตอนใต้หรือคาบสมุทรอินเดีย (Peninsular India) ต่ำกว่าปกติ 24% ภาคกลางต่ำกว่าปกติ 3% และภาคตะวันตกเฉียงเหนือต่ำกว่าปกติ 6% ทั้งนี้ มีเพียงประมาณ 42% ของเขตที่ได้รับการประเมิน ที่มีปริมาณฝนอยู่ในระดับปกติ ขณะที่ 38% มีปริมาณฝนต่ำกว่าปกติ

มรสุมที่อ่อนกำลังและมีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคกำลังสร้างความกังวลต่อผลผลิตทางการเกษตรระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำ และราคาอาหาร โดยเฉพาะพืชที่พึ่งพาน้ำฝน เช่น ข้าว อ้อย และถั่วเหลือง ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อด้านอาหารของอินเดียเพิ่มขึ้นเป็น 5.95% ในเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 7 และเป็นระดับสูงสุดที่บันทึกได้ในปีนี้

IMD ระบุว่า ภาวะฝนตกต่ำกว่าปกติมีสาเหตุมาจาก ปรากฏการณ์เอลนีโญที่รุนแรงในบริเวณเส้นศูนย์สูตรของมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งคาดว่าจะทวีความรุนแรงขึ้นและถึงจุดสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน นอกจากนี้ กรมอุตุนิยมวิทยายังคาดว่าปริมาณฝนในพื้นที่ส่วนใหญ่ของอินเดียจะยังคงต่ำกว่าปกติจนถึงเดือนธันวาคม แม้ว่าบางพื้นที่ของอินเดียตอนใต้และภาคตะวันตกเฉียงเหนืออาจมีปริมาณฝนที่ดีกว่าเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น

ปริมาณฝนที่ขาดแคลนยังส่งผลให้ปริมาณน้ำกักเก็บในอ่างเก็บน้ำลดลง ซึ่งมีผลต่อการชลประทานและรอบการเพาะปลูกครั้งถัดไป นอกจากนี้ ระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำที่ลดลงยังส่งผลกระทบต่อการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ ทำให้โรงไฟฟ้าถ่านหินต้องเพิ่มบทบาทในการรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้า

รัฐบาลอินเดียได้ดำเนินมาตรการเพื่อควบคุมแรงกดดันด้านราคาอาหารแล้ว ซึ่งรวมถึง การลดภาษีนำเข้าน้ำมันบริโภค และการอนุญาตให้นำเข้าน้ำตาลทรายดิบโดยไม่เสียภาษี ขณะที่ฤดูมรสุมสิ้นสุดลงด้วยปริมาณฝนที่ต่ำกว่าปกติอย่างมาก ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรและราคาอาหารจะยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องติดตามในช่วงหลายเดือนข้างหน้า

สำนักข่าว The Hindu Business Line รายงานว่า ขณะนี้มีความพยายามดำเนินการในสหภาพยุโรป (European Union: EU) ซึ่งอาจส่งผลให้ความพยายามของอินเดียในการขอรับการคุ้มครอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Protected Geographical Indication: PGI) สำหรับข้าวบาสมาดีอ่อนแอลง และในท้ายที่สุดอาจทำให้ข้าวบาสมาดีถูกปฏิบัติในฐานะข้าวหอมเมล็ดยาวทั่วไป (generic aromatic long-grain rice)

ผู้เชี่ยวชาญในยุโรปตั้งข้อสังเกตว่า ปริมาณข้าวที่วางจำหน่ายในยุโรปภายใต้ชื่อบาสมาดี สอดคล้องกับปริมาณผลผลิตจากพื้นที่เพาะปลูกบาสมาดีที่ได้รับการรับรองหรือไม่ นักวิจัยจาก ศูนย์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการวิจัยการเกษตรเพื่อการพัฒนา (Centre for International Cooperation in Agricultural Research for Development: CIRAD) ของฝรั่งเศส เคยชี้ให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างพื้นที่เพาะปลูกข้าวบาสมาดีและปริมาณข้าวที่จำหน่ายในฐานะข้าวหอม

อย่างไรก็ตาม แหล่งข่าวในภาคการค้าของอินเดียปฏิเสธข้อเสนอนี้ว่า ข้าวส่วนใหญ่ที่วางจำหน่ายในชื่อบาสมาดีเป็นข้าวที่ไม่ใช่บาสมาดี โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีหลักฐานจากห้องปฏิบัติการที่สนับสนุนข้อกล่าวหาดังกล่าว

อินเดียยื่นคำขอขอรับการคุ้มครองข้าวบาสมาดีในฐานะ PGI ต่อสหภาพยุโรปเมื่อเดือนกรกฎาคม 2561 แต่คำขอดังกล่าวยังไม่ได้ข้อยุติ ขณะที่ปากีสถานได้ยื่นคำขอของตนเองในเดือนเมษายน 2567 ซึ่งเพิ่มความซับซ้อนให้กับกระบวนการดังกล่าว

อินเดียได้คัดค้านคำขอของปากีสถานด้วยเหตุผลหลายประการ รวมถึงการที่คำขอครอบคลุมพื้นที่ซึ่งอินเดียถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งเพาะปลูกบาสมาดีแบบดั้งเดิม และการที่ปากีสถานระบุว่าบาสมาดีเป็นผลิตภัณฑ์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ ทั้งนี้ ปากีสถานเพิ่งได้รับการขึ้นทะเบียน GI ภายในประเทศสำหรับข้าวบาสมาดีในปี 2564

สหภาพยุโรปได้สนับสนุนให้อินเดียและปากีสถานแสวงหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน รวมถึงการจัดทำกรอบการคุ้มครองทางภูมิศาสตร์ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม แหล่งข่าวในภาคการค้าของอินเดียเห็นว่า แนวทางดังกล่าวอาจกระทบต่อ สิทธิอธิปไตยของอินเดียในการกำหนดขอบเขตทางภูมิศาสตร์ของข้าวบาสมาดิ

ข้อกังวลประการหนึ่งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการที่ยืดเยื้อ คือ การใช้ชื่อบาสมาดิ อย่างต่อเนื่องกับข้าวที่ผลิตนอกพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการรับรอง อาจค่อยๆ เปลี่ยนความเข้าใจของผู้บริโภคยุโรปต่อคำดังกล่าว จากเดิมที่ผู้บริโภคเชื่อมโยงบาสมาดิ กับข้าวที่มีแหล่งกำเนิดจากพื้นที่เฉพาะในอินเดียและปากีสถาน ผู้บริโภคอาจหันมามองว่าเป็นเพียง ข้าวหอมเมล็ดยาวประเภทหนึ่งโดยทั่วไป หากการรับรู้ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ก็อาจทำให้เกิดผลในการขอรับการคุ้มครอง PGI อ่อนลง

ประเด็นดังกล่าวยังเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่าง สหภาพยุโรปและอินเดีย ในวงกว้าง แม้ว่าข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปและอินเดีย (EU-India Free Trade Agreement: FTA) จะได้ข้อสรุปในเดือนมกราคม 2569 แต่การเจรจาเกี่ยวกับข้อตกลงแยกต่างหากว่าด้วย สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ยังคงมีความสำคัญ

สหภาพยุโรปต้องการให้มีการคุ้มครองผลิตภัณฑ์ GI ของยุโรปในอินเดียที่เข้มแข็งขึ้น โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ เช่น ไวน์และสุรา ซึ่งการเลียนแบบผลิตภัณฑ์เป็นประเด็นสำคัญ FTA ดังกล่าวลดภาษีนำเข้าสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากยุโรปของอินเดียลงอย่างมาก โดยภาษีสำหรับไวน์ระดับพรีเมียมจะลดลงจาก 150% เหลือ 20% ขณะที่ภาษีสำหรับสุราจะลดลงจาก 150% เหลือ 40% สถานการณ์ดังกล่าวจึงเป็นบริบทที่กว้างขึ้น ซึ่งทำให้การคุ้มครอง GI กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเจรจาการค้าระหว่างสหภาพยุโรปและอินเดีย

สำหรับอินเดีย บาสมาดิไม่ได้เป็นเพียงสินค้าที่มีความสำคัญทางการค้า แต่ยังมีความสำคัญในด้านภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การที่คำขอของอินเดียต่อสหภาพยุโรปยังไม่ได้ข้อยุติ จึงเป็นทั้งความท้าทายด้านการค้าและนโยบาย GI

ผลการเจรจาแยกต่างหากเกี่ยวกับ GI จะมีส่วนกำหนดว่า ในท้ายที่สุดสหภาพยุโรปจะปฏิบัติต่อข้าวบาสมาดิอย่างไร และอินเดียจะสามารถคุ้มครอง อัตลักษณ์ทางภูมิศาสตร์และมูลค่าพรีเมียมของข้าวบาสมาดิ ในตลาดยุโรปได้ในระดับใด

ที่มา Oryza.com

ปากีสถาน

ปากีสถานบรรลุข้อตกลงส่งออกข้าวเพิ่มเติม 70,000 ตันไปยังมาเลเซียในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2569 ขณะที่รัฐบาลเดิหนำปรับลดความซับซ้อนของคำสั่งนโยบายการส่งออกและนำเข้า และผลักดันการปฏิรูปกฎระเบียบ

รัฐบาลปากีสถานเปิดเผยว่า ปากีสถานได้บรรลุข้อตกลงในการส่งออกข้าวเพิ่มเติม 70,000 ตันไปยังมาเลเซียในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2569 ภายหลังการหารือด้านการทูตและการค้าระหว่างสองประเทศ

สำนักงานนายกรัฐมนตรีปากีสถาน (Prime Minister's Office) ระบุว่า กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการผลักดันการส่งออกข้าวเพิ่มเติมไปยังมาเลเซียตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีเชห์บาซ ชารีฟ (Shehbaz Sharif)

นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า การส่งออกข้าวเพิ่มเติมดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนเกษตรกรและเศรษฐกิจของประเทศ พร้อมย้ำถึงเป้าหมายของรัฐบาลในการขยายการเข้าถึงตลาดต่างประเทศสำหรับสินค้าเกษตรของปากีสถาน นายชาร์ฟกล่าวว่า การขยายการเข้าถึงตลาดต่างประเทศสำหรับสินค้าเกษตรของปากีสถานเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดของรัฐบาล พร้อมระบุว่า รัฐบาลจะเดินหน้าส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยการส่งออกอย่างต่อเนื่อง

ตามรายงานของ Arab News ผู้ส่งออกข้าวปากีสถานกำลังเผชิญการแข่งขันจากอินเดียเพิ่มขึ้นในตลาดชาอูดีอาระเบีย โดยผู้ส่งออกระบุว่า ราคาที่ต่ำกว่า การจัดส่งที่รวดเร็วกว่า และบรรจุภัณฑ์ที่สามารถแข่งขันได้ เป็นข้อได้เปรียบสำคัญของซัพพลายเออร์อินเดีย โดยประเด็นดังกล่าวถูกหยิบยกขึ้นในการจัดงาน Saudi Food Show ที่เมืองเจดดาห์ ระหว่างวันที่ 27-29 กันยายน ซึ่งมีบริษัทอาหารจากปากีสถานเข้าร่วม 30 บริษัท รวมถึงผู้ส่งออกข้าว 14 บริษัท

ทั้งนี้ ชาอูดีอาระเบียเป็นตลาดสำคัญสำหรับข้าวบาสมาดิจากทั้งสองประเทศ โดยบริษัท Waqar Rice Mills ระบุว่า ผู้ซื้อชาวซาอุดีอาระเบียให้ความสนใจข้าวปากีสถานที่นำไปจัดแสดงในงาน แต่ระบุว่าราคาที่ต่ำกว่าและการจัดส่งที่รวดเร็วกว่าของอินเดียเป็นเหตุผลที่ทำให้ยังไม่มีคำสั่งซื้อ

บริษัทดังกล่าวระบุว่า ข้าวบาสมาดิจากปากีสถานที่เพิ่งเก็บเกี่ยวเสนอขายอยู่ที่ประมาณ 1,050 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน รวมค่าระวางขนส่ง เทียบกับข้าวอินเดียที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 850 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน โดยผู้ส่งออกระบุว่า ราคาข้าวปากีสถานที่สูงกว่าเป็นผลจากต้นทุนข้าวภายในประเทศและค่าระวางขนส่งที่อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ ตัวเลขดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ยานโดยผู้ส่งออก และไม่ได้เป็นการเปรียบเทียบราคาตลาดโดยรวมที่ผ่านการตรวจสอบโดยอิสระ

แรงกดดันด้านการแข่งขันส่งผลต่อรายได้จากการส่งออกข้าวของปากีสถานแล้ว โดยธนาคารกลางของปากีสถานรายงานว่า รายได้จากการส่งออกข้าวลดลงเกือบ 50% เหลือประมาณ 940 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2568 โดยการกลับเข้าสู่ตลาดโลกของอินเดียเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลให้การแข่งขันรุนแรงขึ้นและราคาลดลง

อินเดียมีสถานะที่แข็งแกร่งเป็นพิเศษในตลาดชาอูดีอาระเบีย โดยกระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) ประเมินว่าอินเดียมีสัดส่วนประมาณ 75% ของการนำเข้าข้าวของซาอุดีอาระเบีย ขณะที่ปากีสถานมีสัดส่วนประมาณ 12% ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ระหว่างผู้ส่งออกอินเดียกับผู้นำเข้าซาอุดีอาระเบีย ความหลากหลายของชนิดข้าว และราคาที่แข่งขันได้ ล้วนสนับสนุนสถานะของอินเดียในตลาดดังกล่าว

ผู้ส่งออกปากีสถานกำลังพยายามเสริมความแข็งแกร่งในตลาดด้วยการขยายไปยังสินค้าอาหารประเภทอื่นๆ ได้แก่ หัวเชื้อผลไม้ น้ำผลไม้ ถั่ว ธัญพืช เนื้อสัตว์ และสัตว์ปีก อย่างไรก็ตาม สำหรับตลาดข้าว ส่วนต่างด้านราคาที่มีการรายงานและความสามารถในการจัดส่งที่รวดเร็วของอินเดีย ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำนายผู้ส่งออกปากีสถานในการแข่งขันเพื่อแย่งชิงคำสั่งซื้อจากผู้ซื้อในซาอุดีอาระเบีย

กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (U.S. Department of Agriculture: USDA) เผยแพร่รายงานประมาณการสมดุลข้าวล่าสุดของปากีสถาน โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

ด้านการผลิต คาดการณ์ผลผลิตข้าวของปากีสถานในปีการตลาด (MY) 2569/70 อยู่ที่ 9.4 ล้านตัน ลดลงประมาณ 6% จากระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่เกือบ 10 ล้านตันในปีการตลาด 2568/69 โดยมีสาเหตุจากพื้นที่

เก็บเกี่ยวลดลง 4% และปริมาณฝนช่วงมรสุมในพื้นที่เพาะปลูกข้าวสำคัญของแคว้นปัญจาบ (Punjab) และแคว้นสินธ์ (Sindh) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ปากีสถานพึ่งพาระบบคลองชลประทานเป็นหลักในการเพาะปลูกข้าว แต่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำชลประทานเรื้อรังมาเป็นเวลาสองทศวรรษ โดยปกติแล้ว ปริมาณฝนในช่วงฤดูมรสุมจะช่วยชดเชยข้อจำกัดด้านน้ำชลประทานในช่วงฤดูร้อน อย่างไรก็ตาม ปริมาณฝนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในปีนี้ส่งผลให้ปริมาณน้ำมีจำกัดและกระทบต่อผลผลิต นอกจากนี้ เกษตรกรยังลดพื้นที่ปลูกข้าวเพื่อตอบสนองต่อระดับราคาข้าวที่เป็นอยู่และการหันไปปลูกพืชแข่งขัน เช่น ข้าวโพดและอ้อย

ด้านการบริโภค คาดการณ์การบริโภคข้าวและส่วนเหลือใช้ (consumption and residual) ในปีการตลาด 2569/70 เพิ่มขึ้นเป็น 4.7 ล้านตัน จาก 4.5 ล้านตันในปีการตลาด 2568/69 แม้ผลผลิตจะลดลง แต่การบริโภคน้ำยังคงสูงกว่าผลผลิต เนื่องจากปากีสถานเข้าสู่ปีการตลาดใหม่ด้วยปริมาณสต็อกคงเหลือเดิมในระดับสูง

ด้านการส่งออก ประมาณการส่งออกข้าวของปากีสถานในปีการตลาด 2569/70 ถูกปรับลดลงเหลือ 4.8 ล้านตัน จากประมาณการเดิมที่ 5 ล้านตัน โดยรายงานระบุว่า การปรับลดดังกล่าวเป็นผลจากความท้าทายเชิงโครงสร้างและปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์

ทั้งนี้ปากีสถานส่งออกข้าวได้ 3.94 ล้านตัน ในช่วง 10 เดือนแรกของปีการตลาด 2568/69 เทียบกับ 4.75 ล้านตันในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า ดังนั้นประมาณการส่งออกทั้งปีการตลาด 2568/69 ยังคงอยู่ที่ 4.5 ล้านตัน

ความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออกได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ราคาข้าวที่ลดลงของอินเดีย โดยเฉพาะข้าวคุณภาพพรีเมียม รายงานระบุว่า ข้าว Super Basmati ของปากีสถานมีราคาอยู่ที่ประมาณ 1,200 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เทียบกับข้าวประเภทเดียวกันของอินเดียที่ประมาณ 900 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

ขณะที่มีการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงจากไทยและเวียดนาม ในตลาดข้าวที่ไม่ใช่บาสมати (Non-Basmati) โดยเฉพาะในตลาดแอฟริกา

นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคจากการติดขัดในการขนส่งผ่านช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการขนส่งข้าวไปยังตลาดตะวันออกกลาง ขณะที่ต้นทุนการขนส่งทางเรือด้วยตู้คอนเทนเนอร์ไปยังปลายทางในอ่าวอาหรับ มีรายงานเพิ่มขึ้นในบางกรณีจากประมาณ 500 ดอลลาร์สหรัฐ เป็นสูงถึง 5,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อตู้คอนเทนเนอร์ ประกอบกับเส้นทางขนส่งทางบกผ่านอิหร่านและเอเชียกลาง ยังคงเปิดดำเนินการแต่ยังไม่สามารถชดเชยการหยุดชะงักของการค้าทางทะเลได้อย่างเต็มที่

ด้านนโยบายข้าว รัฐบาลปากีสถานให้การสนับสนุนการส่งออกแบบมุ่งเป้าผ่านการลดอากร โดยลดอากรสำหรับข้าวบาสมатиเหลือ 9% และลดอากรสำหรับข้าวพันธุ์อื่นๆ ลง 3% โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของข้าวปากีสถานในตลาดระหว่างประเทศ

สมาคมผู้ส่งออกข้าวแห่งปากีสถาน (Rice Exporters Association of Pakistan: REAP) คาดว่าความต้องการในตลาดดั้งเดิม เช่น จีนและสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (UAE) จะทรงตัว ขณะเดียวกันยังมองเห็นโอกาสจากการเปิดเส้นทางการค้าโดยตรงเข้าสู่ตลาดเอเชียกลาง

ภาคอุตสาหกรรมให้ความสำคัญกับข้าวที่มีมูลค่าสูง เช่น ข้าวบาสมати ข้าวหนึ่ง (sella) และข้าวหนึ่ง (steamed rice) ควบคู่กับการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศและระบบตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) แทนการมุ่งแข่งขันด้านราคาเพียงอย่างเดียว

สำหรับสต็อกข้าวนั้น ปากีสถานเข้าสู่ปีการตลาด 2569/70 ด้วยสต็อกข้าวต้นปีจำนวน 2.643 ล้านตัน สะท้อนถึงปริมาณข้าวคงเหลือจากปีการตลาด 2568/69 ที่อยู่ในระดับสูง แม้ผลผลิตจะลดลง แต่คาดการณ์ว่าสต็อกปลายปีจะอยู่ที่ 2.543 ล้านตัน หรือลดลงจากสต็อกต้นปีเพียงประมาณ 100,000 ตัน เนื่องจากคาดว่าปากีสถานจะส่งออกข้าว 4.8 ล้านตัน และบริโภค 4.7 ล้านตัน โดยอาศัยสต็อกข้าวต้นปีที่อยู่ในระดับสูงเป็นส่วนหนึ่งในการรองรับความต้องการดังกล่าว

ที่มา Oryza.com

สหภาพยุโรป

สหภาพยุโรป (the European Union; EU) รายงานว่า การนำเข้าข้าวในปีการตลาด (Marketing year) 2026/27 (ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2569-31 สิงหาคม 2570) ในช่วงวันที่ 1-29 กันยายน 2569 มีการนำเข้าข้าว (ข้าวเปลือก (คิดเป็นข้าวสารแล้ว) ข้าวกล้อง ข้าวสาร แต่ไม่รวมข้าวหัก) ปริมาณ 96,580 ตัน ลดลงประมาณ 22% เมื่อเทียบกับจำนวน 123,807 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยเป็นการนำเข้าข้าวสายพันธุ์ Japonica จำนวน 8,345 ตัน ลดลงประมาณ 52.3% เมื่อเทียบกับจำนวน 17,502 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ขณะที่ข้าวสายพันธุ์ Indica นำเข้าจำนวน 88,235 ตัน ลดลงประมาณ 17.0% เมื่อเทียบกับจำนวน 106,305 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา สำหรับข้าวหักนั้น มีการนำเข้าปริมาณ 13,131 ตัน ลดลงประมาณ 41.3% เมื่อเทียบกับจำนวน 5,369 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ในสัปดาห์สิ้นสุดวันที่ 29 กันยายน 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าว 24,109 ตัน โดยในช่วงตั้งแต่วันที่ 1-29 กันยายน 2569 ประเทศต่างๆที่นำเข้าข้าวประกอบด้วย ฝรั่งเศส 24,621 ตัน อิตาลี 14,464 ตัน เนเธอร์แลนด์ 11,296 ตัน โปแลนด์ 9,048 ตัน เยอรมนี 7,330 ตัน สเปน 6,635 ตัน โปรตุเกส 5,489 ตัน เบลเยียม 5,120 ตัน สาธารณรัฐเชค 2,653 ตัน สวีเดน 2,545 ตัน โรมาเนีย 1,141 ตัน สโลวาเกีย 1,006 ตัน เป็นต้น

ที่มา Oryza.com

ไนจีเรีย

สำนักงานบริการเกษตรต่างประเทศของสหรัฐฯ (USDA Foreign Agricultural Service (USDA FAS)) ประจำประเทศไนจีเรียเผยแพร่รายงานประมาณการสมดุลข้าวของไนจีเรียฉบับล่าสุด โดยระบุว่า ตลาดข้าวของไนจีเรียในปีการตลาด 2569/70 (MY2026/27) มีแนวโน้มตึงตัวขึ้น เนื่องจากผลผลิตภายในประเทศลดลง ขณะที่การบริโภคและการนำเข้าเพิ่มขึ้น

ด้านผลผลิตข้าวสารของไนจีเรียในปีการตลาด 2569/70 คาดว่าจะอยู่ที่ 5.57 ล้านตัน ลดลงจาก 5.90 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 ส่วนผลผลิตข้าวเปลือกคาดว่าจะอยู่ที่ 8.84 ล้านตัน เทียบกับ 9.37 ล้านตัน ในปีก่อนหน้า USDA Post ระบุว่า การลดลงของผลผลิตมีสาเหตุจากพื้นที่เพาะปลูกที่ลดลง สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในบางพื้นที่ผลิต และต้นทุนปัจจัยการผลิตที่อยู่ในระดับสูง ขณะที่ราคาข้าวภายในประเทศที่ลดลงยังส่งผลให้เกษตรกรไม่สนใจที่จะขยายการผลิต

ผลผลิตยังได้รับผลกระทบจากต้นทุนปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตรที่สูงขึ้น ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับการชลประทานและการขนส่งที่แพงขึ้น ปริมาณฝนที่ไม่สม่ำเสมอซึ่งทำให้การเพาะปลูกล่าช้า โครงข่ายถนนที่ไม่มีประสิทธิภาพ และค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่เกิดขึ้นระหว่างการขนส่งข้าวเปลือก

รายงานระบุเพิ่มเติมว่า โรงสีข้าวมากกว่า 90 แห่งจากทั้งหมด 150 แห่ง ที่สมาคมผู้แปรรูปข้าวแห่งไนจีเรีย (Rice Processors Association of Nigeria) มีข้อมูลบันทึกไว้ ได้หยุดดำเนินงานแล้ว

ขณะที่การบริโภคข้าวคาดว่าจะเพิ่มขึ้นประมาณ 6% เป็น 9.1 ล้านตัน ในปีการตลาด 2569/70 จาก 8.6 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 โดย USDA Post คาดว่า การเพิ่มขึ้นดังกล่าวจะได้รับแรงสนับสนุนจากราคาข้าวที่นำเข้าอย่างไม่เป็นทางการลดลง โดยข้าวยังคงเป็นอาหารสำคัญของไนจีเรีย และการบริโภคภาคครัวเรือนยังคงค่อนข้างมีความยืดหยุ่น แม้ประเทศจะเผชิญกับอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูงและค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น

การนำเข้าข้าวคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 11% เป็น 3.1 ล้านตัน จาก 2.8 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 การเพิ่มขึ้นดังกล่าวเป็นผลจากการไหลเข้าของข้าวอย่างต่อเนื่องผ่านประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับการบริโภคภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นและผลผลิตภายในประเทศที่ลดลง

ด้านนโยบายนั้น มาตรการด้านนโยบายการคลังและการแก้ไขอัตราภาษีของไนจีเรียปี 2569 (2026 Fiscal Policy Measures and Tariff Amendments) ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2569 ได้ปรับลดภาษีปรับเพิ่มเพื่อการนำเข้า (Import Adjustment Taxes: IATs) สำหรับข้าวหลายประเภท

โดยภาษีปรับเพิ่มเพื่อการนำเข้า (IAT) สำหรับข้าวกล้องที่กะเทาะเปลือกแล้ว (husked brown rice) ลดลงจาก 20% เหลือ 0% ขณะที่อัตราสำหรับข้าวหัก ลดลงจาก 50% เหลือ 20% สำหรับ ข้าวสารบรรจุจำนวนมากที่นำเข้าในปริมาณมากกว่า 5 กิโลกรัมต่อการขนส่ง และข้าวประเภทอื่นที่บรรจุในหีบห่อขนาดต่ำกว่า 5 กิโลกรัม IAT ลดลงจาก 50% เหลือ 37.5% โดยที่ IAT ที่ยังคงเหลือสำหรับผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีกำหนดลดลง 10 จุดเปอร์เซ็นต์ของอัตราฐานต่อปี และจะยกเลิกทั้งหมดภายใน 10 ปี

รายงานยังระบุว่า ในปี 2567 ไนจีเรียได้ยกเว้นภาษีนำเข้าและภาษีจัดเก็บที่เกี่ยวข้องเป็นการชั่วคราวสำหรับสินค้าเกษตรหลายรายการ รวมถึงข้าว ต่อมาอินเดียและไทยได้ส่งออกข้าวไปยังไนจีเรียผ่านช่องทางอย่างเป็นทางการในช่วงปี 2567 และ 2568

สำหรับสต็อกข้าวปลายปีการตลาด 2569/70 คาดว่าจะอยู่ที่ 1.84 ล้านตัน ลดลงจาก 2.27 ล้านตัน ในปีการตลาด 2568/69 หรือลดลงประมาณ 18% โดยมีสาเหตุจากผลผลิตภายในประเทศที่ลดลง ประกอบกับการบริโภคที่เพิ่มขึ้น

ที่มา Oryza.com

สหรัฐอเมริกา

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ สคต. ณ นครชิคาโก รายงานว่า ตลาดข้าวหอมมะลิ (Jasmine Rice) ในสหรัฐฯ มีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง ขณะที่อุตสาหกรรมข้าวสหรัฐฯ เดินหน้าส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิที่ปลูกในสหรัฐฯ (U.S.-Grown Jasmine Rice) เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งตลาด ลดการพึ่งพาการนำเข้า และสร้างโอกาสให้เกษตรกรภายในประเทศ ซึ่งอาจเพิ่มแรงกดดันต่อข้าวหอมมะลิจากไทยในระยะต่อไป

ปัจจุบัน ข้าวหอมมะลิได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในตลาดสหรัฐฯ โดยอเมริกาเหนือเป็นหนึ่งในตลาดข้าวหอมมะลิขนาดใหญ่ของโลก และข้าวหอมมะลิส่วนใหญ่ที่บริโภคในสหรัฐฯ ยังคงมาจากการนำเข้า โดยเฉพาะจากประเทศไทย สหรัฐฯนำเข้าข้าวประมาณ 1.5 ล้านตันต่อปี มูลค่าประมาณ 1.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ข้าวหอมมะลิจากไทยมีปริมาณประมาณ 800,000 ตัน

อย่างไรก็ตาม แนวโน้มดังกล่าวกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง เมื่ออุตสาหกรรมข้าวสหรัฐฯ โดยเฉพาะ USA Rice Federation เดินหน้าพัฒนาตลาดข้าวหอมมะลิที่ผลิตภายในประเทศ เพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภค และลดการพึ่งพาข้าวนำเข้า

สหรัฐฯ เพิ่มพื้นที่ปลูก ขยายห่วงโซ่อุปทานในประเทศ

ปัจจุบัน 6 รัฐ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวสำคัญของสหรัฐฯ ได้แก่ Arkansas, California, Louisiana, Mississippi, Missouri และ Texas สามารถผลิตข้าวหอมมะลิได้ โดยในปี 2026 พื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นสู่ระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ประมาณ 50,000 เอเคอร์ หรือราว 126,400 ไร่ และยังมีความต้องการเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้นจนเกิดภาวะขาดแคลน

การขยายพื้นที่เพาะปลูกดังกล่าวสะท้อนว่า สหรัฐฯ กำลังพยายามสร้างห่วงโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิภายในประเทศอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การพัฒนาพันธุ์ การผลิต การประกันภัยพืชผล ไปจนถึงการสร้างแบรนด์และช่องทางจำหน่าย ขณะเดียวกัน ตลาดข้าวหอมมะลียังมีแนวโน้มเติบโต โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยประมาณ 4% ต่อปี และมีการคาดการณ์ว่าสามารถเติบโตได้ถึง 7% ภายในปี 2030 ประกอบกับจำนวนแบรนด์ข้าวหอมมะลิที่ผลิตในสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นสัญญาณว่าการแข่งขันในตลาดที่ไทยเคยมีความได้เปรียบกำลังมีผู้เล่นภายในประเทศสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น

ผู้บริโภครุ่นใหม่เปิดรับอาหารนานาชาติ

ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการเติบโตของตลาด คือ พฤติกรรมผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่ม Millennials และ Gen Z ที่มีความสนใจอาหารนานาชาติและให้ความสำคัญกับรสชาติ ส่งผลให้ข้าวหอมมะลิสามารถตอบโจทย์แนวโน้มการบริโภคอาหารที่มีความหลากหลายมากขึ้น

ข้อมูลผู้บริโภคระบุว่า 85% ของผู้บริโภคสหรัฐฯ รู้จักข้าวหอมมะลิ และ 69% เคยรับประทาน ขณะที่ในกลุ่มผู้ที่เคยทดลองบริโภค 82% ระบุว่าชอบหรือชอบมาก นอกจากนี้ ตั้งแต่ปี 2022 จำนวนผู้บริโภคที่ระบุว่าชอบหรือชอบมากเพิ่มขึ้น 13% และการกล่าวถึงข้าวหอมมะลินบนช่องทางออนไลน์เพิ่มขึ้น 24% ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา

นอกจากรสชาติแล้ว จุดขายสำคัญของข้าวหอมมะลิที่ผลิตในสหรัฐฯ คือคำว่า “U.S.-Grown” ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับความสนใจด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของผู้บริโภค โดยอุตสาหกรรมข้าวสหรัฐฯ สามารถนำแนวทางการปลูกที่สนับสนุนระบบนิเวศและเป็นประโยชน์ต่อเปิด น้ำ และสัตว์ป่า มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารทางการตลาดได้

ร้านอาหารและค้าปลีกเป็นสมรภูมิสำคัญ

การขยายตลาดไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะช่องทางค้าปลีก แต่ยังรวมถึงธุรกิจร้านอาหาร โดยการใช้ข้าวหอมมะลิในเมนูร้านอาหารสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเกือบ 25% ตั้งแต่ปี 2020 และมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง

USA Rice Federation จึงร่วมมือกับร้านอาหารรายใหญ่ เช่น P.F. Chang's, Panda Express และ Taco Bell เพื่อส่งเสริมการใช้ข้าวที่ปลูกในสหรัฐฯ และสื่อสารแหล่งผลิตให้ผู้บริโภครับรู้ ในตลาดค้าปลีก ยังมีความพยายามผลักดันให้ร้านค้าปลีกเปลี่ยนข้าวหอมมะลิภายใต้แบรนด์ของร้านจากสินค้านำเข้าเป็นข้าวที่ผลิตในสหรัฐฯ โดย Walmart เป็นผู้ประกอบการรายแรกที่ประกาศเปลี่ยนแหล่งจัดหา ขณะที่ Kroger อยู่ระหว่างดำเนินการในทิศทางเดียวกัน ซึ่งการเปลี่ยนแหล่งจัดหาของผู้ค้าปลีกรายใหญ่มีความสำคัญ เนื่องจากไม่ได้เป็นเพียงการเพิ่มสินค้า U.S.-grown jasmine rice บนชั้นวาง แต่ยังช่วยให้ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้าได้ง่ายขึ้น และอาจสร้างพฤติกรรมการซื้อซ้ำในระยะยาว

แคมเปญการตลาดสร้างผลต่อยอดขาย

USA Rice Federation เริ่มแคมเปญส่งเสริมข้าวหอมมะลิที่ผลิตในประเทศในปี 2025 โดยเปิดตัวในเดือนกันยายน ซึ่งเป็น National Rice Month และมุ่งประชาสัมพันธ์ในเมืองที่มีการบริโภคข้าวหอมมะลิสูง เช่น Los Angeles, Chicago, Washington D.C., Boston และ New York

การประชาสัมพันธ์ครอบคลุมโฆษณาบนรถโดยสาร สถานีรถไฟ และสนามบิน พร้อม QR Code ที่เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์รวบรวมรายชื่อแบรนด์ข้าวหอมมะลิที่ปลูกในสหรัฐฯ รวมถึงการติดต่อบริเวณชั้นวางสินค้า หรือ “shelftalker” ในร้านขายของชำประมาณ 1,000 แห่งทั่วประเทศ

ผลจากแคมเปญระยะเวลา 1 เดือนพบว่า ยอดขายเพิ่มขึ้น 8.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และเพิ่มขึ้น 5% เมื่อเทียบกับเดือนก่อนหน้า สะท้อนให้เห็นว่าการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งผลิตและการสื่อสาร ณ จุดขายสามารถมีส่วนต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

พัฒนามาตรฐานและลดความเสี่ยงให้เกษตรกร

นอกจากการสร้างตลาดแล้ว สหรัฐฯ ยังให้ความสำคัญกับการลดความเสี่ยงในการผลิต โดยตั้งแต่ปี 2027 จะมีทางเลือกด้านประกันภัยพืชผลสำหรับข้าวกลุ่ม aromatic rice ซึ่งครอบคลุมข้าวหอมมะลิ บาสมาทิ และข้าวพันธุ์หอมอื่นๆ

การจัดประเภทดังกล่าวช่วยลดข้อจำกัดด้านความเสี่ยงของเกษตรกร เนื่องจากข้าวหอมอาจมีผลผลิตต่อพื้นที่ต่ำกว่าข้าวเมล็ดยาวทั่วไป หากผลผลิตถูกนำไปเปรียบเทียบกับข้าวประเภทอื่นอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตของฟาร์ม การมีระบบประกันภัยที่เหมาะสมจึงเป็นอีกแรงจูงใจให้เกษตรกรเพิ่มพื้นที่ปลูก

ขณะเดียวกัน USA Rice Federation ได้จัดตั้ง Jasmine Task Force ซึ่งประกอบด้วยผู้ผลิตและผู้ทำตลาดในภาคใต้ เพื่อพัฒนามาตรฐานข้าวหอมมะลิตะดับพรีเมียม รวมถึงแนวคิดการจัดทำสัญลักษณ์รับรอง “U.S.-grown jasmine” บนบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนการวิจัยพันธุ์และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิต โดยยังคงรักษาคุณลักษณะด้านกลิ่นและคุณภาพการหุง

การที่สหรัฐฯ เร่งพัฒนาข้าวหอมมะลิที่ผลิตภายในประเทศถือเป็นสัญญาณสำคัญต่อไทยเนื่องจากการแข่งขันในตลาดสหรัฐฯ กำลังเปลี่ยนจากการแข่งขันระหว่างประเทศผู้ส่งออก ไปสู่การแข่งขันระหว่างห่วงโซ่อุปทานภายในประเทศกับสินค้านำเข้า โดยสหรัฐฯ มีการสนับสนุนตั้งแต่ระดับเกษตรกร การพัฒนาพันธุ์ การประกันภัย การกำหนดมาตรฐาน การสร้างแบรนด์ และการทำตลาด ณ จุดขาย

ไทยจึงควรเตรียมรับมือในเชิงรุก โดยมุ่งรักษาความแตกต่างและคุณค่าของ Thai Hom Mali Rice มากกว่าการแข่งขันด้านราคาเพียงอย่างเดียว ควบคู่กับการสร้างการรับรู้ในกลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่ ขยายความร่วมมือกับร้านอาหารและผู้ค้าปลีก พัฒนาการสื่อสารด้านความยั่งยืน และยกระดับระบบตรวจสอบย้อนกลับและมาตรฐานสินค้า

ในระยะยาว หากสหรัฐฯ สามารถเพิ่มกำลังการผลิตและสร้างการยอมรับของผู้บริโภคต่อ U.S.-grown jasmine rice ได้อย่างต่อเนื่อง ไทยอาจเผชิญการแข่งขันในตลาดที่เคยพึ่งพาข้าวนำเข้าเป็นหลักมากขึ้น ดังนั้นการรักษาสวนแบ่งตลาดสหรัฐฯ ควรเน้นการทำให้ผู้บริโภคเห็นคุณค่าที่แตกต่างของข้าวหอมมะลิไทยอย่างชัดเจน พร้อมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ซื้อและผู้บริโภคในระยะยาว มากกว่าการพึ่งพาความได้เปรียบจากชื่อเสียงเดิมเพียงอย่างเดียว

ที่มา Oryza.com และสคต. ณ นครชิคาโก (สหรัฐอเมริกา) (TTC, Chicago (USA))